НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою
Інституту обдарованої дитини
НАПН України
10 січня 2024 р.
протокол № 1
Директор
_____ Максим ГАЛЬЧЕНКО

ЗВІТ
ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ
ІНСТИТУТУ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ
НАПН УКРАЇНИ

за 2023 рік

Київ–2023

Зміст

ЧАСТИНА І. 6
І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ 6
ІІ. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 16
ІІ.1. Виконання Програми спільної діяльності МОН і НАПН України. 16
ІІ.2. Фундаментальні наукові дослідження. 21
ІІ.3. Прикладні наукові дослідження. 28
ІІ.4. Публікації. 60
ІІ.5. Найвагоміші результати наукових досліджень та/або діяльності установи 62
ІІ.6. ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ НАПН УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 63
ІІІ. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ 67
IV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 72
V. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ 74
VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ 78
VI.3. Участь у методологічних семінарах НАПН України (кількість доповідей, виступів, їх тематика, керівництво секціями). 129
VII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ 134
VII.1. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти 134
VII.4. Робота спеціалізованих вчених рад 137
VIII. НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЗВ’ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ 139
VIII.1. Науково-інформаційна діяльність та зв’язки з громадськістю. 139
VIII.2. Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності установи, закладу 142
IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО 142
X. РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ 150
XI. ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ 151
XII. КАДРИ. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ 152
XIII. ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 153

XIV. ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАПН УКРАЇНИ 155

XV. ВИСНОВКИ..... 158

XVI. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ 168

ДОДАТКИ. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ..... 195

Таблиця І.1.1. Науково-експертна діяльність вчених Інституту обдарованої дитини в 2023 р. 195

Таблиця І.1.2. Членство вчених установи / закладу у редакційних колегіях наукових періодичних видань.....197

Таблиця І.2.2. Рецензування рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань) для рекомендації їх до публікації (друку) 200

Таблиця І.2.3. Рецензування рукописів статей для наукових періодичних видань 200

Таблиця І.3.1. Експертиза законодавчих і нормативно-правових документів 201

Таблиця І.3.2. Науково-методична експертиза навчальної літератури, засобів навчання і навчального обладнання для надання грифів і свідоцтв Міністерства освіти і науки України 203

Таблиця І.3.3. Експертиза дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук (доктора філософії) та доктора наук.....203

Таблиця І.4. Інформація про висвітлення результатів діяльності установи, закладу в інформаційному науково-освітньому просторі.....204

Таблиця І.5. Інформація про представлення установи, закладу в Електронній бібліотеці НАПН України 205

Таблиця ІІ.1. Виконання наукових досліджень у 2023 році (одиниць).....206

Таблиця ІІ.3.1. Продукція, підготовлена/опублікована за завершеними у 2023 році прикладними дослідженнями (частина 1) 207

Таблиця ІІ.3.2. Продукція, опублікована за завершеними у 2023 році фундаментальними дослідженнями (частина ІІ: статті) 209

Таблиця ІІ.3.3. Продукція, опублікована за завершеними у 2023 році фундаментальними дослідженнями (частина ІІІ: тези доповідей) 211

Таблиця ІІ.3.4. Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2023 році (частина 1, кількісні показники).....212

Таблиця ІІ.3.5. Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2023 році (частина 2).....212

Таблиця ІІ.5.1. Продукція, підготовлена/опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2023 році (одиниць) (частина 1).....214

Таблиця ІІ.5.2. Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2023 році (частина ІІ: статті) 215

Таблиця II.5.3 Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2023 році (частина III: тези доповідей) 218

Таблиця II.6. 219

Таблиця II.7. Відомості щодо результатів створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності 222

Таблиця III.1. Кількісна характеристика експериментів Інституту обдарованої дитини НАПН України 223

Таблиця III.2. Загальна характеристика експериментів за їх рівнями 224

Таблиця IV.1.Упровадження результатів наукових досліджень 227

Таблиця IV.2. Упровадження результатів наукових досліджень за видами продукції (одиниць) 229

Таблиця IV.3. Динаміка впровадження результатів наукових досліджень 230

Таблиця V.1. Наукові періодичні видання, засновником або співзасновником яких є Інститут обдарованої дитини НАПН України 231

Таблиця VI.1. Організація та проведення науково-практичних масових заходів (одиниць) 239

Таблиця VI.2. Участь у науково-практичних масових заходах (одиниць) 240

Таблиця VII.1.1. Підготовка здобувачів на науковому рівні вищої освіти 241

Таблиця VII.1.2. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (випуск аспірантів) 242

Таблиця VII.1.3. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (прийом аспірантів) 243

Таблиця VII.1.4. Працевлаштування аспірантів та докторантів установи, які навчалися за державним замовленням 244

Таблиця VII.1.5. Впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу у підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів установи 245

Таблиця VII.4.2. Робота разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії 245

Таблиця VII.4.3. Робота разових спеціалізованої ради за науковими спеціальностями 247

Таблиця XII.I. Кількісний і якісний склад наукових працівників установи 248

Таблиця XII.2. Дані про професійні кваліфікації наукових працівників установи 249

ЧАСТИНА II 250

АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК 250

НАУКОВИХ РОЗРОБОК, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ 250
ЧАСТИНА II.

Анотований перелік наукових розробок, рекомендованих до впровадження……..…250

ЧАСТИНА І.

І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ

У звітному році Інститут обдарованої дитини НАПН України спрямував свою роботу на виконання завдань, які визначені метою його діяльності як єдиної спеціалізованої установи в Україні, яка досліджує феномен дитячої обдарованості та розробляє науково-методичне забезпечення системи виявлення, розвитку та підтримки обдарованих дітей і молоді.

Діяльність інституту здійснювалася відповідно до регламенту та плану роботи НАПН України на 2023 рік, плану роботи інституту на 2023 рік, завдань тематичного плану наукових досліджень і була спрямована на вирішення наукових та організаційних завдань, що пов'язані з: формуванням комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (залежно від виду обдарованості); розробленням моделі реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування; обґрунтуванням форм і методів навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування; розробленням комплексу методів щодо розкриття особистісного потенціалу обдарованих учнів; обґрунтуванням місця, ролі і значення педагогічних можливостей використання філософських методів пізнання як ефективної форми розвитку системного і креативного мислення учнів.

У 2023 році вченими інституту при виконанні фундаментального наукового дослідження ***«Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти»*** *вивчено* педагогічні можливості використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти і *розроблено* методичні засади формування системного і критичного мислення учнів.

Розроблено концептуальні засади процесу розвитку креативного і системного мислення особистості як чинника подальшої демократизації суспільства. *Досліджена* взаємодія продуктивної уяви й когнітивних здібностей учнів в умовах інформаційно-цифрової реальності. теоретично обґрунтовано зміст, форми і методи формування креативного і системного мислення у учнів закладів загальної середньої освіти.

Узагальнено теоретичні і методологічні засади місця, ролі і значення педагогічних можливостей використання філософських методів пізнання як ефективної форми розвитку творчого і продуктивного мислення учнів.

На другому етапі наукового дослідження ***«Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості»*** *розроблено* концепцію ідентифікації суспільно-типологічних чинників розвитку обдарованого індивіда. Сформовано комплекс засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості.

На другому етапі наукового дослідження ***«Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування»*** *розроблено та апробовано* комплекс заходів, що сприяє розвитку потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану.

На другому етапі наукового дослідження ***«Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування»*** *створено* та *описано* моделі реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування в авторських публікаціях співробітників відділу. В авторських моделях акцентовано увагу на їх реалізацію з урахуванням умов воєнного стану та післявоєнного відновлення країни. *Встановлено*, що для реалізації моделей STEM/STEAM -освіти особливе значення має розробка інтегрованих освітніх програм різного рівня інтеграції; наявність/підготовка

кваліфікованих спеціалістів з різнобічними навичками у різних галузях знань, які знають наукові принципи, мають досвід роботи з технічними засобами та засобами образотворчого мистецтва; наявність певної інфраструктури, технічних засобів, лабораторного інструментарію та матеріалів для творчості та ін., забезпечення нормативно-правовою базою щодо впровадження STEM-освіти, колаборація між освітніми установами та науковими, промисловими, культурологічними, між державними та приватними закладами освіти.

На другому етапі наукового дослідження ***«Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування»*** *обґрунтовано* критерії відбору навчально-тренувальних завдань і вправ, спрямованих на розвиток у здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування умінь і навичок ставити запитання, дискутувати, аргументувати, використовувати необхідну термінологію, логічно висловлювати свою думку, сприймати не власні ідеї та розуміти їх.

В Інституті обдарованої дитини НАПН України працює 84 особи, з яких 41 – штатний працівник**,** 36 – сумісників і 7 – внутрішніх сумісників. Наукових працівників **–** 60 осіб, з яких за основним місцем роботи – 31 особа. У складі інституту працює один академік АПН України, та два члени-кореспонденти НАПН України. Чотири наукових співробітники мають почесні звання «Заслужені діячі науки і техніки України» (двоє вчених), «Заслужений працівник освіти України» (двоє вчених). П’ять наукових співробітників – «Відмінники освіти України», чотири наукових співробітники – «Лауреати Державної премії України в галузі освіти», двоє наукових співробітники – «Лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки».

У 2023 році завершено виконання одного фундаментального наукового дослідження «Теоретико-методологічні засади використання філософських

методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти». Розпочато виконання одного прикладного наукового дослідження «Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти». Чотири наукових досліджень є перехідними: «Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості», «Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування», «Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування», «Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування».

Упродовж звітного року упроваджено 5 результатів наукових досліджень, отриманих упродовж звітного та року, що передує звітному, за видами продукції:

– наукова – 1;

– виробничо-практична – 3;

– навчальна – 1.

Кількість розміщених у репозиторію Електронної бібліотеки НАПН України результатів наукових досліджень та розробок – 5. Динаміка завантажень результатів наукових досліджень та розробок упродовж звітного та року, що передує звітному, покращилась на 622 скачування, у середньому 207 скачувань однієї одиниці продукції.

Технічними завданнями, перспективним і тематичним планами наукових досліджень у 2023 році передбачена експериментальна робота з двох прикладних наукових досліджень.

Експерименти проводилися на рівні підвідомчої установи НАПН України за рішенням вченої ради інституту обдарованої дитини НАПН України. До експериментів залучено учнів із 26 закладів освіти.

Інститут обдарованої дитини НАПН України є засновником одного періодичного видання «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та співзасновником двох наукових періодичних видань: науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості», науково-методичного журналу «Мистецтво та освіта». Усі наукові періодичні видання інституту включено до категорії Б Переліку фахових видань України. Окремі видання входять до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Index Copernicus International; Research Bib; POL-Index; Ulrichsweb; World Catalogue of Scientific Journals; ERIHPlus.

Загальна кількість праць, підготовлених за звітний період – 144, надруковано – 135, електронні видання – 6.

Наукова продукція. Підготовлено – 11, оприлюднено в електронній бібліотеці НАПН України/сайті видань – 11, надруковано – 0, *з них:* монографія – 1; збірник наукових праць, матеріали конференцій – 6, щоквартальний науково-методичний журнал – 4.

Виробничо-практична продукція. Підготовлено – 5, оприлюднено – 5, надруковано – 0, *з них:* методичний посібник – 1; методичні рекомендації – 4.

Навчальна продукція. Підготовлено – 1, оприлюднено – 1, надруковано – 0, *з них:* навчальний посібник – 1.

Статті. Підготовлено –130, надруковано – 130, *з них:* у виданнях, які внесені до Переліку наукових фахових видань України – 61; у вітчизняних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 2; у вітчизняних виданнях, що індексуються в інших науко-метричних базах даних *(окрім статей, які враховано у попередньому пункті)* – 59; у зарубіжних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 5; у зарубіжних виданнях, що індексуються в інших науко-метричних базах даних *(окрім статей, які враховано у попередньому пункті)* – 7.

Відповідно до Наказу МОН № 700 від 05.08.22 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп» п’ятеро вчених інституту є членами предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп. Учені також входять до різних комісій МОН України, серед яких: експертна комісія з надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам (географія, з 2021 р.); експертна комісія з надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам (фізика, 2022).

Учені інституту входять до редакційних колегій періодичних видань. Один науковий співробітник входить до редакційних колегій двох видань, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та / або Web of Science Core Collection. П'ятнадцять наукових співробітників є членами редакційних колегій 15 наукових періодичних видань, що входять до Переліку наукових фахових видань України. Двоє наукових працівників є членами редколегій зарубіжних наукових періодичних видань, що не входять до наукометричних баз даних Scopus та / або Web of Science Core Collection.

За звітний період науковими ученими підготовлено 9 рецензій рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань) для рекомендації їх до публікації (друку), із них: наукової – 3; виробничо-практичної – 2; навчальної – 4.

У 2023 році 10 наукових співробітників були рецензентами рукописів статей для 5 наукових періодичних видань.

Ученими інституту проведено експертизу 16 законодавчих і нормативно-правових документів.

Здійснено 22 науково-методичні експертизи навчальної літератури, засобів навчання і навчального обладнання для надання грифів і свідоцтв Міністерства освіти і науки України, серед яких: навчальна література (гриф) –

14; навчально-методична література (схвалено до використання) – 6; засоби навчання (свідоцтво) – 2.

10 наукових співробітників виконали 10 попередніх експертиз дисертацій (у межах спеціалізованої вченої ради), 4 наукових співробітника надали відгуки на 5 дисертацій (опонування).

Ученими інституту виконано всі заплановані на 2023 р. заходи Програми спільної діяльності МОН і НАПН України, а саме:

- проведено Всеукраїнський конкурс-рейтинг закладів загальної середньої освіти «Школа – джерело талантів». Визначено переможців;
- проведено щорічний Всеукраїнський конкурс «Творчий вчитель – обдарований учень». Визначено переможців конкурсу;
- здійснено підготовку здобувачів освіти на третьому освітньо-науковому рівні у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності:011 – «Освітні, педагогічні науки» (освітньо-наукова програма **– «**Освіта та розвиток обдарованої особистості»**).** У 2023 році освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості» була акредитована;
- проведено спільно з Інститутом педагогіки НАПН України, Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти», Національним центром «Мала академія наук України», Кафедрою UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова круглий стіл «STEAM-освіта від теорії до практики» (24 березня 2023 р.). Підготовлено рекомендації та матеріали круглого столу, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України http://surl.li/grqof;
- проведено круглий стіл «Освіта обдарованих учнів: подолання сучасних викликів та євроінтеграція» (30 травня 2023 р.) спільно з Національним центром «Мала академія наук України» Підготовлено

рекомендації та матеріали круглого столу, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України (http://surl.li/mquki);

- у рамках XIV Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2023» проведено: Всеукраїнську міжгалузеву науково-практичну онлайн-конференцію «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави». Підготовлено матеріали конференції, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України (**http://surl.li/hkbvx**); круглий стіл «Детермінанти спеціалізованої освіти наукового спрямування за умов структурних зрушень в суспільстві: досвід України та Польщі»;

- сформовано комплекс засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (академічної, інтелектуальної, творчої, комунікативної). Розроблено стандартизовані нормативи методик сформованого комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості та підготовлено інтерпретаційні тексти. Комп'ютеризовано блок методик діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (зокрема, діагностики комунікативної, інтелектуальної, академічної та творчої обдарованості (https://iod.gov.ua/ua/testoteka). Підготовлено рукописи методичних рекомендацій «Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості», «Психологічна діагностика обдарованості учнів».

У 2023 році Інститутом обдарованої дитини НАПН України було проведено 11 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН України, серед яких: всеукраїнських та міжнародних конференцій – 3; науково-практичних семінарів – 3; круглих столів – 3; всеукраїнських конкурсів – 2.

У 2022-2023 навчальному році Інститут успішно пройшов усі етапи процедури акредитації освітньо-наукової програми та отримав сертифікат про акредитацію від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти строком на 5 років (дата видачі 20.06.2023 р. №4957).

Освітньо-наукова програма має прикладну орієнтацію, охоплює проблеми пов'язані з розвитком обдарованої особистості від дошкільного віку до зрілості, навчанням і вихованням обдарованих дітей і молоді; орієнтує здобувачів на актуальні диференціації в розрізі спеціалізації «Освіта та розвиток обдарованої особистості» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, в межах яких можлива подальша наукова та викладацька кар'єра.

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2023 року) становить 4 особи, із них: за державним замовленням – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 2); на умовах контракту – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 1; за заочною формою здобуття освіти – 1). Всього здобувачів за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» – 4 особи.

У 2023 р. створено разову спеціалізовану вчену раду Інституту обдарованої дитини НАПН України з присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

У 2023 році міжнародна діяльність Інституту обдарованої дитини НАПН України була спрямована на розвиток міжнародної наукової діяльності щодо налагодження наукових зв'язків із спорідненими науковими установами та закладами вищої освіти інших держав, вивчення іноземного досвіду щодо підходів до виявлення обдарованих учнів та інноваційний освітніх підходів щодо розвитку обдарованості, зокрема особливостей наукової освіти, STEM/STEAM-напряму. Укладено одну угоду про співпрацю з Пан-Європейським університетом (Братислава, Словаччина). Налагоджено зв'язки та побудовано співпрацю з вченими країн Німеччини, Швейцарії, Польщі та Норвегії. Зокрема, співробітниками відділу проектування розвитку обдарованості здійснено гостьові візити до Ангальтського університету прикладних наук (Німеччина), Вищої педагогічної школи Цюріху (Швейцарія), Люблінського католицького університету ім. Яна Павла II, Університету імені

Яна Длугоша, Академії імені Марії Гжегожевської (Республіка Польща). Візити відбувались за кошти закордонних партнерів.

Відбулося одне закордонне відрядження. Організовано і проведено Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Обдаровані діти – скарб нації!». Загальна кількість учасників – 1505 осіб, серед яких було троє учасників з Італії, США і Канади. Обговорено питання педагогічної та психологічної підтримки українських учнів та вчителів.

П’ять наукових співробітників пройшли закордонне стажування.

У 2023 р. забезпечено онлайн-трансляція окремих науково-практичних наукових заходів інституту на YouTube-каналі. Вченими підготовлено 9 статей, які опубліковані в засобах масової інформації.

Налагоджено та підтримуються зв’язки з громадськість.

Станом на 01 січня 2024 року за загальним фондом (програма 6551030) дебіторська заборгованість за видатками становить 5400,00 грн (попередня оплата періодичних видань – послуги доступу до «Електронного кабінету періодичних видань видавничого будинку "ФАКТОР"» – Бухгалтер 911, ББ, ОП,МС,РС на 2024 рік), буде погашена в січні 2024 р.; кредиторська заборгованість відсутня.

Станом на 01 січня 2024 року за спеціальним фондом (програма 6551030): дебіторська заборгованість за доходами відсутня; кредиторська заборгованість відсутня.

II. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

II.1. Виконання Програми спільної діяльності МОН і НАПН України.

II.1.2. Інформація про виконання Програми спільної діяльності МОН і НАПН України у 2023 році

Ученими інституту при виконанні заходів Програми спільної діяльності МОН і НАПН України підготовлено проєкт освітньої програми для закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування (http://surl.li/mqwnq).

Обґрунтовано інструментарій діагностики чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею. Сформовано та комп'ютеризовано базу методів діагностики чинників самовизначення щодо майбутньої професії учнів ліцею з різними видами обдарованості. Підготовано методичний посібник «Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею» (https://lib.iitta.gov.ua/728956/2/Metod%20posibnmyk_7_Melnik.pdf).

Узагальнено діагностичні та прогностичні можливості методів ідентифікації інтелектуальної обдарованості. Створено опис найбільш поширених тестових методик щодо діагностування інтелектуальної обдарованості.

Сформульовано теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості. Обґрунтовано і сформовано комплекс засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості. Розроблено стандартизовані нормативи методик сформованого комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості та підготовлено інтерпретаційні тексти.

Комп'ютеризовано методики діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (зокрема, діагностики комунікативної, інтелектуальної, академічної та творчої обдарованості (https://iod.gov.ua/ua/testoteka).

Учені інституту надавали консультативні послуги з психологічної експертизи уроків для електронних освітніх матеріалів вебплатформи дистанційного навчання «Всеукраїнська школа онлайн», у межах реалізації проєкту «Цифрові технології для початкової школи. Всеукраїнська школа онлайн», що реалізується за підтримки ЮНІСЕФ.

Номер пункту Програми та зміст діяльності	*Виконавці від МОН України та НАПН України*	*Заплановані результати діяльності на весь період виконання програми*	*Результати діяльності у 2023 р.*[1]
34. Організація та проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу загальноосвітніх навчальних закладів щодо визначення готовності до роботи з обдарованими учнями «Школа – джерело талантів»	ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», Національний центр «Мала академія наук України»	Всеукраїнський конкурс-рейтинг закладів загальної середньої освіти «Школа – джерело талантів»	Проведено Всеукраїнський конкурс-рейтинг закладів загальної середньої освіти «Школа – джерело талантів». Визначено переможців.
35. Організація та проведення щорічного Всеукраїнсько	ДНУ «Інститут модернізації змісту	Всеукраїнський конкурс «Творчий вчитель – обдарований	Проведено щорічний Всеукраїнський конкурс «Творчий вчитель – обдарований учень». На конкурс зареєструвалися 311 вчителів, практичних психологів закладів дошкільної та загальної середньої освіти.

[1] Бібліографічний опис опублікованих праць подається відповідно до стилю APA із зазначенням DOI або посилання в Електронній бібліотеці НАПН України чи на вебсайті установи, закладу НАПН України. Вид та назва опублікованих видань мають відповідати виду та назві кінцевих результатів у перспективному та щорічному тематичних планах наукових досліджень.

го конкурсу «Творчий вчитель – обдарований учень»	освіти», Національний центр «Мала академія наук України»	учень»	Цьогоріч оргкомітетом Конкурсу добавлено дві додаткові номінації: дистанційне навчання в період воєнного стану; психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. Визначено переможців конкурсу.
64. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти	Департамент атестації кадрів вищої кваліфікації	Організація підготовки здобувачів у галузях знань: – «01 Освіта / Педагогіка»; – «05 Соціальні та поведінкові науки»; – «23 Соціальна робота»; – «28 Публічне управління та адміністрування»	В Інституті обдарованої дитини НАПН України здійснюється підготовка здобувачів освіти на третьому освітньо-науковому рівні у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності:011 – «Освітні, педагогічні науки» (освітньо-наукова програма – **«Освіта та розвиток обдарованої особистості»).** У 2023 році освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості» була акредитована.
71. Робота спеціалізованих вчених рад	Департамент атестації кадрів вищої кваліфікації, заклади освіти	Захист дисертацій на здобуття ступенів вищої освіти доктора філософії й доктора наук працівниками наукових установ та закладів освіти	В Інституті обдарованої дитини НАПН України створено разову спеціалізовану вчену раду з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Довгої Марії Ігорівни на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 – Освітні, педагогічні науки (Наказ Інституту обдарованої дитини НАПН України про утворення разової спеціалізованої вченої ради № 20 від 04.09.2023 р.). Захист заплановано на 31 жовтня 2023 р. Трансляція захисту доступна на YouTube: https://youtube.com/live/vG9OuZwUAMA?feature=share
74. Проведення спільних науково-методичних конференцій,	Директорати, ДНУ «Інститут модернізації змісту	Збірники матеріалів конференцій, семінарів, рекомендації	24 березня 2023 р. Інститутом обдарованої дитини НАПН України спільно з Інститутом педагогіки НАПН України, Державною науковою

науково-практичних семінарів, круглих столів, вебінарів тощо, зокрема з проблем подолання наслідків пандемії COVID-19	освіти»	заходів	установою «Інститут модернізації змісту освіти», Національним центром «Мала академія наук України», Кафедрою UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова проведено круглий стіл «STEAM-освіта від теорії до практики». Підготовлено рекомендації та матеріали круглого столу, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України http://surl.li/grqof. 30 травня 2023 р. спільно з Національним центром «Мала академія наук України» проведено круглий стіл «Освіта обдарованих учнів: подолання сучасних викликів та євроінтеграція». Підготовлено рекомендації та матеріали круглого столу, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України (http://surl.li/mquki).
75. Організація і проведення щорічних освітянських виставок	Директорати, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»	– Підготовка експозиційних матеріалів; – участь у семінарах, круглих столах, майстер-класах, які проводяться під час виставок	Вчені Інституту обдарованої дитини НАПН України щорічно беруть участь у освітянських виставках. Зокрема, під час Міжнародної спеціалізованої виставки «Освіта та кар'єра–2023» проведено: вебінар «Особливості сучасної європейської політики у вирішенні проблем освіти і супроводу обдарованої особистості»; проблемний семінар «Штучний інтелект або вчитель – хто буде вчити наших дітей?». У рамках XIV Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2023» проведено: Всеукраїнську міжгалузеву науково-практичну онлайн-конференцію «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави». Підготовлено матеріали конференції, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України (http://surl.li/hkbvx); круглий стіл «Детермінанти спеціалізованої освіти наукового спрямування за умов структурних зрушень в суспільстві: досвід України та Польщі».

76. Участь у щорічних серпневих конференціях, нарадах, розширених колегіях	Директорати, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»	Виступи фахівців міністерства, вчених академії	Учені Інституту щорічно беруть участь у серпневій конференції «Учені НАПН України – учителям».
102. Науково-методичне забезпечення діагностики чинників інтелектуальної обдарованості учнів	Національний центр «Мала академія наук України»	Інструментарій діагностики чинників розвитку обдарованості, методичні посібники, методичні рекомендації	Сформовано комплекс засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (академічної, інтелектуальної, творчої, комунікативної). Розроблено стандартизовані нормативи методик сформованого комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості та підготовлено інтерпретаційні тексти. Комп'ютеризовано блок методик діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (зокрема, діагностики комунікативної, інтелектуальної, академічної та творчої обдарованості (https://iod.gov.ua/ua/testoteka). Підготовано рукописи методичних рекомендацій: Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості : методичні рекомендації / Н. А. Бєльська, М. Ю. Мельник. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 72 с. Психологічна діагностика обдарованості учнів : методичні рекомендації / Н. А. Бєльська, М. Ю. Мельник. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 172 с.

II.2. Фундаментальні наукові дослідження.

У 2023 році завершено виконання одного фундаментального наукового дослідження.

1. Тема наукового дослідження: Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти.

Номер державної реєстрації: 0121U100655.

2. Назва етапу наукового дослідження: Заключний за три етапи.

3. Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;

Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834.

4. Перелік сторонніх організацій - співвиконавців: немає.

5. Науковий керівник дослідження: Ільїн Володимир Васильович, доктор філософських наук, професор, завідувач відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини Інституту обдарованої дитини НАПН України.

6. Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 1 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – __ чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 0 чол.;
сумісників (всього) – 7 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 4 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 3 чол.

7. Терміни виконання наукового дослідження (початок - кінець):
01 січня 2021 р. – 31 грудня 2023 р.

8. Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):
усього – 4058800,00 грн.

9. Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням.

Виявлено, що взаємодія філософських методів пізнання в освітньому процесі постає універсальною основою людського буття у культурі і науці, що дозволяє проінтерпретувати освітній процес у контексті осмислення принципів його продуктивності. *Здійснено узагальнення* результатів аналізу науково-теоретичних джерел із методології викладання філософії для учнів закладів загальної середньої освіти в умовах інформаційно-цифрової реальності, проведено системний аналіз пізнання як чинника розвитку обдарованої особистості у контексті сучасної трансформації педагогічних практик та філософської методології.

Досліджено основні структурні елементи креативного і системного мислення, виявлено закономірності, які характеризують продуктивну уяву учнів у взаємозв'язку із обдарованістю. Визначено, що одним із завдань розвитку системного мислення є вивчення та раціональне застосування наявних моделей когнітивних систем, характеристики їх змістовної адекватності й ефективності. Розкрито взаємозв'язок між розвитком креативного і системного мислення та становленням особистості. Це дозволяє стверджувати, що у близькій перспективі інформаційні технології і робототехніка не витіснять індивіда з усіх сфер виробничої, культурної, освітньої діяльності, а домінуюча роль і надалі буде належати знаючим і творчим особистостям. Проте подальше впровадження інформаційно-цифрових технологій у суспільній життєдіяльності з необхідністю буде визначати основні тенденції використання методів навчання

у закладах загальної середньої освіти. У подальшому буде відбуватися цифровізація освітніх технологій, поширення дистанційних форм навчання, персоналізація та індивідуалізація освіти.

З'ясовано, що високий рівень розвитку когнітивних здібностей особистості, ціннісне ставлення до власних можливостей, її спрямованість на самовдосконалення та розвиток забезпечує продуктивна уява, яка міститься в основі усіх когнітивних здібностей людини. Уява – це здатність людини активно і творчо відноситись до самої себе, виходити за межі застарілих і знеособлених стереотипів. Свобода людини пов'язана з її здатністю виходити за межі повсякденного існування та дивитися на себе і світ «очима» інших людей. Творити продуктивно може лише людина вільна. Це означає, що людина є істота трансцендентна у тому розумінні, що їй властива здатність завдяки свободі мислення і світоглядним переконанням виходити за межі простору свого наявного існування. Свобода дає можливість творити нові рішення, а не повторювати наявні предмети наявної природної та соціокультурної дійсності. Виходячи з цього розкривається актуальність проблеми демократизації освітнього простору як важливого чинника подальшої демократизації суспільства у контексті європейського вибору.

У наш час модернізації підлягають як усі форми суспільного життя, так і сама людина, яка залучена у процес штучної мегаполюсної цифрової реальності, що стає умовою її змін. Зміст модернізації реалізується і як шлях підготовки до сучасності, і як рух до неї, і як спосіб проблематизації персонального і соціального існування. Проблематизація як здатність не сприймати в якості даності себе і оточуюче середовище, визначається як первинні креативні потенції індивіда. Модернізація засвідчує факт нашої епохи, ствердження якої зумовлено насамперед когнітивною діяльністю людини. Результатом цієї діяльності є сучасність, головною ознакою якої є цифрова реальність, в якій провідне місце належить громадянину нової епохи. Це постійна поява нових порядків, станів і способів життєдіяльності людини. У контексті освітньої діяльності демократичний характер суспільної модернізації відображає необхідність індивідуального та колективного залучення усіх учасників педагогічного процесу до розгортання небайдужої спільноти дослідників.

Розроблено рекомендації щодо використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти, що обумовлює появу нових продуктивних результатів для людини і суспільства. Філософські методи постають умовою для самореалізації особистості учнів, для розвитку їх когнітивних здібностей, способом їх інтелектуального

самовираження. Наголос тут зміщується з цінностей на процес, який сприяє самоактуалізації особистості, а результат – розвиток учня як суб'єкта навчання і пізнання. Зміна у процесі самореалізації пов'язана з рівнем когнітивного потенціалу, характером навчання, соціальною ситуацією, відповідністю методик і практик освітнього процесу вимогам сучасної освіти.

Встановлено взаємозалежність філософських методів пізнання та обдарованості у контексті принципів сучасної педагогіки, орієнтованої на формування ціннісного підходу до різних аспектів сучасного життя в умовах війни. Підкреслено роль цінностей як екзистенційного принципу креативного і критичного мислення сучасної людини, яке визначає її орієнтацію не тільки у інформаційному безладі цифрової реальності, наповнює її життя сенсом і метою, надає можливість реалізації природних задатків та набутого знання але й дозволяє чинити опір інформаційно-психологічним атакам ворога.

Досліджено потенціал софійного, дискусійного та проблемного методів в освітньому процесі відповідно до вимог утвердження нової, людиноцентричної моделі освітнього простору. З'ясовано значення реалізації зазначених методів для виховання особистості як важливої передумови демократизації суспільства та формування продуктивного і критичного мислення. Здійснено аналіз формування творчого мислення у контексті методологічного потенціалу програми «Філософія для дітей», яка розрахована на розвиток софійного, самостійного і критичного мислення, навиків працювати у колективі, вести творчу дискусію, аргументувати власну точку зору, уміння формулювати власні думки і відстоювати свою позицію.

Запроваджено метод соціально-філософського аналізу, який на основі синтезу когнітивних та раціональних особливостей національного освітнього простору у поєднанні з досягненнями європейської педагогіки дозволить ідентифікувати специфіку формування креативного мислення у реаліях війни. Доведено, що застосування соціально-філософського методу обумовлене необхідністю здійснення аналізу методології викладання філософії у закладах загальної середньої освіти в умовах війни. Контамінаційний підхід (термін «контамінація» означає змішування, поєднання) стає основним способом визначення когнітивної діяльності. Цей підхід дозволяє не тільки прослідкувати генезу змішаних форм соціальної реальності, але й виявити способи функціонування у них закладів середньої освіти, вплив якої в умовах інформаційно-цифрової реальності набуває «детермінуючого» характеру та відображається через контамінацію знаків, цінностей, смислів і символів.

Здійснено кореляцію взаємодії інновації і традиції у параметрах філософських методів пізнання. Обмеження когнітивного потенціалу пізнання і діяльності пов'язано з репродуктивною звичкою відтворювати наявні схеми і патерни мислення. У цій ситуації кожну нову проблему індивід намагається розв'язати звичним способом: керуючись традиційними поглядами, канонами, упередженнями (науковими, культурними, освітніми, психологічними тощо). Причому не завжди усвідомлюючи цей спосіб. Завдання філософських методів у навчанні – вийти за межі усталеної схематики, традицій, канонів, створити нову структуру знань, що уможливлюється як процес самовизначення усіх суб'єктів навчального процесу. Розкрито необхідність розрізнення творчості та інновації у пізнанні як продуктивної діяльності, що збільшує знання і розуміння.

Виявлено, що філософські методи пізнання постають в якості засобу для розширення когнітивно-креативних можливостей. Освітні компетенції у наш час вимагають високого рівня знання, навичок самостійного мислення, наукової освіченості. Дана обставина вимагає постійного обміну знаннями, формування сучасної культури комунікації. Відповідно, з'ясовано сутність пізнання як рефлексивної і творчої діяльності суб'єкта, виявлено потенціал креативного, дискусійного та проблемного методів у формуванні національної ідентичності в учнів закладів загальної середньої освіти. Теоретико-методологічні засади вибору і застосування філософських методів пізнання дозволяють створювати креативний простір формування національної ідентичності як рефлексивного процесу індивідуалізації універсального, а не бездумного пристосування до готових загально-абстрактних стереотипів. Виявлено можливості принципів і методів філософії у процесі формування громадянина України.

10. Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження:

Виконавцями дослідження підготовлено наукову продукцію:

Рукописи:

− Монографія «Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України» – 11,0 авт. арк. (рекомендовано до оприлюднення рішенням вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України, протокол №11 від 13 грудня 2023 р.).

− Навчальний посібник «Філософія як засіб розвитку дитини: обдарованість, знання, творчість» – 4 авт. арк. (рекомендовано до оприлюднення рішенням вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України, протокол №11 від 13 грудня 2023 р.).

Підготовлено та надруковано статті в межах наукової теми біля 30,0 авт. арк.

Науковий звіт – 2,0 авт. арк.

11. Об'єкти впровадження результатів наукового дослідження

Заклади загальної середньої освіти, інститути післядипломної педагогічної освіти, заклади вищої освіти.

12. Стан упровадження результатів наукового дослідження

Результати дослідження було висвітлено та оприлюднено серед цільової групи користувачів у форматі конференцій, семінарів тощо, шляхом виступів, публікацій у фахових наукових виданнях та матеріалах конференцій. Зокрема, найвагоміші заходи організовані та проведені Інститутом обдарованої дитини НАПН України:

– Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Наукова освіта: традиція і сучасність» (Київ, 28 жовтня 2021 р.);

– Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні практики наукової освіти» (Київ, 8–11 грудня 2021 р.);

– Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн-конференція «Філософські, історіософські та педагогічні аспекти єдності українського суспільства», (м. Київ, 2021);

– III Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!» (18-23 серпня 2022 р. м. Київ);

– Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн-конференція «Проблеми цивілізаційної суб'єктності України: місія науки і освіти», (29 вересня – 1 жовтня 2022 р. м. Київ);

– Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток громадянського суспільства в умовах воєнного часу» (м. Київ, 22 квітня 2023 р.);

13. Практична корисність (практичне використання) результатів наукового дослідження

Основні положення дослідження теоретико-методологічних засад використання філософських методів пізнання сприятимуть збагаченню та розвитку продуктивної уяви й когнітивних здібностей учнів закладів загальної середньої освіти. Матеріали роботи можуть бути використані при розробці принципів, підходів та методів у навчанні обдарованих учнів. Робота актуалізує посилення наукової уваги до когнітивних та філософських складових навчального процесу в закладах загальної середньої освіти.

14. Рекомендації щодо впровадження результатів наукового дослідження

На основі проведеної наукової теоретичної роботи рекомендовано продовжити дослідження філософських методів пізнання як способів організації освітнього процесу, котрий буде сприяти розвитку здатної до продуктивного мислення та творчої діяльності особистості. Важливим напрямом подальших досліджень є розробка практичних рекомендацій щодо впровадження розроблених філософських методів у практику освітнього процесу закладів загальної середньої освіти.

15. Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів

Робота розглядалася й обговорювалася на *засіданнях відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини* Інституту одарованої

дитини НАПН України (протокол № 1 від 27 січня 2021 р., протокол № 7 від 07 грудня 2021 р., протокол № 1 від 27 січня 2022 р., протокол № 10 від 28 листопада 2022 р., протокол № 2 від 24 лютого 2023 р., протокол № 8 від 25 жовтня 2023 р.); *засіданнях вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 11 від 22 грудня 2021 р., протокол № 14 від 26 грудня 2022 р., протокол № 12 від 27 грудня 2023 р.); засіданні бюро Відділення загальної середньої освіти НАПН України.

За результатами розгляду прийнято рішення:

- звіт взяти до відома;
- вважати, що запланований обсяг робіт за темою: «Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти» виконано;
- наукову продукцію рекомендувати до оприлюднення.

II.3. Прикладні наукові дослідження.

У 2023 році розпочато одне прикладне наукове дослідження.

1. Тема наукового дослідження: Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

Номер державної реєстрації: 0123U100272.

Назва етапу наукового дослідження: аналітичний.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;

Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834.

Перелік сторонніх організацій – співвиконавців: немає.

Науковий керівник дослідження: Ковальова Оксана Анатоліївна, кандидат психологічних наук, завідувач відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – _4_ чол., у т. ч. докторів наук, професорів – _0_чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – _3_чол.;

сумісників (всього) – _8_чол., у т. ч. докторів наук, професорів – _1_чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – _3_чол.

Терміни виконання наукового дослідження (початок - кінець): 1 січня 2023 р. – 31 грудня 2025 р.

Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):

у звітному році – 1910194,62 грн.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням.

На основі аналізу наукових джерел *розкрито* сутність поняття «модель» та *запропоновано* види моделей у контексті освіти, а саме: 1) *Моделі організаційних систем освіти.* Це уявлення про те, як установа освіти або система освіти взаємодіє та функціонує. Ці моделі допомагають розуміти структуру, процеси та взаємозв'язки в освітньому середовищі. *2) Дидактичні або педагогічні моделі.* Це структура підходів та методів, які використовуються в освітньому процесі для досягнення певних педагогічних цілей і визначають, яким чином знання та навички будуть передаватися учням. Головна відмінність полягає у тому, що дидактична модель більш специфічна і фокусується на конкретних методах і техніках навчання, тоді як педагогічна модель більш загальна і охоплює більший спектр аспектів освіти і виховання. *3) Концептуальні моделі.* Модель у цьому випадку може ілюструвати певну ідею,

концепцію, парадигму у вигляді схеми, опису, карти тощо. 4) *Навчальні моделі.* Тут модель може бути спрощеною візуалізацією об'єктів реального світу, щоб полегшити розуміння складних понять: макети природних тіл або явищ, прототипи промислових виробів або інженерних конструкцій, формули речовин тощо. 5) *Менторська модель.* У більш широкому контексті освітньою моделлю може бути особа, яка служить прикладом, навчає і надає підтримку учневі.

Здійснено аналіз вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду щодо реалізації наукової освіти. *Розглянуто та вивчено* перспективні для української школи та позашкілля освітні моделі за природничим, фізико-математичним, техніко-технологічним та суспільно-гуманітарним профілями і напрямом STEM/STEAM, які передбачають організацію дослідно-експериментальної діяльності здобувачів освіти у відповідній галузі знань або є міжгалузевими. Серед них: Навчальна модель 5E (за Inquiry Based Learning); Модель NGSS «тривимірного навчання»; Модель інноваційного закладу STEM; Модель «Навчання на основі феноменів» (Phenomenon based learning); Модель Д. Фраєр з вивчення понять та слів; Концептуальна еталонна модель GreenComp; Модель багатогранного навчання особистості Вінсента Оконя; Модель «Крок за кроком», Авторська модель Миколи Гузика, Освітня система «АЗІМУТ», Модель «Інтелект України», Рекреаційна модель, Модель «Росток», Модель вальдорфських ініціатив, Модель Edyty Gruszczyk – Kolczyńskiej, Metoda Paula Dennisona (Kinezjologia Edukacyjna), Pedagogika Zabawy, Модель Carla Orffa, Модель Rudolfa Labana, Модель Kniessów, Модель Dobrego, Модель Startu M.Bogdanowicz, Модель Doroty Dziamskiej тощо. *Представлено* вивчені моделі освітянській спільноті та *отримано* зворотний зв'язок від педагогів щодо їх актуальності.

Із метою вибору моделей для впровадження *було визначено* актуальні проблеми сучасної української загальної середньої та позашкільної освіти, як то: наслідки та загрози російсько-української війни, у тому числі освітні втрати і

розриви; наслідки адміністративної реформи, яка може привести до зменшення бюджету в освітню галузь; непрогнозовані наслідки розвитку штучного інтелекту; наявна негнучка, недиференційована система оплати праці вчителів; відсутнє фінансування і час у вчителів на варіативну частину, роботу з обдарованими учнями; недостатня диференціація навчання; відсутні індивідуальні програми для обдарованих учнів та не підготовлені до роботи з такою категорією учнів вчителі; недостатньо представлені програми з обдарованості у педагогічних університетах; недостатність систематизованої інформації на державному рівні щодо програм підвищення кваліфікації вчителів, інструкцій щодо відкриття наукових товариств системи МАН; велике навантаження вчителів звітністю, перевантаження вчителя і погіршення його ефективності в навчальній діяльності; поширена проблема серед учнів з вираженням та обґрунтуванням власних думок тощо.

Виокремлено найбільш актуальні для української освіти моделі наукової освіти, які *можна* впроваджувати в освітній процес шкіл і позашкілля, а саме:

- модель навчання через запит/дослідження Вінн Гарлен «Великі ідеї», яка являє собою структуру етапів, що допомагають відкрити «Великі ідеї» науки в процесі пошукової діяльності від постановки учнями питань до отримання на них відповіді через дослідження і містить у собі декілька циклів повторень. Модель може бути дуже ефективною при подоланні освітніх втрат, тому що фокусує увагу учнів на найбільш важливих аспектах навчального предмету;

- модель «Філософський діалог», розроблена Хельског Хансен Ґюро (Норвегія) з метою розвитку культури демократії та передбачає взаємодію учасників у парах, роботу в малих групах та колективне обговорення суперечливих дискусійних питань, обмін думками та обов’язкову рефлексію. Вона складається з системи вправ: A. Опитування; Б. Відображення досвіду; C. Заяви, аргументи та причини; D. Критерії та погляди; E. Тлумачення та розуміння; F. Емоції та ставлення; G. Етика та моральні дії; H. Людина в

контексті пропонованого питання; І. Існування і просвітління. Кожна вправа проводиться за чітким алгоритмом, який передбачає: розв'язання суперечливих педагогічних питань і ситуацій, аналіз дискусійних думок тощо. Використовується на уроках в багатьох країнах Європи, у позакласній роботі, гуртковій роботі, під час захисту наукових робіт. *Встановлено співпрацю* з автором моделі з метою консультаційної підтримки у її впровадженні;

- модель «Великої автономії учнів у видавничому процесі», яка реалізовує принципи відкритої науки та сприяє розвитку писемних та публікаційних навичок учнів. Прикладом такої моделі може стати міжнародний науковий журнал Young Scientists Journal (https://ysjournal.com/), у якому написання статей, їх рецензування та підготовка до друку здійснюється учнями шкіл віком від 12 до 20 років. Редакційна колегія (https://ysjournal.com/meet-the-team/) повністю складається із учнів, але, як виключення, до процесу рецензування журнал залучає мережу випускників, які вже є студентами закладів вищої освіти чи аспірантами. Діяльність редколегії контролює наукова рада – правління (https://ysjournal.com/the-board/) – це група дорослих, які допомагають юридично виконувати обов'язкові аспекти ведення журналу та піклується про його довгострокові інтереси.

Проведено моніторинг стану та готовності до реалізації наукової освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти шляхом опитування педагогічних співробітників закладів освіти; проведення фокус-групи з педагогами та адміністрацією шкіл; аналізу відкритих інформаційних джерел закладів загальної середньої та позашкільної освіти. Результати знаходяться у процесі узагальнення.

Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження (указати вид та назву продукції):

Виконавцями підготовлено та надруковано 30 статей у межах наукового дослідження.

Об'єкти впровадження результатів наукового дослідження.

Впровадження результатів дослідження відбувалось шляхом апробації розроблених освітніх курсів у закладах загальної та позашкільної освіти України та Польщі, проведення семінарів та майстер-класів для педагогів загальної та позашкільної освіти в рамках договорів співпраці і в рамках освітніх заходів різного рівня. Так, зокрема, реалізація інновацій проводилась в Люблінській економічній школі імені Августа та Юлія Ветерів (Польща), в Київській малій академії наук України, в Миколаївському муніципальному академічному коледжі, в рамках Міжнародної школи «Академія педагогічної творчості», Болгарія (14-17 червня 2023 р., Шкорпиловці) тощо.

Упровадження результатів дослідження відбувалось також під час проведення трьох науково-практичних заходів, а саме: круглих столів «Освіта обдарованих учнів: подолання сучасних викликів та євроінтеграція» (30 травня 2023 р., м. Київ) та «Перспективні освітні моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування» (20 вересня 2023 р., м. Київ), а також ІІІ-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні практики наукової освіти»(6-12 грудня 2023 р.).

Упровадження наукової продукції здійснювалось шляхом апробації й оприлюднення результатів наукових досліджень на конференціях та семінарах різних рівнів, організованих іншими закладами, зокрема на таких: Всеукраїнській міжгалузевій науково-практичній онлайн конференції «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» 17–19 травня 2023 р., м. Київ; IV Міжнародній науково-практичній онлайн конференції «Обдаровані діти – скарб нації» 5–8 липня 2023 р., м. Київ; Круглому столі «STEAM-освіта: від теорії до практики» 24 березня 2023 р., м. Київ.

Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів:

Робота розглядалася й обговорювалася на *засіданні відділу проєктування розвитку обдарованості* (протокол № 10 від 12 грудня 2023 р.) та на *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол №12 від 27 грудня 2023 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення: звіт взяти до відома; вважати, що запланований на 2023 р. обсяг робіт за темою «Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти» виконано.

У звітному році чотири прикладні дослідження є перехідними.

1. Тема наукового дослідження: «Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування».

Номер державної реєстрації: 0122U000231.

Назва етапу наукового дослідження: моделювальний.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;

Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392834.

Перелік сторонніх організацій – співвиконавців: немає.

Науковий керівник дослідження: Поліхун Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 5 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол.;

сумісників (всього) – 6 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.

Терміни виконання наукового дослідження (початок - кінець):

01 січня 2022 р. – 31 грудня 2024 р.

Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.): у звітному році – 2158744,45 грн.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням

Шляхом *ознайомлення* з міжнародним досвідом, *вивчення* вітчизняних здобутків, *аналізу* наукових публікацій *досліджені* та *узагальнені* умови реалізації STEM/STEAM-напряму в закладах освіти. *Встановлено*, що на світовому рівні широко обговорюються питання невідповідності шкільної освіти запитам часу, пропонуються алгоритм вирішення питання через тісний зв'язок освіти, виробничих підприємств та громадянських ініціатив у цій галузі, який реалізується через STEM/STEAM-освіту. Від STEM/STEAM -освіти очікують ефекту синергії під час пізнання законів навколишнього світу, наближення до трансдисциплінарності. STEM/STEAM -підхід розглядають також з позиції набуття навичок майбутнього: вирішення проблем; 4К (комунікація, кооперація, критичне мислення, креативність) та адаптивності, що є вкрай необхідними учням сьогодні, особливо українським дітям в умовах війни та подальшого післявоєнного відновлення. Апробуються моделі змішаного середовища навчання, яке складається із фізичного простору (клас, предметна лабораторія, шкільна або міжшкільна STEM/STEAM-лабораторія, музейна експозиція тощо) й цифрового простору (віртуальна лабораторія, цифрова лабораторія, віртуальний музей, інструменти доповненої реальності, штучного інтелекту, засоби геолокації, онлайн-путівники та ін.), які разом створюють нові можливості для навчання і розвитку дитини. Аналіз стану досліджень у галузі STEM/STEAM-освіти в музеях науки виявив динамічне

переплетення теоретичних засад з практичними реалізаціями. Теоретичні дослідження спрямовані, насамперед, на виявлення ефективності музеїв науки як освітніх просторів, їх сприяння популяризації науки, технологій, інженерії та математики (STEM) або включенню мистецтва (STEAM); когнітивні та емоційні аспекти навчання з наголосом на ролі неформального середовища у вихованні допитливості та залученості, набуття значущого навчального досвіду. В практичному аспекті дослідження охоплюють конкретні музейні програми, експонати та інтерактивні заходи, оцінюючи їхній вплив на результати навчання та розвиток навичок критичного мислення. Оскільки музеї науки продовжують розвиватися, впроваджуючи інноваційні технології та міждисциплінарні підходи, синтез теорії та практики стає необхідним для просування STEM/STEAM освіти в цих унікальних навчальних середовищах. Поряд із цим, акцентується увага на мету освіти й значущості кожного предмета в процесі підготовки учнів. Всі позиції лягли в основу обґрунтування моделі реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування в т.ч. з урахуванням умов воєнного стану та післявоєнного відновлення країни.

На другому етапі дослідження *узагальнено* форми і методи реалізації STEM/STEAM-освіти та *розроблено* експертну оцінку використання форм і методів навчання, на основі якої *створено* опитувальники учасників освітнього процесу, які впроваджують або зацікавлені у впровадженні STEM/STEAM-освіти в закладах загальної середньої освіти, позашкільної освіти зокрема спеціалізованої освіти наукового спрямування. Збирання та експертне оцінювання за категоріями можливих та реалізованих форм і методів STEM/STEAM-освіти допомогло у створені програми круглого столу «STEAM-освіта від теорії до практики», де широко розглянуті та досліджені наступні питання: Базові філософські ідеї взаємозв’язку науки і мистецтва: наука, як інструмент пізнання світу, мистецтво, як інструмент самопізнання і самовираження людини; що означає Arts в STEAM? (що дає STEM для

мистецтва та мистецтво для STEM?); Психологічні аспекти: роль STEM/STEAM-освіти в умовах війни та повоєнного відновлення України; STEM/STEAM на шляху персоналізації навчання, STEM/STEAM в умовах інклюзивного навчанні; Методологічні аспекти: стратегії, принципи та моделі STEM/STEAM-освіти; особливості реалізації цього напряму з дітьми різних вікових категорій, можливості та шляхи впровадження STEAM у класно-урочну систему освіти; Практичні аспекти: актуальні форми і методи реалізації STEM/STEAM-підходу в закладах освіти та за їх межами, у навчанні та відпочинку; інструменти реалізації STEAM підходу в очному, дистанційному та змішаному форматах освіти; дизайн інтегрованих STEM/STEAM-уроків/занять; від STEM до STEAM на шляху до «навчального класу майбутнього» (проєктування дій).

Проведено дослідження серед учасників масових науково-практичних заходів: V Всеукраїнський відкритий науково-практичний онлайн-форум «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії» (20.09.2023); IV Міжнародна науково-практична онлайн-конференція Обдаровані діти – скарб нації (5-9 липня 2023 року); Круглий стіл «STEAM-освіта від теорії до практики» (24 березня 2023 року). До загального опитування долучились 1360 респондентів, до підсумкового за результатами круглого столу 170 респондентів. Серед завдань дослідження було визначення поширених та ефективних методів реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування в т.ч. з урахуванням умов воєнного стану та післявоєнного відновлення країни. У процесі проведеного опитування *встановлено,* що найбільш ефективними формами залучення до STEM/STEAM є: інтегровані уроки/заняття, проєкти, віртуальні наукові лабораторії, факультативи та освітні програми для обдарованих, літні школи, екскурсії, конкурси, експедиції, квести, стартапи, хакатони, гуртки, воркшопи, уроки в музеї. Найбільш поширеними методами є: методи проєктно-експериментальної

діяльності, експериментування, дослідження, арттерапія, піснетерапія, хромотерапія, дидактичні ігри, сенсорні, інтелектуальні, ігри-дослідження, які допомагають урізноманітнити освітній процес, мотивувати дітей, спонукати до подальшої самостійної діяльності, розвивають затребувані навички.

Подальше *дослідження* різноманіття форм і методів навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування *та поширення* результатів досліджень відбувається шляхом проведення науково-практичних семінарів, виступів та презентацій на конференціях, круглих столах, виставкових заходах, щорічному заході «НАПН – вчителям України», а також шляхом організації конкурсів «Школа – джерело талантів» та «Творчий вчитель – обдарований учень», організатором яких є ІОД НАПН України, за безпосередньої участі відділу підтримки обдарованості. Результати дослідження також *поширюються* через долучення співробітників відділу до *розроблення і реалізації* програм літніх наукових шкіл НЦ МАНУ (с. Медвин, травень 2023), дослідницьких експедицій (червень, 2023, м. Кропивницький), *створення* авторських навчальних програм спецкурсів для загальної середньої освіти та позашкільної освіти наукового спрямування. Набутий досвід в царині STEM/STEAM-освіти дозволяє співробітникам відділу (2 особи) *бути експертами* предметних комісій з надання грифу МОН навчальним програмам, підручникам та посібникам, а також бути долученими(2 особи) до *експертизи* творчих робіт заходу «Краща STEM-публікація – 2023», який проводиться з лютого по листопад 2023 р. відповідно до наказу ДНУ ІМЗО МОН України (від 28.12.2022 № 73), з метою залучення учених, педагогів-практиків до вивчення актуальних питань розвитку STEM-освіти в Україні, формування творчого підходу щодо оновлення дидактичних методів, засобів, форм та принципів навчання у закладах освіти, підвищення педагогічної майстерності та представлення кращих результатів досліджень широкій педагогічній громадськості. З урахуванням умов воєнного

стану та післявоєнного відновлення країни відділом запропоновано ряд заходів, щодо підтримки освітян на деокупованих територіях.

На основі пошукових розвідок, аналізу наукових досліджень та власного досвіду щодо розроблення освітніх програм для обдарованих дітей, *створено* та *описано* моделі реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування в авторських публікаціях співробітників відділу. В авторських моделях акцентовано увагу на їх реалізацію з урахуванням умов воєнного стану та післявоєнного відновлення країни. *Встановлено*, що для реалізації моделей STEM/STEAM -освіти особливе значення має розробка інтегрованих освітніх програм різного рівня інтеграції; наявність/підготовка кваліфікованих спеціалістів з різнобічними навичками у різних галузях знань, які знають наукові принципи, мають досвід роботи з технічними засобами та засобами образотворчого мистецтва; наявність певної інфраструктури, технічних засобів, лабораторного інструментарію та матеріалів для творчості та ін., забезпечення нормативно-правовою базою щодо впровадження STEM-освіти, колаборація між освітніми установами та науковими, промисловими, культурологічними, між державними та приватними закладами освіти.

Особливу увагу в досліджені приділено моделям реалізації STEM/STEAM-освіти в наукових музеях та STEM-центрах, мета яких– підвищити інтерес до вивчення точних, інженерних та природничих наук серед школярів, надати їм нові можливості для розвитку дослідницького потенціалу на базі наукових лабораторій при навчальних закладах. Такий підхід поєднує між собою середню, позашкільну та вищу ланки освіти, відкриваючи здобувачам доступ до унікального лабораторного обладнання й взаємодії з професійними вченими та можливість підготовки наукових кадрів. Розглянуто можливість залучення до освітнього процесу науковців, студентів, батьків, а також роль спонсорів у створенні матеріально-технічної бази STEM-центру та наукового музею. Акцентовано увагу на тому, що органи місцевого

самоврядування мають здійснювати матеріальну підтримку утворення STEM-центрів.

Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження:

Виконавцями прикладного дослідження підготовлено продукцію:

Рукописи:

- *методичні рекомендації* «Реалізація STEM підходу в освітньому середовищі музею науки» – 1,5 авт. арк. (рішенням вченої ради (протокол № 11 від 13 грудня 2023 р.) рекомендовано до оприлюднення);
- *методичний посібник* «STEAM-освіта: від теорії до практики» 5,0 авт. арк. (рішенням вченої ради (протокол № 11 від 13 грудня 2023 р.) рекомендовано до оприлюднення).

Виконавцями підготовлено та надруковано 32 статті в межах наукового дослідження.

Об'єкти впровадження результатів наукового дослідження.

Впровадження здійснювалося шляхом апробації й оприлюднення результатів наукових досліджень під час науково-практичних масових заходів різного рівня, а саме: Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн конференція «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» 17–19 травня 2023 р., м. Київ; IV Міжнародна науково-практична онлайн конференція «Обдаровані діти – скарб нації» 5–8 липня 2023 р., м. Київ; IV Міжнародна науково-практична онлайн конференція «Обдаровані діти – скарб нації» 5–8 липня 2023 р., м. Київ; круглий стіл «STEAM-освіта: від теорії до практики» 24 березня 2023 р., м. Київ.

Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів:

Результати виконання завдань другого етапу дослідження розглядалися й обговорювалися на *засіданні відділу підтримки обдарованості* (протокол № 4, від 12.12.2023 р.), *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН

України (протокол № 11 від 13 грудня 2023 р., протокол №12 від 27 грудня 2023 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення:

–звіт взяти до відома;

–вважати, що запланований на 2023 р. обсяг робіт за темою «Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування» виконано;

–*рекомендувати до оприлюднення методичні рекомендації* «Реалізація STEM підходу в освітньому середовищі музею науки» – 1,5 авт. арк. (протокол № 11 від 13 грудня 2023 р.):

–*рекомендувати до оприлюднення методичний посібник* «STEAM-освіта: від теорії до практики» – 5,0 авт. арк. (протокол № 11 від 13 грудня 2023 р.).

2. Тема наукового дослідження: Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Номер державної реєстрації: 0122U000230.

Назва етапу наукового дослідження: моделювальний.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;

Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м.Київ, ЄДРПОУ 35392834, МФО: 820172.

Перелік сторонніх організацій – співвиконавців: немає.

Науковий керівник дослідження: Волощук Іван Степанович, д-р пед. наук, доц., завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 6 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.;

сумісників (всього) – 6 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 5 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол.

Терміни виконання наукового дослідження (початок – кінець):

01 січня 2022 р. – 31 грудня 2024 р.

Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.):

у звітному році – 2187511,85 грн.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням:

Доведено, що у доборі вправ і завдань, призначених для формування технічних умінь та розвитку відповідних здібностей, важливу роль відіграють принципи: релевантності та інтересу – зміст вправ і завдань відповідає потребам учнів, їхнім цілям навчання; перспективності – зміст вправ та завдань містить матеріал, орієнтований на досягнення навчальних цілей та формування умінь працювати з літературою; доступності – вправи та завдання відповідають рівню готовності учня до роботи з літературою та забезпечують їхній послідовний розвиток; презентації – вправи та завдання пов’язані з процедурою підготовки узагальнень аналізу роботи з літературою; науковості – вправи та завдання наукового характеру, що передбачають застосування процедур аналізу, синтезу, порівняння, які позитивно впливають на рівень готовності учня до роботи з літературними джерелами. Враховуючи значущість окреслених принципів, розроблено орієнтовні критерії добору завдань і вправ, що передбачають роботу з літературою, серед яких: мотиваційно-цільовий, пошуково-прогностичний, інформаційно-змістовий, операційно-діяльнісний, діагностико-коригувальний, результативно-рефлексивний.

Проаналізовано підходи дослідників до визначення критеріїв відбору навчального матеріалу, таблицю критеріїв і видів навчально-тренувальних завдань і вправ для формування організаційних умінь та розвитку відповідних здібностей учнів, матрицю аналізу критеріїв відбору навчально-тренувальних завдань і вправ. Проаналізовано наукові джерела щодо критеріїв відбору змісту навчального матеріалу і дослідницьких завдань, узагальнено погляди дослідників щодо критеріїв відбору навчальних вправ і завдань для формування організаційних умінь та розвитку відповідних здібностей учнів. Одержані результати зіставлено з результатами опитування вчителів Наукового ліцею Житомирського державного університету імені Івана Франка щодо критеріїв відбору вправ і завдань для формування організаційних умінь та розвитку відповідних здібностей учнів.

Встановлено, що при проєктуванні змісту індивідуальних навчально-дослідницьких завдань необхідно враховувати такі загальні критерії: 1) проблематизація змісту (умова завдання повинна містити обов'язково конкретну навчальну або проблемну ситуацію); 2) навчально-дослідницький (предметний) контекст завдання; 3) наявність пізнавальної перспективи, яка стимулює вирішення проблемної ситуації, дозволяє юним дослідникам спрогнозувати форми роботи і розробити шлях до досягнення дослідницької мети; 4) використання внутрішньо предметних і міжпредметних зв'язків у вирішенні навчально-дослідницьких завдань; 5) особистісне спрямування змісту завдань; 6) стимулювання мотиваційних процесів учнів та успішного виконання завдань з використанням творчих та нетрадиційних підходів до вирішення поставлених задач.

На основі критерію контекстності *виокремлено:* неаплікативні завдання, вигадані прикладні завдання, автентичні завдання. На основі критерію представлення або форми подання виокремлено: знакові завдання, текстові завдання, наочні завдання, комбіновані завдання. За критерієм представленої

відповіді виокремлено: закриті завдання, відкриті завдання, завдання з кількома відповідями. Критерій активності учнів дозволив виокремити: завдання на репрезентацію та моделювання, завдання на обчислення та операції, інтерпретаційні завдання, завдання на аргументацію та міркування. Завдання за критерієм пізнавальних потреб виокремлено: завдання на запам'ятовування, завдання, які не передбачають виконання загальних процедур і алгоритмів, завдання, які передбачають виконання загальних процедур і алгоритмів, завдання, які потребують залучення складного та неалгоритмічного мислення.

Обґрунтовано критерії відбору навчально-тренувальних завдань і вправ, спрямованих на розвиток у здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування умінь і навичок ставити запитання, дискутувати, аргументувати, використовувати необхідну термінологію, логічно висловлювати свою думку, сприймати не власні ідеї та розуміти їх. Під час відбору навчальних завдань для формування у здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування науково-комунікаційної компетентності доцільно використовувати такі критерії: 1) охопленість усіх компонентів комунікаційно-мовленнєвого акта; 2) розкриття можливостей наукової комунікації; 3) відповідність завдань її формування науково-комунікаційної компетентності, формам і ситуаціям експериментально-дослідного навчання за певними галузями; 4) єдність змістових і структурних параметрів завдань; 5) презентованість у завданнях елементів проблемного навчання; 6) однозначність сприймання та розуміння змісту завдань; 7) розкриття змістом завдань процедур експериментально-дослідної діяльності здобувачів спеціаолізованої освіти наукового спрямування; 8) системність завдань; 9) науково-комунікаційна форма завдань; 10) соціокультурна насиченість завдань.

Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження: виконавцями підготовлено та надруковано 23 статті в межах наукового дослідження.

Об'єкти впровадження результатів наукового дослідження: Упровадження результатів дослідження відбувалось також під час проведення науково-практичних заходів інституту, а саме: круглий стіл «Освіта обдарованих учнів: подолання сучасних викликів та євроінтеграція», 30 травня 2023 р., м. Київ; ІІІ-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні практики наукової освіти», 6-12 грудня 2023 р., м. Київ; Всеукраїнській міжгалузевій науково-практичній онлайн конференції «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави», 17–19 травня 2023 р.,м. Київ; IV Міжнародній науково-практичній онлайн конференції «Обдаровані діти – скарб нації», 5–8 липня 2023 р., м. Київ.

Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів:

Результати виконання завдань другого етапу дослідження розглядалися й обговорювалися на *засіданні відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих* (протокол № 11 від 29 листопада 2023 р.), *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 12 від 27 грудня 2023 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення: звіт взяти до відома; вважати, що запланований на 2023 р. обсяг робіт за темою «Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування» виконано.

3. Тема наукового дослідження: Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості.

Номер державної реєстрації: 0122U000229.

Назва етапу наукового дослідження: експериментальний.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;

Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м. Київ, ЄДРПОУ 35392.

Перелік сторонніх організацій – співвиконавців: немає.

Науковий керівник дослідження:

Мельник Марина Юріївна, кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 4 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 0 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 3 чол.;

сумісників (всього) – 4 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 0 чол.

Терміни виконання наукового дослідження (початок - кінець): 01 січня 2022 р. – 31 грудня 2024 р.

Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.): у звітному році – 2138357,51 грн.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням.

Виявлено механізм взаємозв'язку між стихійною практикою розпізнавання обдарованості і науково доказовими її формами: механізм взаємної інфільтрації змісту критеріїв і показників ідентифікації обдарованості. Виокремлено засоби, що використовуються у якості критеріїв ідентифікації обдарованості у сфері стихійної ненаукової практики: емпіричні уявлення і поняття; наукові поняття і дефініції, що інфільтрувалися у сферу емпіричної ідентифікації обдарованості; емпіричні формули ідентифікації обдарованості; емпіричні типологічно-диференційні схеми ідентифікації обдарованості; емпіричні критерії і показники ідентифікації обдарованості; емпіричні імпліцитні або усвідомлювані образи меж обдарованості; емпіричні імпліцитні принципи ідентифікації обдарованості; емпіричні способи виявлення обдарованості; популяризовані діагностичні методики ідентифікації обдарованості.

Визначено види недоліків ідентифікації обдарованості: застосування схем спрощення процедури ідентифікації, помилки, редукційні спотворення, необґрунтовані чи недостатньо обґрунтовані, а також помилкові інтерпретації отриманих з допомогою діагностичних методик даних тощо.

Дефініційовано принципи ідентифікації обдарованості як світоглядні наукові теоретичні і методичні орієнтири, дотримання яких забезпечує можливість досягнення ефекту достовірної її ідентифікації. Виокремлено такі принципи ідентифікації обдарованості: принцип специфічності; принцип автентичності; принцип продуктивності; принцип асоціації; принцип когнітивної складності; принцип цінності ефекту обдарованості; принцип ступеня вираженості обдарованості; принцип динаміки; принцип гнучкості; принцип презумпції бездарності.

Розроблено концепцію ідентифікації суспільно-типологічних чинників розвитку обдарованого індивіда. За критерієм наявності сприятливих для розвитку обдарованості умов виокремлено прогресивний, регресивний і гібридний типи суспільства. *Розроблено* систему ознак ідентифікації цих типів суспільств і властивих їм типових чинників розвитку і втілення потенціалу обдарованих їх членів. *Виокремлено* серед цих чинників як найбільш важливі інноваційну налаштованість і організацію суспільства, наявність державної системи забезпечення умов для розвитку і використання ресурсів суспільного і індивідуального потенціалів обдарованості, законодавче забезпечення тривалої стійкої роботи цієї системи, наявність системи заохочення розвитку і втілення конструктивних креативних здібностей членів суспільства; наявність сприятливої для розвитку обдарованих індивідів системи освіти, наявність системи швидкого впровадження у суспільну практику і використання інноваційних ідей, винаходів, розробок і рефлексивних наративів, продукованих обдарованими індивідами і їх об’єднаннями.

Сформовано *комплекс засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості*, що включає наступні методики:

- *інтелектуальна та академічна обдарованість*: тест структури інтелекту Р. Амтхауера; тест розумового розвитку для абітурієнтів та старшокласників; Шкала прогресивних матриць Равена;
- *творча обдарованість*: тест-опитувальник творчих характеристик особистості; тестова шкала емоційного забезпечення творчого потенціалу; тестова шкала для вимірювання індивідуально-типологічного забезпечення творчого потенціалу; анкета визначення естетичного сприйняття; методика діагностики вербальної креативності С. Медніка; тест метамотиваційного забезпечення творчого потенціалу. Усі нові тестові шкали для вимірювання творчого потенціалу було отримано з оригінальних версій зазначених методик за допомогою математико-статистичного аналізу первинних даних;
- *художньо-естетична обдарованість*: авторський опитувальник для вимірювання здатності до естетичного сприйняття; авторський субтест «Мистецтвознавець»; субтест «Естетична шкала» Барона-Уелша; субтест для вимірювання естетичного сприйняття VAST К. Гьоца;
- *комунікативна обдарованість*: авторський опитувальник діагностики комунікативної обдарованості (за результатами факторного аналізу виділено шкали, що відображають лідерський, соціальний, фасилітативний, організаційний аспекти обдарованості, та 3 типи лідерських орієнтацій: деструктивно-маніпулятивній, гармонійно-фасилітативній, адаптивно-організаторський,); методика дослідження комунікативних установок.

Розроблено стандартизовані нормативи усіх методик сформованого комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості та підготовлено інтерпретаційні тексти.

Комп’ютеризовано блок методик діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (зокрема, діагностики комунікативної, інтелектуальної, академічної та творчої обдарованості (https://iod.gov.ua/ua/testoteka)).

Обґрунтовано *методику діагностики функціонального стану і розвитку обдарованих осіб в умовах воєнного стану,* що має своїм призначенням виявлення особливостей змін, яких зазнають обдаровані індивіди підліткового і дорослого віку, внаслідок впливу на них умов і подій війни. Найбільш впливовими щодо змін функціонального стану і розвитку обдарованості осіб, що перебувають в умовах воєнного стану, є чинники травматичних подій та різкої зміни звичного способу життя: порушення звичного режиму і форм навчання, втрата можливості займатися видом діяльності, у якому виявляється обдарованість, зміна місця проживання і зумовлена цим зміна соціального статусу і соціально – психологічних ролей (роль переселенця або біженця тощо). Під впливом травматичних подій, породжуваних війною, в обдарованих індивідів можуть виникати симптоми стресових, тривожних, депресивних та інших розладів. Виявлення цих симптомів, вивчення їх впливу на функціональний стан і систему здібностей людей, які до початку війни демонстрували її екстраординарну продуктивність і стійкий процес розвитку, має важливе значення як для збереження і відновлення їх здоров’я, так і створення необхідних зовнішніх і внутрішніх умов для збереження і відновлення потенціалу їхньої обдарованості.

До комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості в умовах воєнного стану включено: рейтингова шкала оцінки стресових подій та соціальної адаптації Т. Холмса і Р. Раге (The Holmes and Rahe Stress Inventory або Social Readjustment Rating Scale, SRRS), Шкала оцінки впливу травматичної події (Impact of Event Scale, IES-R), Опитувальник симптомів ПТСР (PTSD Checklist for DSM-5), Шкала Депресії Бека (Beck's

Depression Inventory, BDI), Шкала тривоги Бека (The Beck Anxiety Inventory, BAI), методика психологічної діагностики копінг-стратегії (E. Heim).

Методика діагностики функціонального стану і розвитку обдарованих осіб в умовах воєнного стану спрямована на: виявлення, діагностичну оцінку і моніторинг загальних показників обдарованості в осіб різного віку в умовах війни; виявлення впливу на їх розвиток викликаних війною травматичних і складних подій і ситуації; виявлення ступеня вираженості і показників динаміки розвитку симптомів таких стресових розладів, як розлад пристосування, гострий стресовий розлад і посттравматичний стресовий розлад; виявлення когнітивно-афективних і соматичних проявів симптомів розладів депресивного спектру, а також проявів симптомів тривожних розладів, викликаних травматичними подіями під час війни; діагностичне дослідження особливостей прояву в обдарованих індивідів когнітивних, емоційних і поведінкових механізмів реагування на складні або травматичні ситуації і боротьби зі стресом.

Методика має подвійне призначення: для практичного застосування у діагностичних цілях і проведення досліджень обдарованості підлітків і дорослих, особливостей її розвитку в екстремальних умовах воєнного стану, зокрема вивчення впливу чинників воєнного стану на динаміку розвитку системи здібностей, що утворюють обдарованість; зміни структури обдарованості; ступінь вираженості обдарованості; взаємозв’язок стресостійкості та поведінкової експресії обдарованості. Головним для досліджень зазначеного напряму є питання «Як умови воєнного часу впливають на розвиток системи здібностей обдарованих осіб?».

Підготовано тезаурус основних понять та категорій психології обдарованості. З метою отримання *експертної оцінки* інтелектуальної, академічної, творчої, соціально-комунікативної, художньо-естетичної, організаційно-лідерської та практичної обдарованості розроблено перелік поведінкових маркерів-дескрипторів для педагогів та батьків.

Створено *рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості* учнями (самооцінка творчої, естетичної, інтелектуальної та академічної обдарованості) та педагогічними працівниками (оцінка академічної, інтелектуальної, творчої, естетично-художньої, організаційно-лідерської, практичної обдарованості).

Проведено емпіричне дослідження із залученням здобувачів освіти Відокремленого підрозділу «Науковий ліцей Державного університету «Житомирська політехніка», Відокремленого структурного підрозділу «Надвірнянський фаховий коледж Національного транспортного університету», Комунального закладу навчально-виховного комплексу «Мишковицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Великоберезовицької селищної ради Тернопільської області, Наукового ліцею №3 Полтавської міської ради, Технічного ліцею м. Києва (760 здобувачів освіти, а також класні керівники та практичні психологи закладів освіти).

Здійснено математико-статистичний аналіз результатів емпіричного дослідження. Проведено кореляційний і факторний аналізи, перевірено і підтверджено надійність та валідність нових отриманих шкал на задовільних вибірках; визначено достовірну різницю між полярними групами за допомогою t-критерію Стьюдента; підготовлено нові стандартні нормативні таблиці з урахуванням віку та (або) статі для низки тестових методик.

Додатково проведено дослідження та здійснено математико-статистичний аналіз результатів досліджень, пов’язаних з *вивченням функціонального стану учасників освітнього процесу в умовах воєнного часу* (резильєнтості, планів на майбутнє, часової перспективи, толерантності до невизначеності, механізмів психологічного захисту) – з урахуванням статусу респондента, регіону проживання, зміні місця проживання, віку, статі тощо.

Кількісні та якісні характеристики продукції, підготовленої в межах виконання наукового дослідження:

Методичні рекомендації:

- «Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості» (3 авт. арк., рекомендовано до оприлюднення рішенням вченої ради, протокол №11 від 13 грудня 2023 р.);

- «Психологічна діагностика обдарованості учнів» (7 авт. арк., рекомендовано до оприлюднення рішенням вченої ради, протокол №11 від 13 грудня 2023 р.).

Виконавцями підготовлено та надруковано 21 статтю в межах наукового дослідження.

Об'єкти впровадження результатів наукового дослідження.

Упровадження наукової продукції здійснювалось шляхом апробації й оприлюднення результатів наукових досліджень. Результати дослідження були висвітлені на науково-практичних конференціях та семінарах різних рівнів, у т.ч. на: Всеукраїнській міжгалузевій науково-практичній онлайн конференції «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» 17–19 травня 2023 р., м. Київ; IV Міжнародній науково-практичній онлайн конференції «Обдаровані діти – скарб нації» 5–8 липня 2023 р., м. Київ; Всеукраїнській науково-практичній конференції «Етнокультурні традиції в образотворчому мистецтві та дизайні України» (Київський університет імені Бориса Грінченка 11 травня 2023 р., м. Київ); V Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (КНУТД, м. Київ, 27 квітня 2023 р.); Міжнародній науковій конференції «Управління бізнес-процесами та технологічними інноваціями в сучасних умовах та в післявоєнний період = Management of business processes and technological innovations in the current context and in the post-war period» (НТУ, 10-11 жовтня 2023 р., м. Київ); III Міжнародній науковій конференції «Інновації та науковий потенціал світу» (ТОВ "УКРЛОГОС Груп", 10 листопада 2023 р. м. Хмельницький); III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інноваційні практики наукової освіти» 6–9 грудня 2023 р., м. Київ; IX Конгресі

освітян «Код незламності освіти Донеччини» м. Київ – м. Краматорськ 21 серпня 2023 р.; Веб-конференції «Учені НАПН України – учителям» 28 – 29 серпня 2023 р; Forum «International partnership: trends, challenges and solution» Ust-Kamenogorsk – Astana, Kazakhstan, 22 September 2023; Круглому столі «STEAM-освіта: від теорії до практики» 24 березня 2023 р., м. Київ; Всеукраїнському науково-практичному онлайн-семінарі «Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості особистості» 30 травня 2023 р. м. Київ.

Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів:

Робота розглядалася й обговорювалася на *засіданні відділу діагностики обдарованості* (протокол № 12 від 18.12.2023 р.), *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол №11 від 13 грудня 2023 р., протокол №12 від 27 грудня 2023 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення:

– звіт взяти до відома; вважати, що запланований на 2023 р. обсяг робіт за темою «Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості» виконано;

–рекомендувати до оприлюднення рукописи методичних рекомендації «Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості» (3 авт. арк., протокол вченої ради №11 від 13 грудня 2023 р.) та «Психологічна діагностика обдарованості учнів» (7 авт. арк., протокол вченої ради №11 від 13 грудня 2023 р.).

4. Тема наукового дослідження: Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Номер державної реєстрації: – 0122U000228.

Назва етапу наукового дослідження: експериментальний.

Повна назва наукової установи, організації-виконавця, юридична адреса, телефон, факс: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 04053,

м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д; тел. (044) 481-27-27, тел./факс (044) 483-14-67; e-mail: iod.napn@ukr.net;

Р/р IBAN № UA888201720343120001000015556 Банк Державна казначейська служба України, м.Київ, ЄДРПОУ 35392.

Перелік сторонніх організацій – співвиконавців: немає.

Науковий керівник дослідження: Міленіна Мілєна Михайлівна, кандидат філологічних наук, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Основні виконавці наукового дослідження (цифрові дані):

штатних працівників (всього) – 3 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 2 чол.;

сумісників (всього) – 7 чол., у т.ч. докторів наук, професорів – 1 чол., кандидатів наук, старших наукових співробітників, доцентів – 1 чол.

Терміни виконання наукового дослідження: 01 січня 2022 р. – 31 грудня 2024 р.

Фактичні обсяги фінансування наукового дослідження (у грн.): у звітному році – 2387491,57 грн.

Основні наукові результати дослідження згідно з технічним завданням:

Визначено та обґрунтовано на емпіричному рівні на основі кластерного аналізу даних типологію обдарованих дітей юнацького віку. На основі факторного аналізу даних *обґрунтовано* мотиваційну структуру особистісного потенціалу обдарованих дітей. На емпіричному рівні у відсотковому співвідношенні визначено постановку цілей обдарованих дітей та виявлено психологічні бар’єри щодо реалізації особистісного потенціалу. Виявлено рівень соціальної адаптованості, активності, автономності та моральної вихованості учнів.

Здійснено опис складників особистісного потенціалу обдарованих учнів ліцею (гімназії, закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування, закладів загальної середньої освіти). Розроблено комплекс методів щодо розкриття особистісного потенціалу обдарованих учнів. Здійснено їх апробацію на базі експериментальних закладів.

За результатами діагностики виявлено, що проблема мотивації до навчання, саморозвитку є актуальною для освітньої спільноти. Мотивація сприяє появі в здобувачів освіти навчальної ініціативи й бажання навчатися, спонукає їх діяти з максимальною енергією в різних навчальних ситуаціях. *Встановлено,* що для значної кількості респондентів (227; 54%) характерна зовнішня мотивація до навчання (учні беруть участь у освітньому процесі заради похвали, визнання або щоб уникнути покарання; вони мало зацікавлені в саморозвитку і працюють на короткотривалу перспективу). Переважають соціальні, оціночні, мотиви, мотиви на результат, тощо. Відповідно завдання вчителів полягає у тому, аби сформувати внутрішню мотивацію.

Виявлено, що існує група учнів, яким притаманне прагнення до успіху в більшій мірі (112; 27%), ніж уникнення невдачі (26; 6%). Це учні з мотивацією прагнення до успіху. Вони характеризуються здатністю переживати гордість і задоволення при досягненні успіху, прагненням бути успішним у різних галузях (тенденція до демонстрації успішності). Разом із тим реалізація навчальних мотивів у поведінці учнів переважає на середньому рівні у 266 (63%) учнів. Також переважає оціночний мотив для 143 (34%) учнів, тобто мотив отримання високого балу, а значить багато залежить від оцінки педагогів, від отримання високих академічних показників у навчанні.

Щодо вольової саморегуляції, за результатами дослідження ***виявлено,*** що більшість респондентів мають високі показники за шкалами: «загальна шкала» — 68%, «настирливість» — 65%, «самоконтроль» — 68%. Це свідчить про те, що ці здобувачі освіти добре рефлексують особисті мотиви, мають план

реалізації своїх намірів, вміють розподіляти зусилля і здатні контролювати свої вчинки, мають виражену соціально-позитивною спрямованість. Опитані респонденти (61; 13%) також мають низькі показники щодо самомотивації та самоорганізації. Це може бути пов'язано із несформованою внутрішньою мотивацію до навчання та несформованим баченням цілепокладання.

Потребують уваги здобувачі освіти, які мають високий рівень тривожності (70; 15%) та песимістичне ставлення до життя, невдач (123; 27%). Їм потрібно надавати психологічну підтримку та навчити опановувати тривожні думки, застосовуючи різноманітні техніки (дихальні вправи, вправи з арт-терапії); формувати позитивне мислення і оптимістичне ставлення до світу.

Встановлено, що адекватна самооцінка притаманна більше половині респондентів (54%, 248), натомість лише для 85 (18%) респондентів притаманні соціальна сміливість, активність, готовність мати справу з незнайомими обставинами і людьми, а на противагу їм — 126 (27%) респондентів відрізняються підвищеною чутливістю до погроз. Досліджуючи емоційну стійкість, *було виявлено* 158 (34%) респондентів, яких можна характеризувати як схильних до мінливості інтересів, вираженою низькою толерантністю до фрустрації, вони піддаються почуттям, можуть проявляти невротичні симптоми. За фактором «замкненість — товариськість» було виявлено групу здобувачів освіти з низьким рівнем товариськості (224; 49%), тобто їм притаманна замкнутість, недовіра до інших.

Дослідження мотиваційних компонентів особистісного потенціалу обдарованих дітей юнацького віку проводилося за авторськими концептуальними положеннями, до яких віднесено такі складові: цільовий, потенційно-мотиваційний, виявлення психологічних бар'єрів, навчально-мотиваційний, особистісно-реалізаційний.

За теоретичною та емпіричною структурою до цільового компоненту були включені та дослідженні такі цілі: основні / додаткові, орієнтовані на бажання

орієнтовані на можливості, орієнтовані на процес, орієнтовані на результат, орієнтовані в часі; до потенційно-мотиваційного компоненту включені ціннісний та ресурсний показники; до навчально-мотиваційного компоненту відносяться: професійна направленість, внутрішня мотивація до навчання, зовнішня мотивація до навчання; до компоненту виявлення психологічних бар'єрів належать об'єктивні та суб'єктивні чинники; особистісно-реалізаційний компонент враховує показники: робота над помилками (усунення психологічних бар'єрів), розвиток особистісного потенціалу, реалізація особистісного потенціалу в навчально-професійній діяльності, особистісне зростання.

На основі факторного аналізу даних обґрунтовано мотиваційну структуру особистісного потенціалу обдарованих дітей; на емпіричному рівні у відсотковому співвідношенні *визначено* постановку цілей обдарованих дітей та *виявлено* психологічні бар'єри щодо реалізації особистісного потенціалу.

Виявлено, що рівень показників особистісного розвитку учнів закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування, з'ясований за допомогою анкетування, в цілому є вищим за рівень розвитку особистісних показників учнів загальної середньої освіти за тими самими показниками. Соціалізація респондентів обох груп також в цілому задовільна. Цікавий показник переваги респондентів закладу загальної середньої освіти в аспекті адаптованості можна пояснити саме нижчою розвиненістю інших якостей. Загалом респонденти обох груп володіють достатньою мірою комунікативними й організаційними навичками, але значну перевагу в цьому мають респонденти закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування, що ми пояснюємо більш високими показниками інтелектуального розвитку і обсягом знань і загальних компетенцій, отримуваних за навчальними програмами цих закладів.

Враховуючи результати діагностики, *розроблено та впроваджено* комплекс заходів, що сприяє розвитку потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах військового стану.

Заходи було спрямовано на збереження психічного здоров'я (розвиток резільєнтності, зниження рівня тривожності в здобувачів освіти) через впровадження новітньої інтерактивної освітньої виставки «MentalTrek».

Широко використовувалися арт-терапевтичні техніки психологічної роботи із здобувачами освіти для відновлення ресурсу (мандалотерапія, ізотерапія на теми «Моє життя як», «Колесо життя», «Шлях героя»).

Упроваджено тренінгову програму «Не смійся з мене». У процесі тренінгових занять, здобувачі освіти набули таких умінь: доречне вираження почуттів; увага, співчуття і співпраця; творче вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення і прийняття відмінностей. В цьому напрямі було проведено інформаційно-роз'яснювальні години спілкування; психологічний тренінг; виставка дитячих малюнків за тематикою.

Для більш глибокого розуміння траєкторії особистісного розвитку, самопізнання, проведено тренінги, які сприяли формуванню в учнів підвищення самооцінки, впевненості у собі, внутрішню мотивацію й цілепокладання («Психологія життєвого успіху»; «Мій успіх – це…», «Мої потреби», «Успішна людина», «Я і моя ціль», тощо.

Розроблено та впроваджено факультатив «Ми і конфлікт» в рамках «Тиждень безконфліктної комунікації у закладах освіти», який дав змогу сформувати уявлення про конфлікт, його структуру, причини та джерела; сформувати навички аналізу та самоаналізу в різних ситуаціях; розвинути навички усвідомлення свого емоційного стану; розвинути навички самопрезентації; сформувати вміння знаходити конструктивні рішення з конфліктної ситуації.

Упроваджено факультатив «Психологія спілкування», що передбачав комплекс занять з елементами тренінгу за програмою «Вчимося жити разом»: «Ефективне спілкування», «Упевнена поведінка», «Синергія стосунків» сприяв формуванню навичок культури спілкування для ефективної взаємодії, а також формування умінь працювати в групі.

Найбільш чутливими векторами в особистісному зростанні обдарованих учнів у контексті часу виступають як об'єктивні, так і суб'єктивні чинники за нашими дослідженнями: війна, нестача грошей, лінь (низький рівень мотивації), невпевненість в собі, страх перед відповідальністю, агресія, перфекціонізм, депресія. Відтак тренінгова робота опирається на усунення та корекцію суб'єктивних механізмів, що перешкоджають в реалізації особистісного потенціалу обдарованих. Під суб'єктивними механізми спричинення психологічної проблеми є внутрішньо-особистісні конфлікти, які витікають в агресію (ауто та гетеро), депресію, страх, тривогу.

Розроблено рекомендації учасникам освітнього процесу закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування щодо розвитку особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах військового стану.

Продукція, підготовлена за результатами виконання наукового дослідження:

Виконавцями дослідження підготовлено *рукопис:*

−Методичні рекомендації «Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану», 2 авт. арк., рекомендовано до оприлюднення рішення вченої ради (протокол №11 від 13 грудня 2023 р.).

Підготовлено та надруковано 16 статей у межах наукового дослідження.

Об'єкти впровадження результатів наукового дослідження:

Результати дослідження обговорені на заходах, які організовано та проведено виконавцями теми, а саме: III Міжнародна науково-практична

онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!», 6 липня 2023 р., м.Київ; науково-практичний онлайн-семінар «Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості особистості», 30 травня 2023 р., м.Київ.

Також результати дослідження були представлені на інших науково-практичних заходах, серед яких: Міжнародна конференція «Психологія і соціальна робота у XXI столітті», 1-3 листопада 2023 р., м. Полтава; Міжнародна конференція «Освіта в умовах воєнного стану: реалії та перспективи, 19 жовтня 2023 р., м. Буча.

Розгляд і приймання наукової роботи та її етапів:

Робота розглядалася й обговорювалася на *засіданні відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості* (протокол №9 від 22 грудня 2023 р.), *засіданні вченої ради* Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол №12 від 27 грудня 2023 р.).

За результатами розгляду прийнято рішення:

- звіт взяти до відома;
- вважати, що запланований на 2023 р. обсяг робіт за темою «Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування» виконано;
- рекомендувати до оприлюднення рукопис методичних рекомендацій «Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану» - 2 авт. арк. (протокол засідання вченої ради №12 від 27 грудня 2023 р.).

II.4. Публікації.

Загальна кількість праць, підготовлених за звітний період – 144, надруковано – 135, електронні видання – 6.

Наукова продукція:

підготовлено – 11, оприлюднено в електронній бібліотеці НАПН України/сайті видань – 11, надруковано – 0, *з них:*

– монографія – 1;

підготовлено – 1, оприлюднено – 1; надруковано – 0:

– збірник наукових праць, матеріали конференцій – 6,

підготовлено – 6, оприлюднено – 6, надруковано – 6;

– щоквартальний науково-методичний журнал – 4,

підготовлено – 4, оприлюднено – 4, надруковано – 4.

Виробничо-практична продукція:

підготовлено – 5, оприлюднено – 5, надруковано – 0, *з них:*

– методичний посібник:

підготовлено – 1, оприлюднено – 1, надруковано – 0;

– методичні рекомендації:

підготовлено – 4, оприлюднено – 4, надруковано – 0.

Навчальна продукція:

підготовлено – 1, оприлюднено – 1, надруковано – 0, *з них:*

– навчальний посібник:

підготовлено – 1, оприлюднено – 1, надруковано – 0.

Статті:

підготовлено –130, надруковано – 130, *з них:*

підготовлено – 69, надруковано – 69, *з них:*

– у виданнях, які внесені до Переліку наукових фахових видань України:

підготовлено – 61, надруковано – 61;

– у вітчизняних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection:

підготовлено – 2, надруковано – 2;

– у вітчизняних виданнях, що індексуються в інших науко-метричних базах даних *(окрім статей, які враховано у попередньому пункті)*:

підготовлено – 59, надруковано – 59;

– у зарубіжних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection:

підготовлено – 5, надруковано – 5;

– у зарубіжних виданнях, що індексуються в інших науко-метричних базах даних *(окрім статей, які враховано у попередньому пункті)*:

підготовлено – 7, надруковано – 7.

II.5. Найвагоміші результати наукових досліджень та/або діяльності установи

За результатами виконання наукового фундаментального дослідження «Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти» досліджено проблему філософських методів пізнання в контексті спрямованості навчання середніх закладів освіти на формування громадянина України. Розглянуто генезу філософського пізнання у стратегіях побудови наукової освіти. Проведено аналіз взаємодії філософії, освіти і мислення у гетерогенності сучасного соціально-культурного простору. Досліджується сутність педагогічної філософії учителя як життєвої програми учня в ситуації подальшого розвитку громадянського суспільства в Україні. Розглянуто особливості філософського пізнання в освітніх практиках інформаційно-цифрової епохи. (Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України : колективна монографія / авт. кол.: В.Г. Кремень В. В. Ільїн, М. С. Гальченко, М. В. Ліпін, З. Е. Скринник, Н. В. Савчук, О. Г. Ковальов, О. А. Федорчук. – Київ : Інститут

обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 11,0 авт.арк. (рукопис). URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738717).

Розкрито роль філософії в житті сучасної людини, значення у формуванні її свободи в суперечностях інформаційно-цифрових технологій. Визначено відповідність філософського образу життя філософському образу мислення. За результатами дослідження підготовлено навчальний посібник, упровадження якого сприяє збагаченню та розвитку учнів закладів загальної середньої освіти (Кремень В.Г., Гальченко М.С., Ільїн В.В. Філософія як засіб розвитку дитини: обдарованість, знання, творчість : навчальний посібник. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН, 2023. – 4,0 авт.арк. (рукопис). URL:http://lib.iitta.gov.ua/738724/).

II.6. ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ НАПН УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Інститут обдарованої дитини НАПН України не отримав матеріальної шкоди через воєнну агресію Російської Федерації.

Розроблено рекомендації учасникам освітнього процесу закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування щодо розвитку особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах військового стану «Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану» (рекомендовано до оприлюднення рішенням вченої ради, протокол №11 від 13 грудня 2023 р.).

Оприлюднення вченими питань, пов’язаних з підходами виявлення та подолання освітніх втрат та освітніх розривів обдарованих здобувачів освіти на науково-практичних заходах інституту:

1. Ковальчук Ю. М. Методика діагностики функціонального стану обдарованих осіб в умовах війни: *IV Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!»* (м. Київ, 5–8 липня 2023 року).

2. Ковальчук Ю. М. Вивільнення ресурсів національної скарбниці обдарованості – стратегічний шлях побудови новітньої України: *Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн конференція «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави»* (м. Київ, 17–19 травня 2023 року).

3. Бєльська Н. А., Мельник М. Ю. Ресурси та чинники психологічного благополуччя учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану: *IV Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!»* (м. Київ, 5–8 липня 2023 року).

4. Мельник М. Ю. Психологічні детермінанти психологічного благополуччя обдарованих здобувачів освіти в умовах воєнного стану: *IX Конгрес освітян «Код незламності освіти Донеччини»* (м. Київ – м. Краматорськ, 21 серпня 2023 р).

5. Мельник М. Ю. Психологічні ресурси розвитку здібностей обдарованих здобувачів освіти в умовах воєнного стану: *Веб-конференції «Учені НАПН України – учителям»* (м. Київ, 28 – 29 серпня 2023 р.).

Основні публікації щодо впливу війни на систему освіти та обдарованих здобувачів освіти:

1. Halchenko M., Malynoshevska A., Belska N., & Melnyk M. (2023). Resilience of teachers, students, and their parents under the conditions of martial law. School Psychology. Advance online publication. https://doi.org/10.1037/spq0000559 (Scopus).

2. Ковальчук Ю.М. Вивільнення ресурсів національної скарбниці обдарованості – стратегічний шлях побудови новітньої України: матеріали

Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» (м. Київ, 17–19 травня 2023 року). – м. Київ, 2023. – С. 501–508.

3. Бєльська Н. А., Мельник М. Ю. Ресурси та чинники психологічного благополуччя учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану // матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!»: (Київ, 5–8 липня 2023 року). – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 540 с. – С. 51-58.

4. Бєльська Н. А., Мельник М. Ю. Психологічні детермінанти психологічного благополуччя здобувачів освіти в умовах воєнного стану // Освіта та розвиток обдарованої особистості: щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, № 4, 2023. – С. 17–27.

5. Ковальчук Ю. М. Методика діагностики функціонального стану обдарованих осіб в умовах війни // матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!»: (Київ, 5–8 липня 2023 року). – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 540 с. – С. 224–244.

6. Ковальчук Ю. М. Вивільнення ресурсів національної скарбниці обдарованості – стратегічний шлях побудови новітньої України: матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково – практичної онлайн конференції «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» – (Київ, 17–19 травня 2023 року. – м. Київ, 2023. – С. 501–508.

Старшим науковим співробітником відділу діагностики обдарованості Ковальчуком Ю. М. в онлайн режимі упродовж жовтня 2023 р. проведено цикл лекцій з психології стресу і стресових розладів; практикум з діагностики стресових розладів і стратегій їх подолання в умовах війни для біженців з

України у країнах Європи та інших країнах світу. Надано інформацію щодо: феномена стресу, стадій його розгортання, впливу дистресу на організм і психіку людини, фізіологічні і психологічні симптоми стресу, стресові розлади і діагностичні ознаки їх розпізнавання; методи і методики клінічної психодіагностики стресових розладів і розладів, що є наслідком переживання дистресу (тривожні, депресивні розлади), діагностики копінг-стратегій реагування у стресових ситуаціях; способів першої самодопомоги у стресових ситуаціях; проведено практикум із використання знань, методів і методик розпізнавання і подолання стресових розладів, в тому числі в умовах військового стану.

Упродовж 2023 р. завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Міленіна М.М., у рамках волонтерського проєкту «Велике серце», надавала психологічну допомогу особам, які постраждали під час війни або опинилися в кризових ситуаціях на тлі військових подій.

Мала академія наук України спільно з Інститутом обдарованої дитини НАПН України ініціювали інноваційний проєкт «Науковий бус». Проєкт «Науковий бус» створений для того, щоб діти з різних міст України змогли відвідати мандрівну виставку «Науковий цирк», а також кілька інших заходів від Музею науки МАН України. Загалом планується реалізувати понад тисячу наукових шоу, до яких зможуть долучитися близько 170 тис. дітей.

«Науковий цирк» – інтерактивна виставка з восьми експонатів про Всесвіт і структуру життя, а також наукове театральне шоу «Атом в роботі». За домовленістю таку виставку Малій академії наук України планує надати у тимчасове користування Фінський центр науки «Еврика» за підтримки Міністерства освіти та культури Фінляндії.

Для реалізації даного проєкту Мала академія наук України спільно з Інститутом обдарованої НАПН України оголосили збір коштів, залучили

партнерів, знайшли, придбали та доставили для реалізації проєкту авто в Україну.

У рамках плану заходів НАПН України з реалізації Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» у співпраці з Київською малою академією наук України та музеями Києва *розпочато* проєкт «Незламність – генетичний код української нації» (вересень 2023 – червень 2026 рр.), який буде складатись з різних заходів національно-патріотичного характеру.

III. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

III.1. Кількісна характеристика.

1.1. Кількість експериментів:

Технічними завданнями, перспективним і тематичним планами наукових досліджень у 2023 році передбачена експериментальна робота в межах двох наукових досліджень «Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості» та «Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування».

За складниками та рівнями освіти:

- базова середня освіта;
- спеціалізована освіта.

Відповідно до пріоритетних напрямів (тематики) наукових досліджень[2], актуальних проблем:

Напрям 4. Педагогіка і психологія освітнього процесу.

[2] Відповідно до Пріоритетних напрямів (тематики) наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок Національної академії педагогічних наук України, затверджених постановою загальних зборів НАПН України від 17 листопада 2017 р. № 1-1/2-8.

Проблема дослідження.

Психолого-педагогічні засади виявлення і розвитку обдарованості.

Індивідуально-психологічні відмінності учнів та їх урахування в освітньому процесі.

За рівнями експерименту. На рівні підвідомчої установи НАПН України, за рішенням вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 2 від 8 лютого 2023 р.) – 2 експеримента.

1.2. Кількість експериментальних закладів освіти, установ, організацій:

– усього – 25 закладів освіти;

– з них за наказом МОН України – 0.

ІІІ.2. Загальна характеристика експериментів подається відповідно до їх пріоритетності з урахуванням рівнів освіти та рівнів експерименту.

2.1. Базова освіта.

2.1.3. Експеримент рівня структурного підрозділу.

Пріоритетний напрям (тематика) наукових досліджень: Напрям 4: Педагогіка і психологія освітнього процесу.

Проблема дослідження. Психолого-педагогічні засади виявлення і розвитку обдарованості.

Тема експерименту: Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості.

Терміни проведення: 10 лютого 2023 р. – 27 грудня 2023 р.

Науковий керівник експерименту: Мельник Марина Юріївна, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються. Формування комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (залежно від виду обдарованості).

Результати експерименту, отримані впродовж звітного року відповідно до етапу експерименту.

Висновки про виявлені проблеми. Брак достатньої кількості методичних інструментів діагностики обдарованості, зокрема, описаних дослідниками видів і типів обдарованості; невідповідність запитам практики психометричних характеристик методик, що використовуються; фрагментарність і нечіткість індикаторів обдарованості; незадовільний якісний рівень рекомендацій щодо проведення діагностичного дослідження та інтерпретації його результатів тощо.

Шляхи їх вирішення засобом інновацій. Сформовано комплекс засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (інтелектуальної та академічної, творчої, художньо-естетичної, комунікативної).

Розроблено стандартизовані нормативи усіх методик сформованого комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості та підготовлено інтерпретаційні тексти.

Комп'ютеризовано блок методик діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (зокрема, діагностики комунікативної, інтелектуальної, академічної та творчої обдарованості (https://iod.gov.ua/ua/testoteka)).

З метою отримання експертної оцінки інтелектуальної, академічної, творчої, соціально-комунікативної, художньо-естетичної, організаційно-лідерської та практичної обдарованості розроблено перелік поведінкових маркерів-дескрипторів для педагогів та батьків.

Створено рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості учнями (самооцінка творчої, естетичної, інтелектуальної та академічної обдарованості) та педагогічними працівниками (оцінка академічної, інтелектуальної, творчої, естетично-художньої, організаційно-лідерської, практичної обдарованості).

Зміни після запропонованих нововведень. Отримані результати покладені в основу комплексу методів психологічної та педагогічної діагностики, що дозволяють здійснювати вчасну ідентифікацію обдарованості, виявляти

чинники, що стимулюють або гальмують реалізацію потенціалу того чи іншого виду обдарованості здобувачів освіти.

Розроблений діагностичний блок є складовою цілісної системи психолого-педагогічної підтримки й розвитку обдарованості здобувачів освіти; сприятиме вдосконаленню психолого-педагогічної підтримки обдарованих учнів в освітньому процесі, забезпечуючи працівників закладів освіти необхідною інформацією для побудови індивідуальних траєкторій розвитку обдарованої особистості.

2.1. загальна середня, спеціалізована освіта.

2.1.3. Експеримент рівня структурного підрозділу.

Пріоритетний напрям (тематика) наукових досліджень: Напрям 4: Педагогіка і психологія освітнього процесу.

Проблема дослідження. Індивідуально-психологічні відмінності учнів та їх урахування в освітньому процесі.

Тема експерименту: Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу

обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Терміни проведення: 1 лютого 2023 р. – 12 грудня 2023 р.

Науковий керівник експерименту: Міленіна Мілена Михайлівна, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат філологічних наук.

Інформація про інновації, що відпрацьовуються. Виявлення, опис і типологія складників особистісного потенціалу обдарованих учнів ліцею (гімназії, ЗСОНС, ЗЗСО) та розробка комплексу методів щодо розкриття особистісного потенціалу обдарованих учнів.

Результати експерименту, отримані впродовж звітного року відповідно до етапу експерименту.

Висновки про виявлені проблеми. Проблема мотивації є постійним питанням для обговорення в освітній спільноті. Мотивація сприяє появі в здобувачів освіти навчальної ініціативи й любові до навчання, спонукає їх діяти з максимальною енергією в різних навчальних ситуаціях. На жаль, маємо констатувати, що для значної кількості респондентів (227; 54%) характерна зовнішня мотивація навчання. Це означає, що такі учні беруть участь у освітньому процесі заради похвали, визнання або щоб уникнути покарання; вони мало зацікавлені в саморозвитку і працюють на короткотривалу (заслужити похвалу, не отримати низький бал), а не довготривалу (розвиток, удосконалення) перспективу. Переважають соціальні, оціночні, мотиви, мотиви на результат, тощо. Відповідно завдання вчителів полягає у тому, аби сформувати внутрішню мотивацію.

Шляхи їх вирішення засобом інновацій. Комплекс методів, які можуть бути дієвими при умові творчого підходу до їх застосування при роботі з обдарованими учнями у воєнних умовах. Враховуючи результати діагностики, було розроблено та впроваджено комплекс заходів що сприяє розвитку потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах військового стану.

Заходи, спрямовані на збереження психічного здоров’я (розвиток резільєнтності, зниження рівня тривожності в здобувачів освіти) через впровадження новітньої інтерактивної освітньої виставки «MentalTrek».

Арт-терапевтичні техніки психологічної роботи із здобувачами освіти для відновлення ресурсу (мандалотерапія, ізотерапія на теми «Моє життя як», «Колесо життя», «Шлях героя».)

Зміни після запропонованих нововведень. Протягом звітного періоду було впроваджено тренінгову програму «Не смійся з мене». У процесі тренінгових занять, здобувачі освіти набули таких умінь: доречне вираження

почуттів; увага, співчуття і співпраця; творче вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення і прийняття відмінностей. В цьому напрямі було проведено інформаційно-роз'яснювальні години спілкування; психологічний тренінг; виставка дитячих малюнків за тематикою.

Для більш глибокого розуміння траєкторії особистісного розвитку, самопізнання, проведено тренінги, які сприяли формуванню в учнів підвищення самооцінки, впевненості у собі, внутрішню мотивацію й цілепокладання («Психологія життєвого успіху»; «Мій успіх – це…», «Мої потреби», «Успішна людина», «Я і моя ціль», тощо.

Розроблено та впроваджено факультатив «Ми і конфлікт» в рамках «Тиждень безконфліктної комунікації у закладах освіти», який дав змогу сформувати уявлення про конфлікт, його структуру, причини та джерела; сформувати навички аналізу та самоаналізу в різних ситуаціях; розвинути навички усвідомлення свого емоційного стану; розвинути навички самопрезентації; сформувати вміння знаходити конструктивні рішення з конфліктної ситуації.

Впроваджено факультатив «Психологія спілкування», що передбачав комплекс занять з елементами тренінгу за програмою «Вчимося жити разом»: «Ефективне спілкування», «Упевнена поведінка», «Синергія стосунків» сприяв формуванню навичок культури спілкування для ефективної взаємодії, а також формування умінь працювати в групі.

IV. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

IV.1. Кількість упроваджених результатів наукових досліджень, отриманих упродовж звітного та року, що передує звітному, за видами продукції:

– наукова – 1;

– виробничо-практична – 3;

– навчальна – 1.

IV.2. Загальна характеристика про використання наукових результатів під час підготовки:

Результати наукових досліджень використано під час підготовки:

– рекомендацій науково-практичних заходів, які були проведені Інститутом у 2023 році.

IV.3. Узагальнена інформація про впровадження результатів наукових досліджень (друковані видання):

➢ кількість об’єктів упровадження результатів наукових досліджень, зокрема: електронна бібліотека НАПН України –1, сайт Інституту обдарованої дитини НАПН України – 1, закладів загальної середньої освіти, закладів позашкільної освіти – 10.

підвідомчих установ НАПН України – 2.

➢ цільові групи користувачів результатів наукових досліджень:

− педагоги закладів загальної середньої і позашкільної освіти, які працюють з обдарованими дітьми.

➢ динаміка впровадження результатів наукових досліджень та розробок упродовж звітного та року, що передує звітному покращилась, відбулось збільшення у середньому на 4 об’єкти впровадження.

IV.4. Узагальнена інформація про впровадження результатів наукових досліджень (електронні видання):

- кількість розміщених у репозитарію Електронної бібліотеки НАПН України результатів наукових досліджень та розробок – 5;

- динаміка завантажень результатів наукових досліджень та розробок упродовж звітного та року, що передує звітному, покращилась на 622 скачування, у середньому 207 скачувань однієї одиниці продукції;

- кількість завантажень 5-ти результатів наукових досліджень та розробок з електронної бібліотеки НАПН України – 1123, у середньому 374 скачування.

IV.5. Приклад успішної історії впровадження результатів наукових досліджень та розробок.

Виконавці наукового дослідження «Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування» впровадили методики та матеріали посібників «Стратегії дослідницького пошуку» та робочого зошита «Основи наукових досліджень» у програмі літніх шкіл та дослідницьких експедицій лабораторії експериментальних досліджень МАНлаб Національного центру «МАН України» влітку 2023 року.

Результати моніторингу впроваджень розглядаються на засіданнях вченої ради та на звітній конференції Інституту обдарованої дитини НАПН України.

V. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Інститут обдарованої дитини НАПН України є засновником збірника наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та співзасновником науково-методичних журналів «Освіта та розвиток обдарованої особистості» і «Мистецтво та освіта». У 2023 році всі видання інституту ввійшли до категорії Б Переліку наукових фахових видань України.

Журнали:

Спільно з Національною академією педагогічних наук України, Інститутом психології імені Г. С. Костюка НАПН України видано науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості» № 1, № 2, № 3, № 4.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – № 1 (88) I квартал. – 116 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – № 2 (89) II квартал. – 108 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – № 3 (90) III квартал. – 132 с.

– Освіта та розвиток обдарованої особистості / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – № 4 (91) IV квартал. – 126 с.

(Періодичність – 4 журнали на рік (щоквартально). Тираж 300 примірників. Усі номери надруковано. Загальний обсяг – 40,00 друк. арк.).

Видання «Освіта та розвиток обдарованої особистості» входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, додаток 4).

Журнал включено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Index Copernicus International; Research Bib; POL-Index; Ulrichsweb; World Catalogue of Scientific Journals; ERIHPlus. ISSN 2309-3935, DOI 10.32405/2309-3935, видається українською та англійською мовами.

Спільно з Інститутом проблем виховання НАПН України видано науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта» – № 1, № 2, № 3, № 4.

– Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М. С. **Гальченко,** В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: Ж. Н. Шайгозова, В. В. Рагозіна та ін.]. – 2023. – № 1 (107). – 64 с.

– Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М. С. **Гальченко,** В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: Ж. Н. Шайгозова, В. В. Рагозіна та ін.]. – 2023. – № 2 (108). – 64 с.

– Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М. С. **Гальченко,** В. В Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: Ж. Н. Шайгозова, В. В. Рагозіна та ін.]. – 2023. – № 3 (109). – 64 с.

– Мистецтво та освіта: наук.-метод. журнал / [Ред. рада: І. Д. Бех, М. С. **Гальченко,** В. В. Камишин, О. В. Сухомлинська; ред. колегія: Ж. Н. Шайгозова, В. В. Рагозіна та ін.]. – 2023. – № 4 (110). – 64 с.

Періодичність – 4 журнали на рік. Цього року був один здвоєний номер (№ 1–2). Тираж 120 примірників. Всі номери надруковано. Загальний обсяг – 28,56 друк. арк.

Журнал входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, серія «Педагогіка»).

Журнал включено до міжнародних науко-метричних баз даних Index Copernicus International; Art & EBSCO Publishing, Inc.; ERIH PLUS; ISSN 2308-8885. Видається українською та англійською мовами.

Інститутом обдарованої дитини НАПН України видано збірник наукових праць – № 1, № 2.

– Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – № 1 (30). – 96 с.

– Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи / [Голов. ред. В. В. Бондаренко]. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – № 2 (31). – 118 с.

(Періодичність – 2 збірники на рік. Тираж 300 примірників. Усі номери надруковано. Загальний обсяг – 20,00 друк. арк.).

Видання «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886 (Серія «Педагогіка») і від 26 листопада 2020 р. № 1471 (Серія «Філософія»).

Видання включено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Index Copernicus International; Ulrichsweb; Research Bib; POL-Index; World Catalogue of Scientific Journals, ERIHPlus. ISSN 2413-4139, DOI 10.32405/2309-3935; видається двома мовами (українською, англійською).

До переліку фахових видань України включено науково-методичні журнали, збірник:

– «Освіта та розвиток обдарованої особистості» (Інститут обдарованої дитини НАПН України, Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Наказ МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, додаток 4, серія «Педагогіка»);

– «Мистецтво та освіта» (Інститут проблем виховання НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України. Наказ МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, серія «Педагогіка»);

– «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» (Інститут обдарованої дитини НАПН України. Наказ МОН України від 02 липня 2020 р. № 886 (Серія «Педагогіка») і наказ МОН України від 26 листопада 2020 р. № 1471 (Серія «Філософія»).

VI. ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ

VI.1. Інформація про проведення масових науково-практичних заходів, включених до Плану роботи НАПН України.

У 2023 році Інститутом обдарованої дитини НАПН України було проведено 11 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН України, серед яких:

- всеукраїнських та міжнародних конференцій – 3;
- науково-практичних семінарів – 3;
- круглих столів – 3;
- всеукраїнських конкурсів – 2.

Статистику організованих та проведених Інститутом обдарованої дитини НАПН України науково-практичних масових заходів відображено у Таблиці VI.1.

– **Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн-конференція «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» (в межах Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти»)**

Захід проведено з 17 по 19 травня 2023 року на платформі Zoom meeting за покликанням:

https://us02web.zoom.us/j/81387848421?pwd=SFNmQUIvT0tRaHlDaVYrN3l5bzJVQT09, з трансляцією на каналі youtube:

пленарне засідання – https://youtube.com/live/HO2Z2jkZkHo,

секційні доповіді – https://youtube.com/live/9YWuYZ1FvG4

На заході було 170 доповідачів, серед яких ***38 доповідачів*** на пленарному засіданні та ***132*** – на секційних засіданнях.

У дискусії за тематикою захисту взяло участь 1 454 учасників з усіх регіонів України.

Співорганізаторами конференції були:

–Національна академія наук України;

–Національна академія педагогічних наук України;

–Інститут історії України;

–Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса;

–Інститут всесвітньої історії;

–Інститут філософії імені Г. С. Сковороди;

–Інститут соціальної та політичної психології;

–Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди;

–Університет Григорія Сковороди в Переяславі;

–Всеукраїнська газета «Освіта і суспільство».

Основні питання, які обговорювалися:

–інновація VS традиція: філософський, історіософський, історичний дискурс;

–alter ego України після війни: соціальні і психологічні детермінанти розвитку;

–освіта у трансформаціях України: першочергові завдання;

–обдаровані діти й обдарованість: сьогодення і перспектива.

Результативність заходу:

Проведено пленарне засідання, яке розпочали мотиваційними промовами: ***Кремень Василь Григорович***, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України; ***Рафальський Олег Олексійович***, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік НАПН України, віцепрезидент НАН України, директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса; ***Довгий Станіслав Олексійович***, доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України»

Заслухано та обговорено ключові доповіді: «Відновлення і розвиток України: роль науковців і освітян у здобутті світоглядної суб'єктності», «Іпостасі Європи (до якої ми прагнемо): аналіз рефлексій Президента України упродовж 445 днів російської агресії проти України (24 лютого 2022 р. – 14 травня 2023 р.)», «Уроки національної гідності: концепт традиції в філософсько-літературній творчості Мігеля де Унамуно», «Перемога як вікно можливостей для української літератури: success story VS естетики страждання», «Психологічне підґрунтя підтримки тоталітаризму або що не так стається з психікою під впливом пропаганди: концепція інформаційно-психологічної реабілітації», «Проблеми психологічного практикування в часи війни», «Національна наука у стратегіях відбудови України: теорія і практика», «Аксиологічний компонент в освіті: традиції та сучасність», «Український контент історичної освіти: проблеми та завдання», «Чи можуть і як українські релігієзнавці долучитися до європеїзації своєї держави», «Як війна трансформує відносини влади й електорату: аналіз результатів опитувань громадської думки в Україні у 2014–2023 рр.», «Актуалізація креативності у аспірантів і докторантів як суттєвий фактор розвитку української освіти та науки, «Персоналії зарубіжних освітян у сучасній українській педагогічній біографістиці», «Астольф де Кюстін проти росії», «Війна і Мир:

мислі про немислиме».

Організовано та забезпечено онлайн-роботу чотирьох секцій:

1. **«Інновація VS традиція: філософський, історіософський, історичний дискурс»**, керівники секції: *Хамітов Назіп Віленович,* доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України; *Кубальський Олег Нарцизович,* кандидат філософських наук, доцент, провідний науковий співробітник Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки імені Г. М. Доброва НАН України .
2. **«Alter ego України після війни: соціальні і психологічні детермінанти розвитку»**, керівники секції: *Кармазіна Марія Степанівна,* доктор політичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту політичних та етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України; *Чуніхіна Світлана Леонідівна,* кандидат психологічних наук, заступник директора Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.
3. **«Освіта у трансформаціях України: першочергові завдання»**, керівники секції: *Ільїн Володимир Васильович,* доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, завідувач відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Ткаченко Лідія Іванівна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України, головний редактор газети «Освіта і суспільство».
4. **«Обдаровані діти і обдарованість: сьогодення і перспектива»**, керівники секції: *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Малиношевська Альона*

Василівна, кандидат педагогічних наук, заступник директора з наукової роботи Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Видано програму роботи конференції та підготовлено збірник наукових праць (Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави : матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 17–19 травня 2023 року) / Уклад.: Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 946 с.) у якому опубліковано 146 статей та тез доповідей учасників конференції.

Матеріали конференції розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – http://surl.li/hkbvx

– **IV Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!»**

Інститутом обдарованої дитини НАПН України з 5 по 8 липня 2023 р. проведено IV Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Обдаровані діти – скарб нації!» *на платформі Zoom meeting за покликанням: https://us02web.zoom.us/j/87973868063?pwd=cGluUTlqcXRZK044VTJCWGVmVVp3dz09 з прямою трансляцією пленарного засідання та практичних заходів на YouTube-каналі.*

На заході було 114 учасників, які презентували власні наукові розробки та практичні матеріали, серед них ***19*** учасників – на пленарному засіданні та ***95*** – на секційних засіданнях.

1 506 учасників взяли участь в обговоренні.

Основні питання, які обговорювалися:

–сучасні тенденції та філософсько-методологічні аспекти дослідження обдарованості;

–упровадження новітніх практик в освіті обдарованих як один із шляхів інтеграції України в європейський і світовий освітній простір;

–діагностика та моніторинг розвитку обдарованості дітей та молоді;

–світові та вітчизняні практики організації освітнього процесу обдарованих учнів та студентів;

–педагогічний супровід самореалізації обдарованих учнів;

–соціально-психологічна підтримка обдарованої особистості в умовах воєнного стану.

Результативність заходу:

З мотиваційними промовами на відкритті заходу виступили: *Кремень Василь Григорович,* доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України; *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України»; *Кіяра Деццi Бардескі,* професор, керівник Бюро UNESCO в Україні; *Тревор Дж. Теббс,* професор Кеслтонського державного коледжу (Вермонт, США), редактор Міжнародного Журналу обдарованих і талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC); *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Проведено *пленарне засідання,* на якому заслухано та обговорено *ключові доповіді*: «Потенціал магістерської програми “Наукова освіта та наукова комунікація” для підготовки педагогічних кадрів у сфері розвитку обдарованості»; «Обдарованість як виняток із правил у перспективах інклюзивного суспільства»; «Stress, Well-being, and Resilience Among Palestinian Students: Cognitive and Learning Impacts in School»; «Основні напрями виховання у «Філософії для дітей»; «Перспективні напрями досліджень впливу людського

чинника на прийняття рішень в освітніх гуманістичних системах»; «Комунікація в системі освіти обдарованих»; «Вимоги ринку праці: трансформація освітніх практик для обдарованих»; «Онлайнове дослідження та ціннісна підтримка старшокласників і студентів з ознаками обдарованості»; «Вплив фізичних і психолого-педагогічних чинників на формування здоров'я дітей з академічною обдарованістю»; «Ресурси та чинники психологічного благополуччя учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану»; «Обдарованість у форматі освіти 4.0+: нові виклики та можливості»; «Інтеграційні підходи в реалізації STEM/STEAM-освіти обдарованих дітей»; «Методика діагностики функціонування обдарованих осіб в умовах воєнного стану»; «Формування лідерських якостей обдарованих учнів: мета й завдання»; «Цілісність інтелекту: соціальний мозок і білатеральне регулювання»; «Педагогічні технології в підготовці дизайнерів-етнофорів»; «Про результати участі учнівської молоді Луганщини у Всеукраїнських інтелектуальних і творчих змаганнях»; «Компетентнісний підхід в освіті в умовах старшої профільної школи в контексті розвитку обдарованості: філософсько-методичний аспект»; «Інтеграція цифрових інструментів у дистанційне навчання дітей віком 4–6 років у період воєнного стану: підхід і практика дитячого центру "Діти майбутнього"».

Організовано та забезпечено роботу п'яти секцій:

1. «Впровадження новітніх практик в освіті обдарованих як один зі шляхів інтеграції України в європейський і світовий освітній простір», керівник секції: *Мирончук Наталія Миколаївна,* доктор педагогічних наук, доцент, головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України.
2. «Педагогічна підтримка, супровід навчання та розвитку обдарованих учнів», керівник секції: *Поліхун Наталія Іванівна,* кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник, завідувач відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

3. «Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості дітей та молоді; соціально-психологічна підтримка обдарованої особистості в умовах воєнного стану», керівник секції: *Мельник Марина Юріївна*, кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.
4. «Сучасні тенденції та філософсько-методологічні аспекти дослідження обдарованості», керівник секції: *Ільїн Володимир Васильович,* доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, завідувач відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини Інституту обдарованої дитини НАПН України.
5. «Світові та вітчизняні практики організації освітнього процесу обдарованих учнів і студентів», керівник секції: *Малиношевська Альона Василівна,* кандидат педагогічних наук, заступник директора з наукової роботи Інституту обдарованої дитини НАПН України.

В програмі конференції проведено науково-практичні заходи:

6 майстер-класів: «Побачення наосліп або “секретні” технології, які сприяють реалізації концепції національно-патріотичного виховання», «Застосування авторських проєктивних технологій у консультативній роботі з обдарованими клієнтами», «Питання і дослідницьке навчання: практичні інструменти розвитку мислення та мовлення молодших школярів», «Знайди свій ікігай», «Soft skills – навички успішної особистості» «Комплексно-хвильові уроки як засіб інтеграції змісту освіти» тренінг «Подолання негативних емоцій під час війни засобами арт-терапії серед підлітків».

Видано *програму роботи конференції* та *збірник наукових праць* (Обдаровані діти – скарб нації: матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 5–8 липня 2023 року – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023 – 540 с.) у якому *опубліковано 73 статті та тези доповідей* учасників конференції.

Матеріали конференції розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – http://surl.li/ovaxp

– III Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні практики наукової освіти»

Конференцію Інститутом проведено з 6 по 12 грудня 2023 року *на платформі Zoom за посиланням: https://us02web.zoom.us/j/83991290792?pwd=TkZLeU1MY2d5eUpqeTJ5WUJTRHlVUT09,* з відеотрансляцією на .YouTube-каналі https://www.youtube.com/watch?v=p7kNtQ6PC24&ab

187 учасників конференції виступили з доповідями (в тому числі ***48*** учасників – на пленарному засіданні та ***299*** – на секційних засіданнях). ***1 740*** учасників взяли участь в обговоренні.

Основні питання, які обговорювалися:

–Наукова освіта: міжнародний досвід і світові тенденції.

–Освіта наукового спрямування в умовах воєнного стану.

–STEM- і STEAM-освіта: сучасні тенденції та перспективи.

–Музейна педагогіка як інноваційна педагогічна технологія.

–Практики наукової освіти з національно-патріотичним компонентом.

–Інформаційно-освітній простір: застосування інноваційних цифрових технологій.

Результативність заходу:

З мотиваційними промовами на відкритті заходу виступили: *Кремень Василь Григорович,* доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України; *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент НЦ «Мала академія наук України»; *Ляшенко Олександр Іванович,* доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, академік-секретар Відділення загальної середньої освіти Національної академії педагогічних наук України; *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Свириденко Денис Борисович,* доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Проведено пленарне засідання, на якому заслухано та обговорено ключові доповіді: «Особливості підготовки магістрів-психологів в умовах війни»; «Деякі причини і наслідки інформаційно-технологічної трансформації освіти»; «STEM / STEAM-освіта у вищій школі: теорія і практика питання»; «Музейна педагогіка в контексті академічної доброчесності здобувачів освіти»; «Чинники та умови розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти для відновлення економіки України»; «Інтерактивний розклад занять: практика реалізації»; «Штучний інтелект як невід’ємний складник інформаційно-освітнього простору сучасної вищої школи»; «Кризові періоди освітнього процесу та їхній вплив на формування здоров’я дитини»; «Про впровадження дослідницької технології навчання в освітній процес ЗВО»; «Особливості впровадження STEM-освіти в навчально-виховний процес військового коледжу»; «Формування патріотичної свідомості учнівської молоді в умовах війни: українознавчі практики»; «Сучасний сторітелінг у STEAM-навчанні: ідеї, знання, навички та натхнення»; «Філософський діалог як сучасна модель для

розвитку критичного мислення дітей і молоді в Україні»; «Особливості впровадження моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем: досвід України та Республіки Польща»; «Наукова освіта як складова освіти 4.0.»; «Онлайн-засоби для впровадження STEM-освіти»; «Створення STEAM-центру на базі ДПТНЗ «Криворізький навчально-виробничий центр»; «Цифрові інструменти візуалізації навчального матеріалу з історії»; «Модель допитливого навчання Wynne Harlen у контексті подолання освітніх втрат»; «Досвід впровадження розвитку публікаційної діяльності юних дослідників»; «Застосування методу гейміфікації для освіти дітей покоління Альфа: досвід США»; «Діяльність краєзнавчих музеїв закладів освіти України як чинник виховного процесу в умовах зовнішніх викликів»; «Антиколоніалізм і постколоніалізм: інтелектуальні стратегії глобалізації»; «Ефективна організація фундаментальних наукових досліджень як чинник повоєнного відновлення України»; «Розвиток екосвідомості та підтримка ментального здоров'я учнівської молоді в реалізації програми «Екологічними стежками рідної України»; «Філософський музей як інтерактивна платформа навчання»; «Інформаційно-освітній простір у ЗЗСО»; «Пошуки шляхів організації екскурсійної справи серед учнівської молоді в Україні у 20-ті рр. XX ст.»; «Критерії готовності фахівців закладів позашкільної освіти до використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі»; «STEM-центр як унікальний формат освітніх ініціатив»; «Онлайн-платформи та програми для перевірки тесту на плагіат»; «Організаційний та інформаційно-методичний супровід підготовки вихованців гуртків еколого-натуралістичного напряму до участі в конкурсах дослідницько-експериментальних робіт»; «Формування стресостійкості методами арттерапії в умовах воєнного стану»; «Диджиталізація освіти – компетенції XXI століття»; «Впровадження та застосування інноваційних технологій в освітньому процесі (з досвіду роботи)»; «Штучний інтелект: персональний помічник учителя Нової української школи»; «Ефективність використання цифрових технологій на уроках

природничого циклу»; «Музейна педагогіка в реалізації освітніх, культурних та виховних цілей шкільної освіти»; «Формування у вихованців навчальних закладів цифрових і базових компетентностей»; «Науковий підхід до викладання історії в умовах профільного навчання»; «Організація роботи з учнями – представниками покоління Альфа на уроках природничого циклу»; «Використання інструментів штучного інтелекту для створення і покращення навчальних матеріалів та візуального контенту»; «Особливості взаємодії обдарованої дитини з соціумом на прикладах історико-культурної спадщини та народних казок»; «Практика проєктування компонентів національно-патріотичного виховання через реалізацію топографічної складової географічної освіти (з досвіду роботи)»; «Розвиток історії телеграфу (за матеріалами фондової колекції Державного політехнічного музею імені Бориса Патона при КПІ імені Ігоря Сікорського)»; «Amazing english school projects through the motivating digital services»; «Гейміфікація занять – інструменти для вчителів»; «Підготовка учнів МАН у сільській місцевості в умовах воєнного стану».

Організовано онлайн роботу шести секцій:

1. «Наукова освіта: міжнародний досвід та світові тенденції», керівник секції – *Свириденко Денис Борисович,* доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

2. «Освіта наукового спрямування в умовах воєнного стану», керівник секції: *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України;

3. «STEM- і STEAM-освіта: сучасні тенденції та перспективи», керівник секції: *Дубініна Оксана Володимирівна,* кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України;

4. «Музейна педагогіка як інноваційна педагогічна технологія», керівник секції: *Савченко Ірина Миколаївна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, учений секретар НЦ «Мала академія наук України»;
5. «Практики наукової освіти з національно-патріотичним компонентом», керівник секції: *Малиношевська Альона Василівна,* кандидат педагогічних наук, заступник директора з наукової роботи Інституту обдарованої дитини НАПН України;
6. «Інформаційно-освітній простір: застосування інноваційних цифрових технологій», керівник секції: *Стрижак Олександр Євгенійович,* доктор технічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи Національного центру «Мала академія наук України».

В практичній частині конференції проведено:

– *п'ять майстер-класів* – «Застосування інтерактивних робочих аркушів wizer.me на уроках технологічного спрямування», «Формування комунікативної компетентності здобувачів освіти за допомогою сучасних медійних засобів», «Проєктне управління освітнім процесом засобами цифрових технологій», «Інноваційні інструменти для проведення уроків мистецтва в початковій школі», «Цифрові технології як засіб підвищення ефективності фахової підготовки майбутніх учителів. Створення електронного підручника Book creator»;

– *Презентації* «YouTube-канал – помічник у навчанні» та «Наукова освіта: світові стандарти та досвід впровадження в Україні»;

– *Науково-практичні семінари* «Формування комунікативної компетентності здобувачів освіти за допомогою сучасних медійних засобів» і «Зміст, методи і форми освіти наукового спрямування для вчителів природничого профілю»;

– *Фокус-група з вчителями та адміністрацією ЗЗСО* «Методика

впровадження освітніх моделей наукової освіти в закладах загальної середньої освіти».

Видано програму роботи конференції та збірник матеріалів (Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 934 с.) у якому розміщено 167 публікацій наукового і практичного досвіду учасників конференції.

Матеріали конференції розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – http://surl.li/ovaxp

– **Всеукраїнський науково-практичний семінар «Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості особистості»** ***(в рамках Всеукраїнського фестивалю науки)***

30 травня 2023 року *на платформі Zoom meeting за покликанням: https://us02web.zoom.us/j/88538157973?pwd=SHAzL1kwTmcyYm1PdkdzNVNLNUZ6dz09 , з трансляцією на каналі youtube: https://youtube.com/live/RAxClQTnl_w*

23 учасника семінару виступили з доповідями та ***1 507*** учасників з усіх регіонів України взяли активну участь у обговоренні наукових і практичних проблем ідентифікації обдарованих учнів в освітньому середовищі та соціумі, обмін досвідом практичної роботи з діагностики та моніторингу розвитку обдарованості особистості.

Співорганізатором семінару виступила Кафедра психології та суспільно-гуманітарних наук ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая».

Основні питання, які обговорювалися:

- Сучасні тенденції до ідентифікації обдарованих дітей та молоді.

- Педагогічна діагностика обдарованості.
- Підходи до організації моніторингу розвитку обдарованості в освітньому процесі.
- Діагностика чинників розвитку обдарованої особистості в умовах воєнного стану.
- Інформаційно-комунікаційні технології в діагностиці та моніторингу розвитку обдарованої особистості.

Результативність заходу:

Розпочали семінар мотиваційними промовами: *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України» та *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України. *Заслухали доповіді спікерів заходу:* «Педагогічна діагностика творчо обдарованої учнівської молоді», «Розвиток творчої обдарованості дітей дошкільного віку», «Світові підходи до ідентифікації творчо обдарованих учнів», «Проблема готовності обдарованої учнівської молоді до участі у моніторингових дослідженнях», «Сучасні тенденції до ідентифікації обдарованих дітей та молоді», «Педагогічна діагностика схильності учнів до дослідницької діяльності», «Ідентифікація обдарованості: активізаційний, розвивальний та трансформаційний аспекти», «Роль вчителя та закладу освіти в зростанні обдарованої дитини», «Перфекціонізм як інтегративна особистісна характеристика академічно обдарованих учнів», «Дослідження та моніторинг обдарованих учнів ЗЗСО».

В програмі семінару *проведено майстер-клас* «Оцінка творчого потенціалу особистості. Методи діагностики креативності», автор та ведуча – Мельник Марина Юріївна, кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

На думку учасників семінару, труднощі ідентифікації обдарованих учнів найчастіше пов'язані з відсутністю методичного забезпечення та браком часу на організацію та проведення діагностичної роботи. Жваве обговорення викликали підняті проблеми системності діагностичної та моніторингової роботи, моніторингу розвитку обдарованості учнів на уроках та позашкільних заняттях, особливостей здійснення діагностики різних видів обдарованості, використання неспецифічних психодіагностичних тестів для ідентифікації обдарованих дітей.

За результатами обговорення актуалізовано значущість цілеспрямованої діагностичної та моніторингової роботи закладів освіти усіх рівнів задля вчасного виявлення та відповідного розвитку обдарованих здобувачів освіти

Видано програму роботи заходу. Матеріали семінару розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – http://surl.li/ovayl

– **Науково-практичний семінар «Зарубіжний досвід реалізації регіональних соціально-освітніх програм для обдарованих»** ***(в програмі заходів Міжнародної онлайн-виставки «Освіта та кар'єра – День студента 2023»)***

17 листопада 2023 року *на платформі Zoom meeting за покликанням: https://us02web.zoom.us/j/87026634125?pwd=TkZLeU1MY2d5eUpqeTJ5WUJTRHlVUT09, відео семінару на каналі youtube: https://www.youtube.com/watch?v=jwCJrRLGJPI&ab*

Модератор семінару: Волощук Іван Степанович, завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент.

Доповідачі: Поліхун Наталія Іванівна, завідувач відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник; *Тадеєва Марія Іванівна,* головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; *Тадеєв Петро Олександрович,* головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України доктор педагогічних наук, професор.

Цільова аудиторія учасників: управлінці, керівники освітніх закладів, методисти, працівники закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування, студенти педагогічних ЗВО.

Основні питання, які обговорювалися:

- Світова практика надання освітніх послуг обдарованим дітям.
- Зарубіжний досвід реалізації соціально-освітніх програм для обдарованих дітей на різних територіально-адміністративних рівнях.
- Особливості регіональних, районних і місцевих соціально-освітніх програм для обдарованих дітей.

Результативність заходу:

За результатами роботи семінару прийнято Звернення до МОН України. Матеріали семінару розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – http://surl.li/ovayu

– **Науково-практичний семінар «Зміст, методи і форми освіти наукового спрямування для вчителів природничого профілю»** ***(в програмі науково-практичних заходів III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні практики наукової освіти»)***

9 грудня 2023 року *на платформі Zoom meeting за покликанням:*
https://us02web.zoom.us/j/83991290792?pwd=TkZLeU1MY2d5eUpqeTJ5WUJTRHlVUT09

Відео семінару: https://www.youtube.com/watch?v=k4BrtgnmUVk&ab

Ведучі та модератори семінару: Ковальова Оксана Анатоліївна, кандидат психологічних наук, завідувач відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, методист НЦ «Мала академія наук України»; *Бабійчук Світлана Миколаївна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України; *Казакова Ольга Ігорівна,* науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Цільова аудиторія учасників: управлінці, керівники освітніх закладів, методисти, працівники закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування, методисти та керівники гуртків закладів позашкільної освіти, студенти педагогічних ЗВО.

Основні питання, які обговорювалися:

- Зміст методи наукової освіти.
- Освіта для сталого/стійкого розвитку.
- Форми освіти наукового спрямування.

Результативність заходу:

За результатами роботи семінару проведено моніторинг стану реалізації моделей наукової освіти на базі запиту/дослідження/відкриття (Inquiry Based

Science Education, таких як 5 Е або Тривимірна модель навчання – Основні ідеї – Перехресні поняття – Практики STEM/STEAM) у закладах освіти та анкетування щодо перспектив, готовності та проблематики впровадження інноваційних практик наукової освіти в освітніх закладах України.

– **Круглий стіл «STEAM-освіта від теорії до практики»**

***24 березня 2023 року**, зал засідань Вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-д, каб. 418);*

Платформа Zoom, за покликанням:

https://us02web.zoom.us/j/89092124411?pwd=WEtHK0llaWZmTWtmTnhPUlVqRmlGUT09;

Трансляція на сайті Інституту обдарованої дитини НАПН України:

https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/plan-zahodiv/40_krugliy-stil-STEAM-osvita-vid-teoriyi-do-praktiki

та на каналі YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=g18ROVXgnLA

152 учасника круглого столу виступили з доповідями (в тому числі ***61*** учасник – на пленарному засіданні та ***91*** – на секційних засіданнях).

3 9587 учасників з усіх регіонів України взяли активну участь у дискусії за тематикою заходу.

Співорганізатори заходу: Інститут педагогіки НАПН України, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», Національний центр «Мала академія наук України», Кафедра UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Основні питання, які обговорювалися:

І. Зв’язок науки і мистецтва (філософський аспект)

- Синтез науки і мистецтва, історія становлення
- Наука як інструмент пізнання світу. Мистецтво як інструмент самопізнання і самовираження людини

- Що означає Art в STEAM? STEM під призмою Art і Art під призмою STEM

II. Психологічні аспекти STEAM-освіти

- Роль STEAM-освіти в умовах війни та повоєнного відновлення України
- STEAM на шляху персоналізації навчання
- Гармонізуюча роль Art в STEAM-освіті
- STEAM у інклюзивному навчанні

III. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ STEAM-освіти

- Перспективи STEAM з урахуванням інноваційних освітніх та суспільно-економічних викликів, в умовах війни та післявоєнного відродження країни
- Стратегії, принципи та моделі STEAM-освіти
- Особливості реалізації STEAM напряму з дітьми різних вікових категорій
- Можливості та шляхи впровадження STEAM у класно-урочну систему освіти

IV. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ STEAM-освіти

- Інструменти і практики реалізації STEAM-підходу в дистанційному форматі освіти
- Дизайн інтегрованих STEAM-уроків/занять, приклади реалізації
- Актуальні форми (гуртки, воркшопи, уроки в музеї...), методи (експериментування, дослідження, арттерапія, піснетерапія, хромотерапія...) реалізації STEAM підходу в освітніх закладах та за їх межами, у навчанні та відпочинку
- STEAM на шляху до «навчального класу майбутнього» (проєктування дій)

Результативність заходу:

Круглий стіл вітальними словами та мотиваційними промовами розпочали: *Загородній Анатолій Глібович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, президент Національної академії наук України, директор Інституту теоретичної фізики імені М. М. Боголюбова НАН України; *Кремень Василь Григорович,* доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук України; *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор

фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України»; *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.

На пленарному засіданні заслухали основні доповіді круглого столу: «Синтез науки і мистецтва, історія, проблеми кейси», «Трансдисциплінарна парадигма STEAM-освіти», «STEAM як інтегративний, цілісний і ціннісний підхід до освіти», «Визрівання дизайн-обдарованості у STEAM-освіті», «Онлайн-ресурси для організації STEAM-навчання обдарованої молоді», «Європейський досвід у галузі STREAM-освіти», «Удосконалення STEM-освіти за допомогою ChatGPT», «Програма Intel «Штучний інтелект для молоді», «STEAM education як тренд освіти 4.0+», «Особливості створення STEAM-лабораторії на базі Криворізького навчально-виробничого центру ПТО: практичні аспекти Всеукраїнського експерименту», «Додаткові можливості STEM-освіти за допомогою інтегрованих кейс-уроків», «STEAM в проєктах лабораторії експериментальних досліджень МАНлаб», «Методика формування STEAM-навичок у навчанні інтегрованих курсів», «Використання інструментів бізнес-планування у створенні сучасної моделі STEM-освіти», «Розвиток сучасних компетенцій STEM учителів: креативність, гнучкість, лідерство, диджитал грамотність, комунікаційні та презентаційні навички», «Упровадження інноваційних практик у STEM-освіту: досвід і перспективи», «Розвиток дослідницьких умінь учнів через впровадження STEAM-проєктів на уроках трудового навчання та технологій», «Практика біодизайну як синтезу природничих наук і мистецтва в школі», «Медичний супровід учасника STEAM», «Гуманітарні пастки STEAM-освіти», «Гурткова робота STEAM як можливість розробки ідей гуртківців та поглиблення знань з фізики», «Використання середовища Minecraft на уроках природничих дисциплін у 5, 6 класах НУШ», «Навчання учнів початкової школи у форматі STEAM-проєкту», «Вплив травматичного досвіду на розвиток особистості», «STEAM онлайн-урок

«Я досліджую світ» для дітей 5, 6 років з точки зору формування ключових компетентностей», «Навчання в укритті: плекаємо сильне покоління», «Розвиток і саморозвиток обдарованої особистості в STEAM-освітньому просторі закладу освіти», «Дослідницьке та проєктне навчання на уроках історії як складова STEM- і STEAM-навчання (на прикладі компетентністних конструктів завдань)», «Реалізація STREAM-підходу в діяльності фізико-математичного і технічного наукового профілю Полтавської обласної Малої академії наук», «Корекційна робота з дитиною з інтелектуальними порушеннями», «Концептуальні основи прийняття управлінських рішень стосовно розвитку STEM-освіти у закладах загальної середньої освіти», «Впровадження STEAM-освіти засобами освітньої робототехніки», «Впровадження STEAM-освіти в навчальному закладі через програмне середовище Scratch», «STEAM-освіта: від теорії до практики», «Відкриті освітні ресурси для впровадження STEM-навчання», «STEM-підхід до виконання лабораторних робіт із фізики», «Створення учнями динамічної бібліотеки для обчислень з фізики в контексті STEAM-освіти», «English in STEM Style (англійська у стилі STEM), «Впровадження STEAM-освіти як запорука ефективності українських стартапів», «Впровадження STEAM як інноваційної освітньої технології», «Інноваційне мислення учителя та учня як база для розвитку STEM-освіти», «STREAM-освіта – базова платформа партнерства суміжних ланок освіти для успішної «самореалізації сучасної особистості», «Для кого та якою має бути STEM-освіта», «Інформатика по-новому або STEM у проєктах», «Лабораторія в кишені», «STEM на уроках математики», «Впровадження STEM-освіти в умовах дистанційної форми навчання: потреби, проблеми та інструменти», «Використання практико-діяльнісного підходу при організації навчання в «Зеленому класі», «Використання STEAM-технологій у вивченні хімії та біології», «Впровадження STEM-освіти на уроках фізики та інформатики», «Впровадження елементів STEAM-освіти на уроках математики», «Музейна педагогіка в контексті STEAM-освіти», «Формування

команди змін у підприємницький діяльності», «Математичне обґрунтування оптимальної рекламної кампанії», «Освітні можливості сайту Artsology в контексті STEAM-освіти», «STEAM-компетентності». А також організовано дискусію секційних виступів.

Видано програму роботи круглого столу та збірник наукових праць (STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали круглого столу (Київ, 24 березня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 652 с.) у якому опубліковано 111 статей та тез доповідей учасників заходу.

Запропоновані під час круглого столу зауваження і пропозиції дозволили на підставі вищезазначеного *рекомендувати:*

1. Розробити теоретичні і методичні засади STEAM-освіти. Дотримуватися рекомендацій звіту «Наукова освіта для відповідальних громадян /Science Education for Responsible Citizenship», зробленому експертною групою з наукової освіти Європейської комісії – вищого органу виконавчої влади Європейського Союзу.

2. Створити за партнерської участі когнітивну онтологію та її змістовне наповнення для представлення і поширення освітніх інновацій в галузі STEM/STEAM-освіти, кейсів успішних вітчизняних і зарубіжних STEAM-практик, з урахуванням трансдисциплінарного підходів передового педагогічного досвіду, результатів наукових досліджень, актуальних законодавчих рішень тощо.

3. Сприяти створенню та поширення освітніх STEAM-програм та проєктів, при розробці яких орієнтуватися на цілі сталого розвитку в регіональному контексті, національну ідею, культурну спадщину і традиції, їх збереження і розвиток, формування дослідницької компетентності через безпосереднє залучення здобувачів освіти до навчальної наукової, конструкторської, винахідницької та пошукової діяльності відповідно до Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування.

4. Забезпечити систематичну якісну підготовку STEAM педагогів формальної і неформальної освіти, опанування цифровими технологіями для застосування їх у різних контекстах STEAM-освіти, із залученням, як науковців, так і кваліфікованих STEAM-вчителів.

5. Сприяти партнерству між освітніми закладами науковими установами, громадськими організаціями, бізнесом та промисловими компаніями, створенню нормативно-правового підґрунтя інтеграції закладів формальної і неформальної освіти, а також їх соціокультурного оточення і стейкголдерів для реалізації STEAM- освіти, зокрема у контексті ранньої професійної орієнтації.

6. Звернути увагу на потребу розвитку STEAM підходу в інклюзивній освіті.

7. Сприяти розвитку ініціатив зі створення STEAM-гуртків та клубів для дітей та молоді, що дозволить залучити до цієї галузі більше зацікавлених осіб та розвинути креативний підхід до навчання.

8. Залучати до STEAM освіти більше дівчат, щоб збільшити кількість жінок у галузі STEM та допомогти зменшити гендерну нерівність в цій сфері.

9. Сприяти проведенню щорічних конкурсів за профілем STEAM-освіти щодо визначення: кращого вчителя, кращого методиста, кращого посібника, кращого набору завдань, кращого заняття тощо.

10. Направити ці Рекомендації до Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України та інших зацікавлених у розвитку STEAM-освіти установ.

Матеріали круглого столу розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/40_krugliy-stil-steam-osvita-vid-teoriyi-do-praktiki

– **Круглий стіл «Освіта обдарованих учнів: подолання сучасних викликів та євроінтеграція»**

***30 травня 2023 року**, Платформа Zoom, на платформі Zoom Meetings, ідентифікатор: 835 7753 6626, код доступу: 1*

23 учасника круглого столу виступили з доповідями та ***145*** учасників взяли активну участь у дискусії за тематикою заходу.

Співорганізатори заходу: Національний центр «Мала академія наук України», Кафедра UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Кафедра початкової освіти ВПДУ імені М. Коцюбинського.

Основні питання, які обговорювалися:

– Проблеми української загальної середньої та позашкільної освіти: історичні витоки і сучасні виклики.

– Стратегії модернізації української загальної середньої та позашкільної освіти на шляху до деколонізації та євроінтеграції.

– Роль наукової освіти в розвитку українського суспільства та становлення обдарованої особистості.

Результативність заходу:

Круглий стіл мотиваційними промовами розпочали: *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України»; *Овчаренко Вадим Миколайович,* кандидат філологічних наук, доцент, начальник відділу позашкільної освіти та виховної роботи директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти Міністерства освіти і науки України; *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Заслухали основні доповіді круглого столу:

«Штучний інтелект – виклик освіті», «Деколонізація наукової освіти: методологічний інструментар та освітня політика деколонізації», «Наукова освіта в системі підготовки кваліфікованих робітників: результати всеукраїнського експерименту щодо створення STEAM-центру у Криворізькому навчально-виробничому центрі ПТО», «Інтеграція ІТ у природничу освіту Малої академії наук України, як інструмент підвищення якості освітнього процесу», «Обдарованість в форматі освіти 4.0», «Обдарована дитина у сучасній школі», «Феномен обдарованості та роль наукової освіти в її розвитку», «Роль наукової освіти у розвитку українського суспільства та становлення обдарованої особистості», «Інтерактивні музеї науки в європейській системі наукової освіти», «Всебічний розвиток обдарованої дитини за Моделлю Гармонії», «Робота з обдарованими дітьми: сучасні виклики перед педагогом та перспективи співпраці», «Особливості формування обдарованої особистості як психолого-педагогічна проблема», «Проєктне управління освітнім процесом засобами цифрових технологій», «Лагідна націоналізація молоді через пізнання традицій та обрядів нашого народу. Бути причетним до величі», «Використання комп’ютерних ігор для глибшого розуміння елементів фізики і астрономії», «Створення ситуації успіху як інноваційний підхід в роботі з обдарованими дітьми», «Від обдарованого учня – до успішного фахівця», «Реалізація активних методів та прийомів у сучасному освітньому процесі», «Підготовка майбутніх педагогів до розвитку обдарованості дітей в умовах євроінтеграції», «Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до роботи з обдарованими учнями: досвід та рефлексія вивчення вибіркової дисципліни «Навчання та виховання обдарованої дитини»», «Психолого-педагогічний відбір дітей для участі в

освітніх програмах наукового спрямування.», «Регіональні особливості залучення обдарованої учнівської молоді до науково-дослідницької роботи», «Виклики перед модернізацією української загальної середньої та позашкільної освіти на шляху до деколонізації в контексті глобальної цифрової трансформації».

Організовано та проведено дискусії за питаннями:

1. Які проблеми української загальної середньої та позашкільної освіти Ви вважаєте найбільш суттєвими і нагальними?
2. Що, на вашу думку, українська освітянська спільнота повинна зробити для ефективної деколонізації загальної середньої та позашкільної освіти?
3. Які кроки, на Вашу думку, українській загальній шкільній та позашкільній освіті потрібно зробити для ефективної євроінтеграції?
4. Які заходи в законодавчому, теоретичному та практичному полі загальної шкільної та позашкільної освіти потребують обдаровані учні?

За результатами доповідей та обговорення актуальних питань учасниками були сформовані висновки та пропозиції:

– ***За напрямом «Проблеми, загрози та виклики української загальної середньої та позашкільної освіти»:***

1. *Першою загрозою, найбільш актуальною на сьогодні, є наслідки російсько-української війни.* Найбільш болючі питання для вчителів в цьому полі це: недостатня кількість і якість захисту укриттів; закриття закладів позашкільної освіти та скорочення педагогів у зв’язку з бойовими діями або окупацією; вимушений перехід на дистанційну форму навчання без врахування матеріально-технічних можливостей закладу освіти, велика кількість повітряних тривог; розрив зв’язків з обдарованими дітьми, які перебувають за кордоном, припинення ними навчання та втрата знань; неможливість дотримання порядку обліку дітей, які навчаються в закладах освіти; використання мови агресора у

побуті батьками дітей. Ці проблеми відчутні усіма суб'єктами освітнього процесу і потребують найбільшої уваги. І хоча деякі з них тимчасові, бездіяльність в цьому напрямі буде мати самі неприємні наслідки для здоров'я та благополуччя дітей.

2. *Відмічено учасниками круглого столу також загрозу наслідків адміністративної реформи, яка передбачає збільшення кількості районів і, відповідно, зменшення бюджету.* Це може мати кілька потенційних негативних наслідків. Зменшення бюджету може призвести до обмеження фінансування важливих галузей, включаючи освіту; вплинути на якість освіти через недостатність ресурсів для забезпечення необхідного навчального середовища, підручників, навчальних матеріалів, технологічних засобів та підтримки педагогічного персоналу; посилити нерівність між різними регіонами; а також вести до втрати досвідчених та кваліфікованих вчителів. Освітянська спільнота спостерігає з великою увагою за такими реформами і закликає вжити усіх заходів, щоб не допустити погіршення освітніх можливостей для українських дітей.

3. *Великим викликом, який потрібно взяти до уваги, є впровадження в суспільне життя штучного інтелекту, який переважає своїми можливостями та швидкістю обробки інформації людину у багато разів та постійно вдосконалюється, що може призвести до корінних змін в освіті, у тому числі зміни класно-урочної системи.* Початок радикальних змін відбувся із вимушеним переходом до онлайн навчання у зв'язку з пандемією. Російсько-українська війна призвела до переміщення українських дітей по всьому світу. Потрібно бути готовими до того, що штучний інтелект у найближчі роки може стати наступним важко передбачуваним фактором дестабілізації суспільства. Але також він зможе приносити велику користь, почавши виконувати в освіті такі функції: створювати персоналізовані програми для учнів, вибудовуючи для кожного індивідуальну освітню траєкторію; працювати у якості помічника вчителя, надаючи додаткову підтримку та ресурси: аналізувати великі обсяги даних, передавати потрібну

інформацію учневі, допомагати в оцінюванні знань учнів, аналізувати результати тестів та робіт, виконувати рутинні адміністративні завдання, такі як складання розкладу уроків, керування реєстрацією учнів; створювати навчальні матеріали, які відповідають потребам різних учнів, включаючи тих, хто має особливі освітні потреби або змушений навчатися в умовах обмеженого доступу до ресурсів; тощо. Вже сьогодні потрібно передбачати наслідки таких змін і готувати відповідну законодавчу та методичну базу, навчати вчителів новим цифровим компетентностям, щоб перетворити загрози на переваги.

4. *Важливою проблемою, яка була озвучена на заході, є існуюча негнучка, недиференційована система оплати праці вчителів.* Недостатня диференціація в оплаті праці може призводити до втрати мотивації вчителів професійно зростати та покращувати навчальний процес, що веде до зниження якості навчання й розвитку учнів, втрати досвідчених та висококваліфікованих вчителів, які шукають можливості заробити більше або бути визнаними за свою роботу. Впровадження диференційованої системи оплати праці педагогів повинно передбачати: розроблення системи оцінки професійної компетентності педагогів на основі критеріїв ефективності роботи; встановлення чітких критеріїв і стандартів, які визначають різні рівні оплати праці; врахування ролі та відповідальності педагогів, результатів навчання учнів, таких як академічні досягнення, успішність у тестах, олімпіадах, змаганнях, проєктах тощо.

5. *Продовжуючи тему організації та забезпечення освітнього процесу, потрібно зупинись на недоліках позашкільної освіти.* По-перше, можна відмітити низький статус вчителя позашкілля, що виражається як у низькій заробітній платі, так і умовах праці, наявних ресурсах, коротших відпустках порівняно з вчителями шкіл тощо. По-друге, впровадження НУШ для дітей початкових класів, на жаль, не поширилось на заклади позашкільної освіти, які потребують також впровадження компонентів НУШ та сучасних технологій і методів роботи. У зв’язку з нестабільними часами, коли позашкільна освіта не

може працювати як раніше, потрібно бути більш гнучкими, впроваджувати змішані форми навчання, запроваджувати нові відкриті структури та формувати новий зміст позашкільної освіти за новими стандартами та програмами, наближаючи її до парадигми Нової української школи.

6. *Існує також проблема у сфері освіти обдарованих суб'єктів освітнього процесу.* Учасниками заходу відмічені недоліки на законодавчому та методичному рівні: відсутнє фінансування і час у вчителів на варіативну частину, роботу з обдарованими учнями; законодавчо і практично майже відсутня диференціація навчання; відсутні індивідуальні програми для обдарованих та не підготовлені до них вчителі; недостатньо представлені програми з обдарованості у педагогічних університетах; недостатність систематизованої інформації на державному рівні щодо програм підвищення кваліфікації вчителів, інструкцій щодо відкриття наукових товариств системи МАН тощо.

7. *Проблемою також залишається велике навантаження вчителів звітністю, що призводить до втрати часу і мотивації вчителя на освітній процес, перевантаження вчителя і погіршення ефективності його роботи.* Цьому може завадити впровадження ефективних інформаційних систем та програмного забезпечення, які допоможуть вчителям автоматизувати процеси збору, аналізу та звітування даних. Також потрібен ретельний аналіз зі сторони керівних структур звітних вимог, визначення необхідних звітних даних та інформації, які були б розумними та збалансованими. Корисним було б створення ефективної системи співпраці між вчителями, адміністративним персоналом та іншими стейкхолдерами, розвиток у педагогів навичок управління часом, ефективного планування та звітування.

– ***За напрямом «Стратегії модернізації української загальної середньої та позашкільної освіти на шляху до деколонізації»:***

Проблему колонізації української освіти вбачають не всі учасники круглого столу, за результатами опитування більше сорока відсотків її не помічають в сучасних реаліях. І в тому її найбільша загроза, що для багатьох людей колонізаційний вплив сприймається нормою. У напрямі повернення українців до власної ідентичності обговорення прийшло до виокремлення низки кроків.

1. *Нейтралізувати «насаджений» комплекс меншовартості українців засобами популяризації кращих зразків української історії, культури, науки як для внутрішньої аудиторії, так і для зовнішньої.* Це може передбачати такі дії: переосмислення ролі історичних персоналій та представлення сучасного бачення в освітньому і медіа просторі; створення добірки цікавих та важливих фактів про Україну, збірки історій про героїв російсько-української війни та розповсюдження їх на усіх інформаційних майданчиках; оновлення бібліотечного фонду та збільшення кількості друкованої української художньої літератури, переосмислення її у сучасних медіа форматах; збільшення кількості українського контенту для дітей та дорослих у сучасних медіа; інформування населення про технології фільтрування російського контенту в медіа просторі тощо.

2. *Інтегрувати суб'єктів освітнього процесу (учні, вчителі, батьки) в український культурний простір за рахунок проведення спеціальних освітніх заходів з українознавства, інтеграційних заходів для російськомовних й україномовних українців як в Україні, так і за кордоном.* Це може передбачати такі дії: запровадження спеціального курсу українознавства в школі або посилення українознавчого компоненту у предметних курсах; залучення батьків до креативних заходів з українознавства; запровадження безкоштовних мовних курсів та культурних заходів для російськомовних родин або переселенців зі сходу; введення посади асистента вчителя для роботи з переселенцями та пропонування її вчителям переселенцям тощо.

3. *Виробляти інноваційну освітню продукцію і контент, досягати важливих результатів на міжнародному рівні* Це можна здійснювати за

рахунок застосування інноваційних підходів та технологій, проведення актуальних досліджень, реалізації спеціалізованої освіти для обдарованих учнів, публікації результатів досліджень у вагомих міжнародних виданнях, підтримки та супроводу талантів.

– ***За напрямом «Стратегії модернізації української загальної середньої та позашкільної освіти на шляху до євроінтеграції»:***

Українці обрали європейський курс і заплатили за це життями своїх громадян. В найближчі роки ми повинні зробити все, щоб євроінтеграція проходила ефективно та мала першим результатом вступ країни до Європейського Союзу. В цьому напрямі учасники мають низку пропозицій.

1. *Першою є рекомендація, яка витікає з попереднього напряму і є результатом попередніх зусиль – формування власної національної ідентичності українського народу на засадах самодостатності, національної гордості та поваги до себе, відновлення своїх традицій.* На це можуть впливати: розвиток та збереження унікальної культури, традицій, музики, мистецтва, літератури та мови; вивчення історії, пам'яті про минуле та участь у національних святкуваннях; громадська та громадянська активність; зв’язок з природним середовищем через традиційне землеробство, охорону та збереження своїх природних родовищ та ландшафтів; зустрічі з представниками інших націй, міжнародний обмін досвідом та культурними цінностями тощо.

2. *Важливим у цьому контексті є підвищення репутації країни на міжнародному рівні, особливо європейському.* Цього можна досягнути, у тому числі, за допомогою освітньої складової: підвищення рівня освіченості та культурності, прищеплення європейських цінностей, розвиток громадянської відповідальності та захист принципів демократії, збільшення фінансових та інтелектуальних інвестицій у дослідження та розвиток наукового потенціалу країни, вивчення іноземних мов, у тому числі європейських. Допоможе у

розумінні контексту, в якому живе Європа, вивчення документів Ради Європи, участь у дискусійних програмах на кшталт «Європейські роки» та програмах у сфері освіти, науки та інновацій на кшталт Горизонт та Еразмус. Дуже важливим є долучення українських освітян до вирішення освітніх завдань Європи. Мова йде про розширення рамок компетенцій програмами 2021–2027 років, інтеграції української освіти до європейського року skills, який розпочався 08.05.2023 і завершиться в травні 2024 р., європейського тренду «NextGenerationEU» 2021–2027 рр. Потрібна також адаптація програми «Освіта 4.0. Український світанок» до висновків звітів Світового економічного форуму 2021–2023 р.

3. *З метою захисту українських дітей, які перебувають за кордоном необхідно зробити:* домовитись з країнами, в яких перебувають діти, про те, щоб їм дозволили (і забезпечили для цього час в освітньому процесі) дистанційно вивчати українську мову, культуру, історію і географію. Також, для тих, хто повертається в Україну, організувати адаптаційні табори в мальовничих місцях країни з додатковими освітніми заходами з метою подолання освітніх втрат.

– ***За напрямом «Задоволення потреб обдарованих учнів на законодавчому, теоретичному та практичному рівні загальної шкільної та позашкільної освіти, роль наукової освіти»:***

Збереження юних талантів України повинна стати однією з головних завдань її освіти на найближчий час. У цьому напрямі учасники круглого столу мають такі рекомендації.

1. *Враховуючи особливі освітні потреби обдарованих дітей України, ми рекомендуємо визнати їх як здобувачів освіти з особливими освітніми потребами на законодавчому рівні.* Ця норма повинна бути підтримана фінансуванням, яке забезпечить відповідні ресурси та програми для розвитку їхнього потенціалу. Це включатиме створення спеціалізованих навчальних програм, підготовку та підтримку вчителів, які мають необхідну експертизу

для роботи з обдарованими дітьми, а також інфраструктуру, що задовольнятиме їхні потреби. Такі кроки допоможуть створити рівні умови для всіх дітей та забезпечити їхній успіх у навчанні та подальшому житті. Запровадження законодавчого визнання обдарованих дітей як здобувачів освіти з особливими освітніми потребами є важливим кроком на шляху до розвитку освітньої системи, яка буде відповідати сучасним потребами та вимогам суспільства.

2. *Усвідомлюючи важливість індивідуального підходу до навчання обдарованих дітей України, ми рекомендуємо зафіксувати їх право на індивідуальну освітню траєкторію на законодавчому рівні.* Це означає впровадження законодавчих механізмів, які забезпечать можливість застосування сучасних підходів до навчання обдарованих дітей, зокрема прискорення та збагачення навчальних програм. Фінансування цих форм роботи має бути гарантованим, щоб забезпечити доступність цих програм для обдарованих дітей та їхніх сімей. Крім того, необхідно надати можливість обдарованим дітям вчитись за варіативними програмами, що враховуватимуть їхні індивідуальні потреби та інтереси. Ці кроки допоможуть створити сприятливі умови для розвитку потенціалу обдарованих дітей та їх успішного навчання. Запровадження законодавчої можливості індивідуальної освітньої траєкторії для обдарованих дітей відображає нашу постійну підтримку їхнього розвитку та прагнення створити справедливу та високоякісну освітню систему.

3. *З метою підтримки та стимулювання потенційно обдарованих дітей України, ми рекомендуємо збільшити кількість мотиваційних заходів на державному та місцевому рівнях.* Це може включати проведення заохочувальних програм з цінними призами, які сприятимуть виявленню та підтримці обдарованих дітей. Слід розробити преференції та винагороди для переможців системи МАН, міжнародних конкурсів та олімпіад, які виявляють і визначають найбільш талановитих учнів. Важливим аспектом є

популяризація досягнень обдарованих дітей у ЗМІ. Це сприятиме збільшенню усвідомлення суспільством про важливість та цінність обдарованих дітей, а також надихне інших молодих людей на розвиток свого потенціалу. Додаткові заходи можуть включати розміщення інформації про результати досліджень та винаходи на білбордах та інших рекламних поверхнях, організацію виставок, концертів або конференцій, де обдаровані діти матимуть змогу показати свої досягнення та поділитися своїми ідеями з громадськістю.

4. *З метою ефективного управління зростаючою внутрішньою та зовнішньою міграцією, ми рекомендуємо ввести відповідні зміни до Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів* (постанова КМУ від 13.09.2017 № 684). Ці зміни мають на меті забезпечити точність та актуальність обліку дітей, що мігрують, та забезпечити їм доступ до якісної освіти. Це може включати створення єдиного інформаційного реєстру, який буде оновлюватися регулярно та містити інформацію про мігруючих дітей, їх місце проживання, попередню та нову школу тощо. Такий облік дозволить краще планувати та розподіляти ресурси у сфері освіти, забезпечуючи новоприбулим дітям максимально швидкий та зручний доступ до навчальних закладів.

5. Також важливо забезпечити координацію між освітніми установами, органами міграційної служби та соціальними службами з метою обміну необхідною інформацією та взаємної підтримки при організації навчання для мігруючих дітей. Потрібно налагодити інформаційну взаємодію між Державною податковою службою, органами соціального захисту населення та органами управління освітою, керівниками закладів освіти щодо дітей-внутрішньо переміщених осіб. Це дозволить забезпечити обмін необхідною інформацією про стан та потреби цих дітей, а також сприятиме координації зусиль та ресурсів для їхньої належної підтримки та розвитку.

6. *З метою забезпечення належної підтримки та розвитку обдарованих дітей з окупованих областей України, рекомендуємо створити банк даних, який буде містити інформацію про юних науковців, митців, спортсменів та вчителів, які здійснювали науково-педагогічний супровід їхнього розвитку.* Цей банк даних буде використовуватися при переміщенні таких дітей до закладів освіти інших областей України. Створення такого банку даних дозволить забезпечити безперервність та належну адаптацію обдарованих дітей під час переміщення до інших регіонів. Він буде містити інформацію про досягнення та потенціал цих дітей, а також про вчителів, які вже працювали з ними та надавали науково-педагогічний супровід. Організація банку даних вимагатиме створення спеціалізованої платформи або системи, яка забезпечуватиме збір, зберігання та обробку інформації. Важливо забезпечити конфіденційність та захист персональних даних учасників банку даних, дотримуючись відповідних законодавчих норм та принципів. Це сприятиме ефективному супроводу талановитих дітей та забезпеченню їх подальшого розвитку в нових навчальних закладах.

7. *З метою забезпечення повноцінного розвитку обдарованих дітей країни, особливо в умовах війни, рекомендуємо створювати умови для відновлення їх фізичного та ментального здоров'я.* Це включає розвиток програм та ініціатив, спрямованих на покращення фізичного стану дітей, підтримку їх психологічного благополуччя та здорової психіки. Повноцінне фізичне та ментальне здоров'я є важливими компонентами успішного розвитку обдарованих дітей. Створення відповідних умов та забезпечення підтримки в цих аспектах допоможе їм реалізувати свій потенціал та досягти високих результатів у навчанні та інших сферах життя.

Матеріали круглого столу розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-

provedenih-zahodiv/43_krugliy-stil-osvita-obdarovanih-uchniv--podolannya-suchasnih-viklikiv-ta-yevrointegraciya

– **Круглий стіл «Перспективні освітні моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування» в межах V Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії»**

20 вересня 2023 року*, Платформа Zoom, на платформі Zoom Meetings*
Платформа Zoom, за покликанням:
https://us02web.zoom.us/j/89318076461?pwd=V0lmWFRRL0R6Tm56QTdRUHNoMWI3QT09

Відеотрансляція: https://youtube.com/live/2mcYhmXd03U

27 учасників круглого столу виступили з доповідями та ***1 496*** учасників взяли активну участь у дискусії за тематикою заходу.

Співорганізатори заходу: Національний центр «Мала академія наук України», Кафедра UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Основні питання, які обговорювалися:

–Роль і завдання освіти у відновленні, модернізації та євроінтеграції України.

–Моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування: цілі, основні аспекти та характеристики.

–Особливості впровадження наукової освіти у вітчизняній освітній практиці.

Результативність заходу:

Круглий стіл мотиваційними промовами розпочали: *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру «Мала академія наук України»; *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України; С*вириденко*

Денис Борисович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Учасники заслухали та обговорили ключові доповіді заходу: «Конкурсна розвідка Малої академії наук України з перспективи наукової новизни»; «Елементи ІТ у моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування за природничим профілем»; «Впровадження моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем: досвід України та Республіки Польща»; «Перспективні освітні моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування: модель багатостороннього навчання особистості Вінсента Оконя»; «Моделі наукової освіти в контексті подолання освітніх втрат»; «Навчання в умовах викликів: проблеми та перспективи»; «Використання інтерактивних технологій колективно-групового навчання на уроках географії та природознавства «Пізнаємо природу»»; «Формування лідерських якостей ліцеїста в умовах євроінтеграції»; «Потенціал освіти 4.0, LLL для розвитку дослідницької спеціалізованої освіти»; «Проблематика інноваційних трансформацій сучасної освіти»; «Подолання комунікативних бар'єрів у педагогічній комунікативній взаємодії викладача та курсантів»; «Вплив освіти на розвиток інноваційного сектору в Україні»; «Роль спеціалізованих програм наукового спрямування в розвитку інноваційного потенціалу України»; «Використання інноваційного потенціалу STEM-освіти в стратегії розвитку загальноосвітнього закладу»; «Організація науково-дослідної роботи здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання»; «Перспективи розвитку системи освіти в Україні»; «Міждисциплінарний вектор актуалізації наукового потенціалу здобувачів вищої освіти»; «Трансдисциплінарна модель організації практико-орієнтованого навчання в закладі фахової передвищої освіти»; «Організація правоосвітньої та правовиховної роботи в освітньому закладі»; «Впровадження STEM-hub в освітній процес Житомирського професійного ліцею Житомирської обласної ради»;

«Розвиток позитивних ментальних рис у дітей та їхніх батьків, постраждалих внаслідок російської агресії, як один із методів подолання ПТСР»; «Розвиток соціальних навичок у дітей з особливими освітніми потребами: роль та ефективність soft skills»; «Формування та збереження лідерського потенціалу учнів «Щербанівського ліцею як відповідь на виклики воєнного стану»; «Освітнє середовище як впливовий чинник успішної самореалізації здобувача освіти»; «Скарбничка методичних знахідок; «STEM-освіта та початкова школа.

Проведено анкетування учасників щодо перспектив впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в освітніх закладах України.

– **X Всеукраїнський конкурс «Творчий вчитель – обдарований учень»**

січень–травень 2023, м. Київ

Головна мета конкурсу – створення умов для творчої реалізації педагогів, поширення їх інноваційного досвіду щодо упровадження в практику роботи сучасного педагога особистісно-орієнтованих, практико спрямованих, компетентністних підходів до освіти обдарованих дітей та молоді, ідей STEM та спеціалізованої освіти наукового спрямування; підвищення ролі та статусу творчих педагогів в педагогічних колективах.

Основні завдання конкурсу:

- виявлення досвіду кращих педагогів, які ефективно використовують інноваційні форми і методи роботи з обдарованими дітьми та молоддю;
- популяризація педагогічних здобутків педагогів-новаторів та інших учасників освітнього процесу;
- створення інформаційного освітнього простору, поповнення банку інноваційних робіт педагогів, спрямованих на інтелектуальний, творчий та особистісний розвиток учня;

- організація методичної підтримки учасників освітнього процесу. з питань виявлення, розвитку та підтримки обдарованості.

Результативність заходу:

До участі у першому – відбірковому етапі конкурсу зареєстровано 311 робіт. Після першого етапу оцінювання до експертної комісії було передано 287 конкурсних робіт, які розподілилися за номінаціями наступним чином:

Назва номінації	**% співвідн. робіт**
Методична розробка уроку (авторська методична розробка уроку, заняття, циклу уроків; проєкти).	**54,0**
Інтегровані авторські навчальні програми спецкурсів, факультативів, гуртків, наукового та науково-технічного, STEM/STEAM напрямів (природничий, математичний, інженерний винахідницький, конструкторський та інші).	**4,2**
Науково-методичні розробки (авторські методичні посібники, підручники, цикли уроків (більше 10).	**9,4**
Освіта обдарованих (заняття, програми для обдарованих дітей, елективні курси, факультативи).	**4,2**
Матеріали роботи психологічної служби (корекційно-розвивальні програми; проєкти; тренінги тощо).	**2,4**
Організація освітнього процесу (освітні проєкти загальношкільні, групові (класу, учнівського самоврядування та інше).	**8,0**
Освіта дошкільників (авторські розвивальні заняття для дітей дошкільного віку; програми проєктування розвитку обдарованого дошкільника в центрах раннього розвитку дитини та ДНЗ).	**6,3**
Дистанційне навчання в період воєнного стану (Рекомендації щодо організації освітнього процесу, викладання предметів)	**7,7**
Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану	**3,8**

З метою вивчення спроможності вчителів до організації освітнього процесу в умовах воєнного стану та володіння техніками оперативного

подолання стресу у дітей, викликаного війною, оргкомітетом Конкурсу та Експертною комісією було прийнято рішення про введення двох додаткових номінацій: *Дистанційне навчання в період воєнного стану* – 7,7; *Психологічна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану* – 3,8 (% співвідношення до загальної кількості конкурсних робіт) .

Оргкомітетом конкурсу прийнято рішення про створення збірника конкурсних робіт «Організація освітнього процесу в умовах воєнного стану» (термін – 30.10.2023 р.).

– **Всеукраїнський конкурс-рейтинг закладів загальної середньої освіти по роботі з обдарованими дітьми «Школа – джерело талантів»**

Кількість освітніх закладів, що увійшли до рейтингу за результатами аналізу кількісних та якісних показників – 480.

Учасники конкурсу – заклади загальної середньої освіти, ліцеї, гімназії, коледжі, позашкільні та інші заклади освіти, в яких проводиться систематична робота з обдарованими дітьми та молоддю, як державної, так і недержавної форм власності.

Основні завдання конкурсу:

- пошук, виявлення та методична підтримка педагогічних методів, засобів і форм навчання, що відповідають розвитку сучасних технологій шкільних закладів освіти які працюють з обдарованими дітьми;
- оцінка стану програмно-методичної бази навчальних закладів щодо роботи з обдарованими дітьми;
- оцінка сприятливих умов для розвитку обдарованих дітей;
- підвищення престижу закладів освіти, мотивації до використання сучасних засобів та форм навчання в практиці при роботі з обдарованими;
- створення всеукраїнського Реєстру сучасних освітніх закладів щодо роботи з обдарованими;
- визначення тенденцій розвитку сучасних освітніх закладів;

- створення інноваційного простору, об'єднуючого заклади освіти, які працюють з обдарованою та талановитою молоддю.

Критерії оцінювання конкурсних програм та додаткових матеріалів:

– Моніторинг навчальної діяльності обдарованих учнів (результати успішного розвитку здібностей);
– Створення креативної сфери для формування творчого потенціалу учнів;
– Наявність бази даних обдарованих учнів школи;
– Наявність індивідуальних карток учнів;
– Наявність програм індивідуального навчання учнів;
– Робота щодо дослідницьких і творчих проєктів у режимі наставництва;
– Наявність програм, що відображають міждисциплінарний підхід та інтеграцію програм розвитку обдарованості у процесі навчання та в позаурочний час;
– Результати проведення психодіагностичного дослідження з використанням різних психометричних методик в залежності від аналізу конкретного виду обдарованості;
– Наявність методик із спеціальними психодіагностичними тренінгами;
– Наявність методик щодо розвитку самостійної роботи з обдарованими учнями;
– Наявність програм підвищення кваліфікації вчителів щодо роботи з обдарованими дітьми;
– Наявність програм і методик роботи з батьками обдарованих учнів – (таких програм надзвичайно мало у представлених на конкурс матеріалах).
–

Розподіл за регіонами навчальних закладів по роботі з обдарованими дітьми та молоддю (за результатами участі у Всеукраїнському конкурсі-рейтингу загальноосвітніх навчальних закладів по роботі з обдарованими дітьми «Школа – джерело талантів»)

Вінницька область	11
Волинська область	13
Дніпропетровська область	22
Донецька область	16
Житомирська область	17
Закарпатська область	5
Запорізька область	30
Івано-Франківська область	9
м. Київ	7

Київська область	33
Кіровоградська область	20
Луганська область	19
Львівська область	4
Миколаївська область	36
Одеська область	17
Полтавська область	17
Рівненська область	11
Сумська область	21
Тернопільська область	12
Харківська область	63
Херсонська область	16
Хмельницька область	14
Черкаська область	27
Чернівецька область	10
Чернігівська область	12
ВСЬОГО	**462**

Розподіл за регіонами закладів позашкільної освіти по роботі з обдарованими дітьми та молоддю

Дніпропетровська область	3
Житомирська область	1
Запорізька область	1
Київська область	5
Луганська область	1
Полтавська область	1
Сумська область	1
Тернопільська	2
Харківська область	1
Чернігівська область	2
ВСЬОГО	**18**

% співвідношення навчальних закладів за місцем розташування: місто – 56,3; селище міського типу – 35,1; село – 8,6.

Участь навчальних закладів – учасників конкурсу у програмах по роботі з обдарованими дітьми (в т.ч., в експериментальних програмах):

- Програми міжнародні – 18;
- Програми НАПН України – 12;
- Програми МОН України – 34;
- Програми обласні – 57;
- Програми районні – 46.

Кількість вчителів, які закінчили курси підвищення кваліфікації, в тому числі по роботі з обдарованими дітьми (у % співвідношенні від загальної кількості вчителів шкіл-учасників конкурсу):

- в системі МОН (ОІППО) - 22,11 %
- в системі НАПН України - 0,43 %
- курси інших установ – 8,7 %

Кількість вчителів, які брали участь у тематичних конференціях, науково-методичних семінарах, круглих столах тощо по роботі з обдарованими дітьми (у % співвідношенні від загальної кількості вчителів шкіл-учасників конкурсу):

- Міжнародного рівня – 3.5 %
- Всеукраїнського рівня – 6.5 %
- Обласного рівня – 13.1 %

Кількість вчителів – авторів тематичних публікацій з питання роботи з обдарованими дітьми (за останні два роки у % співвідношенні від загальної кількості вчителів закладів-учасників конкурсу) – 17.4 %.

За інформаційним матеріалом наданим конкурсантами в Інституті обдарованої дитини НАПН України створено та постійно актуалізується банк програм індивідуального навчання учнів; методик із спеціальними психодіагностичними тренінгами для обдарованих; авторськими програмами, проєктами, розробками щодо роботи з обдарованими дітьми. Останні роки особлива увага приділялась готовності закладів загальної середньої освіти та закладів позашкільного навчання до реалізації напряму STEM- / STEAM-освіти через інтеграцію традиційних навчальних предметів і курсів математики, фізики, хімії, біології, географії, астрономії, технології на кожному з етапів навчання.

Результати конкурсу оприлюднено на сайті інституту за посиланням; *https://iod.gov.ua/ua/konkursi/shkola---dzherelo-talantiv/rezultati-konkursu).*

VI. 2. Кількісний і якісний аналіз інших масових заходів, організованих і проведених безпосередньо установою, за планом Інституту обдарованої дитини НАПН України та позапланових.

За планом інституту на 2023 рік було проведено 2 масові науково-практичні заходи, в тому числі:

- всеукраїнських конференцій – 1
- науково-практичних семінарів – 1

– **Науково-практична онлайн-конференція «Звітна наукова конференція за результатами роботи Інституту обдарованої дитини НАПН України в 2022 році»**

Проведено 1 березня 2023 року.

46 наукових співробітників інституту обдарованої дитини НАПН України презентували свої доповіді за такими *науковими напрямами:*

- Дидактичні засади навчання інтелектуально обдарованих учнів ліцею .
- Стратегії та методи розвитку творчої особистості.

- Науково-методичне забезпечення соціально-психологічної адаптації обдарованих учнів в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти.
- Методичні засади інноваційних практик наукової освіти у регіональній мережі Центру ЮНЕСКО “Мала академія наук України.
- Теоретико-методичні засади діагностики когнітивних та особистісних чинників самовизначення щодо майбутньої професії обдарованих учнів ліцею.
- Теоретико-методичні засади інтеграції формальної і неформальної освіти обдарованих учнів на основі освітніх програм спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Видано програму роботи конференції та збірник наукових праць (Звітна наукова конференція за результатами роботи Інституту обдарованої дитини НАПН України в 2021 році : матеріали конференції (Київ, 1 березня 2023 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 298 с.) у якому опубліковано 31 статтю за тематикою конференції.

Всеукраїнський науково-практичний семінар «Лідерство обдарованої особистості: формування і розвиток» ***(в межах XV Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті»)***

26 жовтня 2023 року *на платформі Zoom meeting за покликанням: https://us02web.zoom.us/j/83407656912?pwd=SFNmQUIvT0tRaHlDaVYrN3l5bzJVQT09, з трансляцією на каналі youtube: https://www.youtube.com/watch?v=sOltRIKTYu8&ab*

25 учасників семінару виступили з доповідями та ***2 045*** учасників з усіх регіонів України взяли активну участь у обговоренні наукових і практичних проблем наукових і практичних проблем формування та розвитку лідерського потенціалу обдарованої особистості.

Програмний комітет семінару:

– *Довгий Станіслав Олексійович,* доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національногоцентру «Мала академія наук України».

– *Гальченко Максим Сергійович,* доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.

– *Ільїн Володимир Васильович,* доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, завідувач відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини Інституту обдарованої дитини НАПН України.

– *Ткаченко Лідія Іванівна,* кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Результативність заходу:

Розпочали семінар мотиваційними промовами: Довгий Станіслав Олексійович, *доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Національного центру*

«Мала академія наук України» та Гальченко Максим Сергійович, *доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.* Заслухали доповіді спікерів заходу: «Які лідери творять країну», «Трикутник влади: обдарованість, еліта, лідерство», «Етичні виклики лідерству в умовах воєнного стану», «Лідерство і травмівний досвід особистості», «Виховуємо лідерів змалку: заборонити не можна дозволити», «Лідерські якості інтелектуально обдарованої особистості: що і як формувати», «Олімпіадний рух як засіб формування лідерських якостей обдарованих учнів», «Виховання лідерських якостей обдарованих учнів в освітньому просторі ЗЗСО», «Особливості сприйняття характеристик лідера молоддю на прикладі групи курсантів Військового коледжу сержантського складу», «Лідерські якості особистості під час воєнного стану», «Лідер учнівського самоврядування: втрати і здобутки в умовах воєнного стану», «Учнівське самоврядування як сприятливе середовище для формування лідерських якостей обдарованої особистості (з досвіду роботи КЗ «Запорізька школа-інтернат “Січовий колегіум” ЗОР)», «Виховання лідерських якостей учнів засобами олімпійської освіти: практичний досвід», «Формування інтелектуальних лідерів у первинних осередках МАН», «Формування лідерства в дітей з особливими освітніми потребами», «Роль соціально-емоційних навичок у формуванні особистості сучасного лідера», «Формування лідерських якостей інтелектуально обдарованої особистості в умовах профільного вивчення історії, правознавства та громадянської освіти», «Формування лідера в позаурочній роботі (на прикладі гуртка МАН історичне краєзнавство)», «Роль лідерства у творенні держави (на прикладі М. С. Грушевського)», «Особливості підготовки лідерів в умовах закладу професійно-технічної освіти», «Формування творчої особистості на заняттях з української літератури», «Емоційний інтелект особистості: шляхи формування», «Формування лідерських якостей обдарованих учнів в умовах Нової української школи: від теорії до практики», «Ситуація успіху як ключовий фактор у формуванні та підвищенні зацікавленості до вивчення дисциплін природничо-математичного циклу».

Усі презентовані доповіді були змістовними, високопрофесійними. Емоційне обговорення. Проблематика – від формування лідерський якостей до керівництва учнівськими проєктами про видатних лідерів української нації. Захід пройшов в неймовірній атмосфері єдності, однодумства, професійності і взаємної поваги. Гасло семінару – «Освітяни працюють попри все!». Нині все частіше науковці звертаються до вивчення складних особистісних утворень, одним з яких є лідерська обдарованість. Дослідження вчених у цій галузі є вагомим внеском у психологічну теорію, однак не дають вичерпної відповіді на всі питання, що стосуються структури обдарованості лідера, детермінант розвитку та прояву лідерства. Саме тому метою даного семінару є виявлення моделі лідерської обдарованості та походження феномена лідерства, вивчення особливостей вирішення лідером складних творчих проблем, формування лідерських якостей у членів молодіжних громадських об'єднань. Лідери, які беруть участь у тренінговій роботі, краще розуміють вербальну експресію у контексті різних ситуацій, структуру і логіку розвитку міжособистісних комунікацій, емоційні стани співрозмовників, що свідчить про актуальність навчання і розвитку лідерських вмінь. На думку учасників семінару, тематика заходу дуже актуальна, підняті проблеми потребують розширення та уточнення понятійної бази, дослідження особливостей здійснення моніторингу системності роботи та підтримки лідерської обдарованості. В підбиття підсумків роботи семінару, прийнято рішення в 2024 році провести конференцію «Лідерство і обдарованість: сучасний науковий дискурс і освітня практика».

Видано програму роботи заходу. Матеріали семінару розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України – https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/53_naukovo-praktichniy-onlayn-seminar-liderstvo-obdarovanoyi-osobistosti--formuvannya-i-rozvitok

VI.3. Участь у методологічних семінарах НАПН України (кількість доповідей, виступів, їх тематика, керівництво секціями).

– **Методологічний семінар НАПН України «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: стратегії і завдання»**

6 квітня 2023 року

Свої доповіді в програмі заходу презентували:

Ковальчук Надія Андріївна, аспірант Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України – тема доповіді «Природоохоронна діяльність як складова патріотичного виховання»;

Кочарян Артур Борисович, старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України, кандидат педагогічних наук – тема доповіді «Розвиток публікаційної діяльності учнів засобами інформаційно-комунікаційних технологій».

VI.4. Участь у щорічних виставках «Сучасні заклади освіти», «Інноватика в сучасній освіті», «Освіта та кар'єра».

– **Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра–2023»**

Захід проведено з 28 по 29 квітня 2023 року.

В програмі виставки Інститутом обдарованої дитини запропоновано та проведено в онлайн-форматі два науково-практичних заходи:

1. Вебінар «**Особливості сучасної європейської політики у вирішенні проблем освіти і супроводу обдарованої особистості**» – автор та ведуча *Ковальова Оксана Анатоліївна,* завідувач відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат психологічних наук.
2. Проблемний семінар «**Штучний інтелект або вчитель – хто буде вчити наших дітей?**» – автори-доповідачі: *Поліхун Наталія Іванівна,* завідувач

відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник – доповідь «Вчитель, який готує дитину до успішної самореалізації в сучасному світі» та *Дзюба Сергій Миколайович,* засновник Навчального STEM-центру «Сократ» – доповідь «Штучний інтелект, 42 практичних кейси»

– **XIV Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти – 2023»**

17–19 травня 2023 року.

В програмі виставки Інститутом обдарованої дитини НАПН України проведено в онлайн-форматі круглий стіл «**Детермінанти спеціалізованої освіти наукового спрямування за умов структурних зрушень в суспільстві: досвід України та Польщі».**

Модератор заходу *Оксана Дубініна* – старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент.

Кей-спікери круглого столу:

Тетяна Бурлаєнко, старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент;

Казімеш Пєшхала, професор відділення суспільних наук кафедри загальної педагогіки Католицького Університету імені Іоанна Павла II (м. Люблін, Варшава), Польща, ксьондз, доктор наук;

Андрій Боровик, викладач історії Початкової школи № 38 імені Генріка Сенкевича у м. Люблін (Республіка Польща);

Олена Шульгіна, провідний юрисконсульт відділу нормативно-правового забезпечення Юридичного управління Державного центру зайнятості;

Олександр Шевченко, аспірант на здобуття ступеня доктора філософії Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Основні питання які обговорювались:

- педагогічний досвід у реалізації спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем;
- моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування за суспільно-гуманітарним профілем;
- психолого-педагогічні засади роботи з дітьми, які опинились у складних життєвих обставинах;
- формування дослідницької компетентності майбутнього вчителя історії у процесі професійної підготовки;
- роль правової культури педагогічних працівників центрів ПТО Державної служби зайнятості;
- формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх військових журналістів у процесі їх фахової підготовки.

Також в межах виставки проведено 26 жовтня 2023 року ***Всеукраїнську міжгалузеву науково-практичну онлайн-конференцію «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави».***

– **XV Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті»**

В програмі виставки Інститутом обдарованої дитини НАПН України проведено в онлайн-форматі Всеукраїнський науково-практичний онлайн-семінар ***«Лідерство обдарованої особистості: формування і розвиток»***.

Цільова аудиторія семінару: наукові працівники, методисти, педагоги, адміністрація усіх типів закладів освіти, батьки, всі кого цікавить тема обдарованості. Всього участь у заході взяли ***2 045*** учасників.

Модератор: *Ткаченко Лідія Іванівна,* провідний науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

Доповідачі:

Ільїн Володимир Васильович, завідувач відділу філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини Інституту обдарованої дитини НАПН України, доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАПН України.

Гальченко Максим Сергійович, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України, доктор філософських наук.

Чуніхіна Світлана Леонідівна, заступник директора з науково-методичної роботи Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, кандидат психологічних наук.

Черкашин Андрій Іванович, професор кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені академіка Івана Зязюна НТУ «Харківський політехнічний інститут», кандидат психологічних наук, докторант.

Рейпольська Ольга Дмитрівна, завідувач лабораторії дошкільної освіти та виховання – керівник Центру раннього розвитку дитини та дошкільної освіти Інституту проблем виховання НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Потієнко Валентина Олександрівна, вчитель інформатики Українського фізико-математичного ліцею КНУ імені Тараса Шевченка, вчитель-методист, заслужений вчитель України, кандидат педагогічних наук.

Хомякова Ірина Павлівна, вчитель англійської мови Ізмаїльського ліцею № 1 з гімназією з поглибленим вивченням англійської мови, вчитель-методист, відмінник освіти України, національний переможець Українсько-Американської програми ТЕА-2002.

Матеріали заходу розміщено на сайті інституту за посиланням: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/53_naukovo-praktichniy-onlayn-seminar-liderstvo-obdarovanoyi-osobistosti--formuvannya-i-rozvitok

– **XV Міжнародна спеціалізована виставка «Освіта та кар'єра – День студента 2023»**

17 листопада 2023 р.

В програмі виставки Інститутом обдарованої дитини НАПН України проведено в онлайн-форматі науково-практичний онлайн-семінар ***«Зарубіжний досвід реалізації регіональних соціально-освітніх програм для обдарованих»***.

Цільова аудиторія семінару: управлінці, керівники освітніх закладів, методисти, працівники закладів спеціалізованої освіти наукового спрямування, студенти педагогічних ЗВО. Всього участь у заході взяли ***425*** учасників.

Модератор: *Волощук Іван Степанович,* завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих, доктор педагогічних наук, доцент.

Доповідачі:

Поліхун Наталія Іванівна, завідувач відділу підтримки обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник.

Тадеєва Марія Іванівна, головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Тадеєв Петро Олександрович, головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України доктор педагогічних наук, професор.

Матеріали заходу розміщено на сайті інституту за посиланням: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/55_naukovo-praktichniy-seminar-zarubizhniy-dosvid-realizaciyi-regionalnih-socialno-osvitnih-program-dlya-obdarovanih

VII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

VII.1. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти

1. Загальні відомості про роботу аспірантури:

У 2018 році Інститут обдарованої дитини НАПН України отримав ліцензію Міністерства освіти і науки України на освітню діяльність у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні (наказ МОН України від 18.01.2018 р. № 53-л, у 2021 році ліцензію переоформлено – наказ МОН України від 27.09.2021 р. № 189-л) у галузі 01 – «Освіта/Педагогіка», спеціальність 011 – «Освітні, педагогічні науки». Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії проводиться за освітньо-науковою програмою «Освіта та розвиток обдарованої особистості» («Education and Development of Gifted Personality»), яка розрахована на 40 кредитів, ліцензійний обсяг – 7 осіб.

У 2022-2023 навчальному році Інститут успішно пройшов усі етапи процедури акредитації освітньо-наукової програми та отримав сертифікат про акредитацію від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти строком на 5 років (дата видачі 20.06.2023 р. №4957).

Освітньо-наукова програма має прикладну орієнтацію, охоплює проблеми пов’язані з розвитком обдарованої особистості від дошкільного віку до зрілості, навчанням і вихованням обдарованих дітей і молоді; орієнтує здобувачів на актуальні диференціації в розрізі спеціалізації «Освіта та розвиток обдарованої особистості» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, в межах яких можлива подальша наукова та викладацька кар’єра.

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2023 року) становить 4 особи, із них: за державним замовленням – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 2); на умовах контракту – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 1; за заочною формою здобуття освіти – 1). Всього здобувачів за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» – 4 особи.

Було надано академічну відпустку аспірантці Ярошенко І.В., яка навчається на умовах контракту (за заочною формою здобуття освіти), у зв'язку з неспроможністю оплачувати навчання, терміном на один рік, з 01.10.2023 р. до 30.09.2024 р.

У 2023 році до аспірантури за державним замовленням не було заплановано прийому.

На умовах контракту до аспірантури заплановано прийняти – 2 особи. Прийому не відбулось.

Було відраховано з аспірантури 1 особу, яка навчалась за державним замовленням, у зв'язку із закінченням терміну навчання – Довга М.І.

Питома вага жінок, які завершили навчання в аспірантурі – 100.

2. Працевлаштування випускників, які навчалися в аспірантурі та докторантурі за державним замовленням.

Випускницю Довгу М.І., яка навчалась в аспірантурі за державним замовленням, працевлаштовано в Інститут обдарованої дитини НАПН України.

3. Ефективність роботи аспірантури та докторантури.

Відбувся захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 – Освітні, педагогічні науки аспірантки Довгої Марії Ігорівни у разовій спеціалізованій вченій раді Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Назва дисертації: «Розвиток компонентів креативності підлітків в умовах дистанційного навчання в системі МАН України».

Науковий керівник – Гальченко Максим Сергійович, доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України.

Засідання разової спеціалізованої вченої ради проведено 31.10.2022 р.

Рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії набрало чинності з дати набрання чинності наказу закладу про видачу диплома доктора філософії від 16.11.2023 р. № 28.

4. Вагомі здобутки (академічна мобільність аспірантів / докторантів, залучення іноземних вчених до освітньої діяльності тощо) та виклики діяльності аспірантури / докторантури в умовах сьогодення.

Попри воєнний стан в державі, якість освітньої та наукової підготовки здобувачів належить до першочергових та пріоритетних напрямів діяльності інституту. В освітньому процесі як і раніше впроваджується індивідуальний супровід освітньо-наукової програми, індивідуальні консультації, компетентнісно-професійний підхід.

У звітному році навчання проводилось дистанційно, відповідно до навчального плану і розкладу занять. Відповідно до графіків аспіранти проходили дослідницьку практику (база практики – Інститут обдарованої дитини НАПН України, відділ діагностики обдарованості) та педагогічну (база практики – Київський Університет імені Бориса Грінченка, факультет педагогічної освіти). Навчання проводилося з використанням веб-сервісу Google Classroom, платформи Zoom, застосунку Viber, шляхом електронного листування.

Окремим напрямом наукової діяльності інституту є проведення наукових заходів, в яких здобувачі приймали участь, мали можливість обговорювати результати своїх досліджень з колегами, які працюють над схожими науковими проблемами, серед них: круглий стіл «STEAM-ОСВІТА: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ» (24 березня 2023 року); IV Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «ОБДАРОВАНІ ДІТИ – СКАРБ НАЦІЇ» (5-8 липня 2023 року); науково-практична онлайн-конференція «ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ НАУКОВОЇ ОСВІТИ» (6–9 грудня 2023 року); методологічний семінар Інституту проблем виховання НАПН України включений до плану роботи Національної академії педагогічних наук України «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: стратегії і завдання», м.Київ, 6 квітня 2023 року та ін.

Аспіранти і забезпечені можливістю безкоштовно публікувати свої наукові здобутки у виданнях інституту, зокрема у збірнику наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та у щоквартальному науково-методичному журналі «Освіта та розвиток обдарованої особистості».

Видання «Освіта та розвиток обдарованої особистості» та «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» входять до категорії Б Переліку наукових

фахових видань України, в них можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, додаток 4).

У 2023 р. актуальними залишилися проблеми, що потребують фінансової підтримки:

– збільшення прийому осіб для навчання в аспірантурі за державним замовленням. Зниження прийому до аспірантури за державним замовленням перешкоджає зміцненню кадрового потенціалу установи: залученню талановитої молоді, омолодженню наукового колективу, творчому зростанню молодих науковців.

– участь аспірантів у міжнародній науковій діяльності, насамперед у закордонних конференціях, стажуваннях, публікуванні статей у зарубіжних наукових виданнях;

– реалізація освітньо-наукової програми спільно з іншими закладами вищої освіти, у т. ч. зарубіжними, на основі академічної мобільності з використанням об’єднаних ресурсів задля підвищення якості дослідницької підготовки.

VII.4. Робота спеціалізованих вчених рад

VII.2.1. Загальні відомості про утворення спеціалізованих вчених рад з метою присудження ступеня доктора філософії

Загальні відомості про утворення:

Разова спеціалізована вчена рада Інституту обдарованої дитини НАПН України з присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки створена наказом директора Інституту обдарованої дитини НАПН України від 04.09.2023 р. № 20. Підготовка здобувачки здійснювалась за освітньо-науковою програмою «Освіта та розвиток обдарованої особистості» (Рішення акредитувати ОНП ухвалене на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 20 червня 2023 р., протокол № 10 (39)).

VII.2.2. Кількість проведених засідань і розглянутих дисертацій

Разовою спеціалізованою вченою радою проведено одне засідання 31.10.2023 р., на якому розглянуто одну дисертацію.

VII.2.3. Перелік тем дисертаційних досліджень, захищених у разових спеціалізованих вчених радах з присудження ступеня доктора філософії

На здобуття ступеня доктора філософії

011 – освітні, педагогічні науки

1. **Довга М.І.** Розвиток компонентів креативності підлітків в умовах дистанційного навчання в системі МАН України / Інститут обдарованої дитини НАПН України, наук. кер. – д-р. філос. наук, Гальченко М. С.

VIII. НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

VIII.1. Науково-інформаційна діяльність та зв'язки з громадськістю.

Упродовж 2023 року вченими Інституту обдарованої дитини НАПН України не було надано інтерв'ю засобам масової інформації.

Окремі науково-практичні наукові заходи інституту розміщенні на ютуб-каналі, серед таких:

– *Круглий стіл «STEAM-освіта: від теорії до практики», 24 березня 2023 року.* Зареєстрованих учасників у заході – *39587 осіб.* Відеотрансляція за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=g18ROVXgnLA

– *Всеукраїнська міжгалузева науково-практична онлайн-конференція «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» (в межах Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти»), 17–19 травня 2023 року.* Зареєстрованих учасників у заході – *1454 осіб.* Відеотрансляція за посиланням: пленарне засідання – https://www.youtube.com/watch?v=HO2Z2jkZkHo; секційні доповіді – https://www.youtube.com/watch?v=9YWuYZ1FvG4

– *Науково-практичний онлайн-семінар «Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості особистості», 30 травня 2023 року.* Зареєстрованих учасників у заході – *1 507 осіб.* Відеотрансляція за посиланням: https://youtube.com/live/RAxClQTnl_w

– *IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації» 5–8 липня 2023 року.* Зареєстрованих учасників у заході – *776 осіб.* Відеотрансляція за посиланням: пленарне засідання – https://www.youtube.com/watch?v=nccPB_BkyDQ ; секційні доповіді – https://www.youtube.com/watch?v=8-3PnEhJYhk, https://www.youtube.com/watch?v=5OWsT2Yq2-w

– *Круглий стіл «Перспективні освітні моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування», 20 вересня 2023 року, в межах V Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії»*. Зареєстрованих учасників у заході – *1 723 осіб*. Відеотрансляція за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=2mcYhmXd03U

Надруковано 9 статей в засобах масової інформації, а саме:

Гальченко М. (2023). Бус – для МАН. *Освіта і суспільство*. № 7-8. С. 28.

Малиношевська, Альона Василівна. Про результати досліджень науково-методичного забезпечення спеціалізованої освіти наукового спрямування в Інституті обдарованої дитини НАПН України: за результатами наукової доповіді на засіданні Президії Національної академії педагогічних наук України, 5 квітня 2023 р. ». *Вісник Національної академії педагогічних наук України* 5 (1), 1-7. https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5119 .

Осадчий І. Г. Що не так із шкільним вихованням?– Режим доступу: http://education-ua.org/ua/articles/1422-shcho-ne-tak-iz-shkilnim-vikhovannyam. Портал громадських експертів «Освітня політика».

Поліхун Н. (2023). Круглий стіл з проблематики STEAM-освіти. *Освіта і суспільство*. № 3. С. 10.

Поліхун Н. (2023). Що стоїть за популярністю STEAM-освіти. *Освіта і суспільство*. № 6. С. 19.

Ткаченко Л. (2023). Василь Кремень – доктор Honoris Causa. *Освіта і суспільство*. № 4-5. С. 13.

Ткаченко Л. (2023). Духовність особистості як максима поглядів К.Д. Ушинського. *Освіта і суспільство*. № 3. С. 17-18.

Шульга В. (2023). На шляху розвитку. *Освіта і суспільство*. № 4-5. С. 3.

Шульга В. (2023). Розвиваймо обдарованість! *Освіта і суспільство*. № 7-8. С. 12.

Карчина, Лариса. Сучасний українець - який він? [Про круглий стіл у межах реалізації проєктів «Незламність – генетичний код українців» та «Музейна педагогіка в освітньо-культурному просторі Києва: проблеми, сьогодення і перспективи» і участь у ньому директора ІОД НАПН України Максима Гальченка]. Освіта і суспільство. 2023. № 11-12. С. 17.

Кількісна і тематична участь співробітників установи в радіо та телепрограмах (ток-шоу, новини, прес-конференції тощо) - 0.

Інформація про зв'язки з громадськістю.

Гальченко М.С., директор інституту, доктор філософських наук – член робочої групи Міжнародної асоціації наукових академій Європи (ALLEA).

Довга М. І., науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованості, доктор філософії — експерт олімпіади з креативності Destination Imagination.

Ковальова О.А., завідувач відділу проектування розвитку обдарованості, кандидат психологічних наук – член Psychodrama Association for Europe e.v.

Міленіна М.М., завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованості, кандидат філологічних наук — психолог-логотерапевт (екзистенційний аналіз Віктора Франкла) волонтерського проєкту «Велике серце» для надання психологічної допомоги постраждалим від військового вторгнення.

Ткаченко Л.І., провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованості, кандидат педагогічних наук – головний редактор Всеукраїнської газети «Освіта і суспільство» [Інформаційне, науково-популярне, публіцистичне видання].

Ткаченко Л.І., провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованості, кандидат педагогічних наук – науковий керівник дослідницького проєкту учениці 11 класу Київського фахового коледжу туризму і готельного господарства Оверченко Олександри «Інновації загальної освіти під час російсько-української війни». І місце на ІІ етапі і ІІІ місце на ІІІ

етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких проектів учнів МАН.

Ткаченко Л.І., провідний науковий співробітник відділу інтелектуального розвитку обдарованості, кандидат педагогічних наук – член комісії з оцінювання наукових проектів учнів МАН ІІ етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких проектів учнів МАН, м. Київ.

VIII.2. Інформаційно-комунікаційні технології в діяльності установи, закладу

Інститут має постійне підключення до мережі Інтернет за допомогою оптичного кабелю зі швидкістю 50 мегабіт доступу до мережі.

Забезпеченість співробітників обчислювальною технікою – 100 %.

Ступінь зносу обчислювальної техніки – від 20 % до 50 % при загальній кількості до 100 одиниць.

Забезпеченість співробітників власними поштовими адресами – 100 %.

Працює сайт інституту (https://iod.gov.ua/ua) та сторінки в соціальній мережі Facebook (https://www.facebook.com/iodnapnukraina) й Instagram (https://www.instagram.com/iod.napn.ua/?igshid=ayd6329fnnb2).

Продовжується супроводження Всеукраїнського освітнього Інтернет-порталу «Острів знань». Щоденне відвідування порталу –3400 осіб в день.

Продовжується наповнення діагностичного тестового онлайн-порталу ідентифікації обдарованості «Тестотека». У 2023 році комп’ютеризовано блок методик діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (зокрема, діагностики комунікативної, інтелектуальної, академічної та творчої обдарованості (https://iod.gov.ua/ua/testoteka).

IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У 2023 році міжнародна діяльність Інституту обдарованої дитини НАПН України була спрямована на розвиток міжнародної наукової діяльності щодо налагодження наукових зв’язків із спорідненими науковими установами та

закладами вищої освіти інших держав, вивчення іноземного досвіду щодо підходів до виявлення обдарованих учнів та інноваційний освітніх підходів щодо розвитку обдарованості, зокрема особливостей наукової освіти, STEM/STEAM-напряму.

Укладено одну угоду про співпрацю з Пан-Європейським університетом (Братислава, Словаччина). Налагоджено зв'язки та побудовано співпрацю з вченими країн Німеччини, Швейцарії, Польщі та Норвегії. Зокрема, співробітниками відділу проектування розвитку обдарованості здійснено гостьові візити до Ангальтського університету прикладних наук (Німеччина), Вищої педагогічної школи Цюріху (Швейцарія), Люблінського католицького університету ім. Яна Павла II, Університету імені Яна Длугоша, Академії імені Марії Гжегожевської (Республіка Польща). Візити відбувались за кошти закордонних партнерів.

З метою виокремлення перспективних моделей наукової освіти, які спрямовані на розвиток наукових компетентностей учнів і розвиток їх суб'єктності для їх впровадження в національну систему, ученими інституту проведено порівняльне дослідження популярних моделей математичної освіти, які реалізовано в закладах освіти Республіки Польща. Результати аналізу описано та представлено у статтях і доповідях на науково-практичних заходах інституту, серед яких публікації:

Дубініна О.В., Бурлаєнко Т.І. Спадщина Марії Гжегожевської в моделях спеціалізованої освіти, як шлях до формування наукової компетентності здобувача освіти. *Вісник післядипломної освіти*: збірник наукових праць. Серія «Педагогічні науки». Випуск 26 (55). 2023. DOI: https://doi.org/10.58442/2218-7650-2023-26(55)-104-122 ;

Дубініна О. В., Бурлаєнко Т. І., Халас К. Аналіз існуючих моделей освіти та екссизм-виклики моделей спеціалізованої наукової освіти / Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Series of Social and HumanSciences. Pedagogy) 2023.

Проаналізовано модель «Філософський діалог», розроблену Хельског Хансен Ґюро (Норвегія), яка використовується в багатьох країнах Європи у

роботі з дітьми, учнями і студентською молоддю. Ця модель вже апробована в педагогічних університетах Києва, Чернігова, Вінниці, Слов'янська, Івано-Франківська, але не мала поширення на рівень загальної середньої освіти. «Філософський діалог» є системою підходів і методів, які використовуються в освітньому процесі для виховання творчої та з критичним мисленням особистості (Демченко О.П. Філософський діалог як сучасна модель для розвитку критичного мислення дітей і молоді в Україні/ Інноваційні практики наукової освіти: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023).

Шляхом ознайомлення з міжнародним досвідом, в*становлено*, що на світовому рівні широко обговорюються питання невідповідності шкільної освіти запитам часу, пропонуються алгоритм вирішення питання через тісний зв'язок освіти, виробничих підприємств та громадянських ініціатив у цій галузі, який реалізується через STEM/STEAM-освіту. Від STEM/STEAM -освіти очікують ефекту синергії під час пізнання законів навколишнього світу, наближення до трансдисциплінарності. STEM/STEAM -підхід розглядають також з позиції набуття навичок майбутнього: вирішення проблем; 4К (комунікація, кооперація, критичне мислення, креативність) та адаптивності, що є вкрай необхідними учням сьогодні, особливо українським дітям в умовах війни та подальшого післявоєнного відновлення. Апробуються моделі змішаного середовища навчання, яке складається із фізичного простору (клас, предметна лабораторія, шкільна або міжшкільна STEM/STEAM-лабораторія, музейна експозиція тощо) й цифрового простору (віртуальна лабораторія, цифрова лабораторія, віртуальний музей, інструменти доповненої реальності, штучного інтелекту, засоби геолокації, онлайн-путівники та ін.), які разом створюють нові можливості для навчання і розвитку дитини. Аналіз стану досліджень у галузі STEM/STEAM-освіти в музеях науки виявив динамічне переплетення теоретичних засад з практичними реалізаціями. Теоретичні дослідження спрямовані, насамперед, на виявлення ефективності музеїв науки як освітніх просторів, їх сприяння популяризації науки, технологій, інженерії та

математики (STEM) або включенню мистецтва (STEAM); когнітивні та емоційні аспекти навчання з наголосом на ролі неформального середовища у вихованні допитливості та залученості, набуття значущого навчального досвіду. У практичному аспекті дослідження охоплюють конкретні музейні програми, експонати та інтерактивні заходи, оцінюючи їхній вплив на результати навчання та розвиток навичок критичного мислення. Оскільки музеї науки продовжують розвиватися, впроваджуючи інноваційні технології та міждисциплінарні підходи, синтез теорії та практики стає необхідним для просування STEM/STEAM освіти в цих унікальних навчальних середовищах.

Поліхун Н.І. Програма державного департаменту США «розбудова маршруту успіху: американська стратегія освіти STEM // Звітна наукова конференція за результатами роботи Інституту обдарованої дитини НАПН України в 2022 році : матеріали конференції (Київ, 1 березня 2023 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – С. 262-269.

Сліпухіна, І., Савченко, Я., & Караманов, О. (2023). Інтерактивні музеї науки як освітні середовища. *Освіта і розвиток обдарованої особистості, 1(88),* 28–37. https://doi.org/https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-28-37.

Досліджено підходи діагностики чинників розвитку обдарованої особистості. Узагальнено та поширено міжнародний досвід ідентифікації обдарованості та чинників її розвитку у публікаціях:

– Волощук Р. І. Методичні засади педагогічної діагностики обдарованості // матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Обдаровані діти – скарб нації!» : (Київ, 5–8 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 540 с. – С. 68–74.

– Ковальчук Ю. М. Обдарованість: від стихії до принципів ідентифікації: Освіта та розвиток обдарованої особистості № 2 (89) / II квартал / 2023. – С. 5–15. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-2(89)-5-15

– Новогородська М. М. Світові дослідження ідентифікації творчо та комунікативно обдарованих учнів // Освіта та розвиток обдарованої особистості № 3 (90) / III квартал / 2023. С. 115–120.

– Новогородська М. М. Міжнародний досвід та світові тенденції виявлення учнів з комунікативним та творчим напрямом обдарованості // Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні практики наукової освіти» 6–12 грудня 2023 р., м. Київ. – 934 с. – С. 566–571.

У звітному періоді відбулося одне закордонне відрядження. Директор інституту Гальченко М.С. був відряджений до м.Берлін, Німеччина, для участі у засіданні Робочої групи з наукової освіти Федерації всеєвропейських академій наук. Витрати на відрядження здійснювалися за рахунок приймаючої сторони. Метою відрядження було: налагодження міжнародних наукових зв'язків; вивчення інноваційного досвіду роботи з обдарованими дітьми; інформування міжнародних партнерів щодо результатів досліджень вчених Інституту обдарованої дитини НАПН України та Національної академії педагогічних наук України; представлення освітніх втрат України під час воєнного стану, та пошук шляхів їх відновлення; виокремлення актуальних проблем для нових перспективних наукових досліджень в Інституті.

Інститутом у звітному році, відповідно до плану заходів НАПН України, організовано і проведено один міжнародний захід: IV Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти – скарб нації!». Загальна кількість учасників – 1505 осіб, серед яких було троє учасників з Італії, США і Канади. Обговорено питання педагогічної та психологічної підтримки українських учнів та вчителів.

Учені інституту брали активну участь у міжнародних наукових заходах. Так, вчені відділу проектування розвитку обдарованості Ковальова О.А. та Демченко О.П. взяли участь у Міжнародному семінарі «Змішане навчання – форма навчання майбутнього» (06 – 08 червня 2023 року), яке проводив Ангальтський університет прикладних наук (Кетен, Німеччина). Участь та перебування в Німеччині фінансувалось за кошти проєкту «Digin.Net 2: німецько-українська мережа цифрових інновацій 2» за підтримки DAAD

(https://www.digin-net.de/en/). Результатом участі став розвиток цифрових компетенцій та вивчення досвіду роботи з технічно обдарованими учнями.

З 14 червня по 17 червня 2023 р. старші наукові співробітники відділу проєктування розвитку обдарованості Бурлаєнко Т. І., Дубініна О. В. взяли участь у роботі Міжнародної школи «Академія педагогічної творчості» (очний та дистанційний формат). Участь у заході дозволила отримати знання щодо: методів визначення шляхів професійного становлення і зростання педагога в умовах викликів сьогодення; сутності тайм-менеджменту, його основні методи та техніки; особливостей використання практик соціально-емоційного навчання, віртуальної та доповненої реальності, дослідницької технології, прийомів роботи з текстом для мотивації учнів до навчання й формування позитивних емоцій; мобільних додатків, які дозволяють гейміфікувати урок; ефективних кроків адаптації України до освіти 4.0. Розглянуто актуальні питання сучасної міжкультурної освіти (30 години / 1,00 кредит ЄКТС).

Також, співробітники відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості стали доповідачами на міжнародних заходах, серед яких: The 1th International scientific and practical conference «Current issues of science and integrated technologies» (Мілан, Італія, Баханська А.М.); Міжнародна науково-практична конференція «Продовольча та економічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу». (Київ, Україна, Садова М.А.); Міжнародна наукова конференція докторантів та доцентів (Братислава, Словаччина, Садова М.А.); Міжнародна конференція «Психологія і соціальна робота у XXI столітті» (Полтава, Україна, Садова М.А.); Міжнародна конференція «Освіта в умовах воєнного стану: реалії та перспективи (Буча, Україна, Садова М.А.); Міжнародний семінар щодо проведення консультативної роботи з проблем дезадаптованості українських обдарованих дітей, які навчаються у словацьких школах (Братислава, Словаччина, Садова М.А.).

У 2023 році відбулось стажування наукових співробітників інституту за кордоном. Завідувач відділу проектування розвитку обдарованості Ковальова О.А., пройшла міжнародне стажування для науково-педагогічних

співробітників в онлайн-форматі "DIGITAL FUTURE: BLENDED LEARNING" та отримала Сертифікат номер DN 202305110 (180 години / 6 кредитів ЄКТС, 04 квітня – 31 травня 2023 р.). Навчання проводилось англійською мовою в інтерактивних мультимедійних сесіях DUDIZ на базі грантового проєкту DigIn.Net 2 за підтримки DAAD (Німецька служба академічних обмінів). Програма містила такі блоки: 1) методичні аспекти організації змішаного або дистанційного навчання; 2) цифрові технології комунікації та співпраці; 3) інструменти для створення цифрового освітнього контенту. Упродовж навчання вченою Ковальовою О.А. було розвинуто цифрову та іншомовну компетентності, що буде сприяти вдосконаленню виконання нею робочих завдань.

Старша наукова співробітниця відділу проектування розвитку обдарованості Демченко О.П. пройшла стажування у Вищій педагогічній школі Цюриху (Швейцарія) з метою ознайомлення з моделлю «Багатомовний театр» і методикою навчання учнів у швейцарських школах іноземним мовам

Старші наукові співробітники відділу проектування розвитку обдарованості Бурлаєнко Т. І., Дубініна О. В. пройшли міжнародне стажування для науково-педагогічних співробітників в онлайн-форматі «PSYCHOLOGICZNE I PEDAGOGICZNE ASPEKTY PROCESÓW INTEGRACI EUROPEJSKIE: DOSWIADZENIA UKRAINY I POLSKI» та отримали Сертифікати номер IR0010025 і IR0010024 (180 години / 6 кредитів ЄКТС). Навчання проводилось польською мовою в інтерактивних мультимедійних сесіях за підтримки Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie (Академія Прикладних Наук імені Вінцента Поля в м. Люблін, Ремпубліка Польща, 20 жовтня – 26 жовтня 2023 р.). Програма містила такі блоки: 1) міжкультурна освіта - від теорії до практики; впровадження моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем: досвід України та республіки Польща; 3)особливості релігійного виховання біженців з України в світлі вчення православної церкви; 4) досвід використання освітніх інновацій у початковій та середній освіті; 5) AR BOOK: сучасна освітня система; 6) система психолого-соціальної підтримки здобувачів

освіти в умовах інтеграції до європейського освітнього простору. Було вивчено досвід організації освітнього процесу на прикладі Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie. Упродовж навчання Бурлаєнко Т. І., Дубініною О. В. було розвинуто трансверсальні та іншомовну компетентності.

Старший науковий співробітник відділу проєктування розвитку обдарованості Бурлаєнко Т. І. взяла участь в програмі академічної мобільності викладачів у рамках програми Європейського Союзу, що підтримує проєкти, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти, професійної підготовки, молоді і спорту Erasmus+ (8 годин). Отримала сертифікат № 2020-1-PL-RF107-081103.

Завідувач відділу діагностики обдарованості Мельник М. Ю. пройшла стажування на базі Білостоцького університету Польщі (Uniwersytet w Białymstoku) на тему: «Навчально-наукова діяльність в сучасному університеті: виклики, рішення, перспективи», 7 серпня – 15 вересня 2023 р., 180 год. (Teaching and research in a contemporary university: challenges, solutions, and perspectives organised by Faculty of Education, University of Białystok August 7th—September 15th, 2023; 180 teaching hours (6 ects)).

У 2023 році продовжено діяльність інституту як члена Всесвітньої ради для обдарованих і талановитих дітей (WCGTC) та Європейської ради з питань високих здібностей, ради Європейської федерації академій природничих і гуманітарних наук ALLEA. Директор інституту Гальченко М.С. є членом робочої групи з науково-природничої освіти ради ALLEA.

Продовжено членство вчених інституту у спільних із іноземними партнерами наукових радах, редколегіях наукових видань, міжнародних товариствах, асоціаціях, організаціях і фондах. Так, старші наукові співробітники Бурлаєнко Т. І., Дубініна О. В. брали участь в проєкті Fundacji Rozwoyu Spoleczenstwa Informacyjnego pod tytulem «Biblioteka dla wszystkich.Rowni, Rozni, Wazni.» в статусі експертів (08.08.2022 – 30.06.2024) А також старші наукові співробітники Бурлаєнко Т. І. і Демченко О.П. продовжують членство у редакційній колегії наукового періодичного видання: Social Pedagogy / Pedagogika Społeczna. Kwartalnik Wydawnictwo:

PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie Patronat: Zespół Pedagogiki Społecznej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN URL: http://pedagogikaspoleczna.com/pedagogika-spoleczna-zespol-redakcyjny-pedagogiki-spolecznej/ (1642-672X, Польща).

X. РОБОТА ВЧЕНОЇ РАДИ

Склад вченої ради Інституту затверджено Постановою Президії НАПН України від 18 травня 2023 року.

До складу ради входить 21 особа, в тому числі: директор (голова ради), заступник директора з наукової роботи, завідувачі відділів, голова ради молодих учених, голова профспілкового комітету, провідні наукові співробітники, дійсні члени та члени-кореспонденти НАН та НАПН України, аспіранта та представника роботодавців.

Серед членів вченої ради – 11 докторів наук, 9 кандидатів наук, 4 дійсних члени і члени-кореспонденти НАН та НАПН України.

Планом роботи вченої ради інституту на 2023 рік передбачалося проведення 11 засідань. Фактично за звітний період проведено 12 засідань.

На засіданнях вченої ради розглядалися питання з різних проблем статутної діяльності інституту, прийнято відповідні рішення. Провідне місце у роботі вченої ради займали питання визначення стратегії розвитку інституту та перспективних напрямів наукової діяльності; проведення наукової оцінки тематики та результатів наукових досліджень, обговорювалися інші питання, що стосувалися різних напрямів функціонування інституту як науково-дослідної установи. Із поміж них такі: планування наукових досліджень в інституті; проведення наукової оцінки тематики та результатів наукових досліджень; моніторинг впровадження завершених у попередні роки планових наукових досліджень.

На засіданнях вченої ради розглядалися питання підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівні вищої освіти

і призначення наукових керівників. Результати атестації наукових працівників, аспірантів.

Вченою радою обговорено і рекомендовано до друку рукописи монографії, методичних рекомендацій, методичних та навчальних посібників, підготовлених за результатами планових наукових досліджень; рукописи збірників наукових праць «Педагогічні інновації: іде, реалії, перспективи», науково-методичного журналу «Освіта і розвиток обдарованої особистості».

XI. ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Раду молодих вчених Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України (РМВ ІОД) було створено в 2016 році.

Станом на початок звітного року кількість членів ради становила 4 особи, на кінець року – 4 особи (з них 2 кандидата наук).

Один член РМВ установи є завідувачем відділу та науковим керівником наукового дослідження.

За 2023 рік членами РМВ підготовлено статті, аналітичні матеріали, методичні рекомендації. А також молоді вчені були активними учасниками міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, семінарах тощо.

Члени РМВ ІОД активно популяризують науку як серед студентської молоді (у ЗВО України), так і учнівської молоді (у Малій академії наук України).

Рада молодих вчених ІОД НАПН України активно співпрацює із радами молодих вчених інших установ НАПН України.

XII. КАДРИ. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

В Інституті обдарованої дитини НАПН України станом на 01 січня 2024 р. працює 84 особи, серед яких: штатних працівників – 41 особа, сумісників – 36 осіб. – Вчених – 60 осіб, серед яких 31 особа працює в установі за основним місцем роботи.

Серед них за посадами:

–директор - 1;

–заступник директора з наукової роботи - 1;

–радник директора – 1;

–завідувачів структурних підрозділів - 7 (сумісників - 1);

–головних наукових співробітників - 9 (сумісників - 8);

–провідних наукових співробітників - 7 (сумісників - 3);

–старших наукових співробітників - 15 (сумісників - 7);

–наукових співробітників - 13 (сумісників - 8);

–молодших наукових співробітників - 6 (сумісників - 2).

За науковими ступенями:

- докторів наук – 16 (сумісників - 12) складова за науковим ступенем «доктор наук» порівняно з минулим роком збільшилась на 1 особу;

- кандидатів наук – 20 (сумісників - 6) складова за науковим ступенем «кандидат наук» порівняно з минулим роком зменшилась на 3 особи;

За звітний період 1 науковий співробітник успішно захистив дисертацію та отримав диплом «доктор психологічних наук».

Без наукового ступеня – 24 особи (сумісників - 11).

У складі інституту працює один академік АПН України, та два члена-кореспондента НАПН України.

Троє наукових співробітників мають почесні звання, з них двоє – «Заслужені діячи науки і техніки України», один – «Заслужений працівник освіти України».

П’ять наукових співробітників – «Відмінники освіти України», четверо наукових співробітників є лауреатами Державної премії України в галузі освіти, двоє наукових співробітників є лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки.

XIII. ФІНАНСУВАННЯ. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№ з/п	КЕКВ	Статті витрат	Затверджено кошторисом на 2023 р.	Виділено асигнувань сума, тис. грн/%	Касові видатки сума, тис. грн
1.		Розподіл коштів за бюджетною програмою 6551030 (за напрямом прикладних досліджень)			
1.1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	8465,4	8465,4/100%	8465,4
1.2.	2120	Нарахування на заробітну плату	1875,0	1875,0/100%	1875,0
1.3.	2200	Використання товарів і послуг	189,8	189,8/100%	189,8
1.4.	2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	67,1	67,1/100%	67,1
1.5.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	122,7	122,7/100%	122,7
1.6.	2250	Видатки на відрядження	0,0	0,0/100%	0,0
1.7.	2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	252,1	252,1/100%	252,1
1.8.	2282	Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	0,0	0,0/100%	0,0
1.9.	2800	Інші видатки	-	-	-
РАЗОМ			10782,3	10782,3/100%	10782,3
1.		Розподіл коштів за бюджетною програмою 6551030 (за напрямом фундаментальних досліджень)			
1.1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	856,8	856,8/100%	856,8
1.2.	2120	Нарахування на заробітну плату	188,5	188,5/100%	188,5
1.3.	2200	Використання товарів і послуг	83,3	83,3/100%	83,3
1.4.	2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	76,4	76,4/100%	76,4
1.5.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	6,9	6,9/100%	6,9
1.6.	2250	Видатки на відрядження	0,0	0,0/100%	0,0
1.7.	2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	6,0	6,0/100%	6,0
РАЗОМ			1134,6	1134,6/100%	1134,6
1.		Розподіл коштів за бюджетною програмою 6551030			

		(за напрямом підготовка наукових кадрів)			
1.1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	87,3	87,3/100%	87,3
1.2.	2120	Нарахування на заробітну плату	19,2	19,2/100%	19,2
1.3.	2200	Придбання товарів і послуг	28,4	28,4/100%	28,4
1.4.	2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	0,0	0,0/100%	0,0
1.5.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	28,4	28,4/100%	28,4
1.6.	2720	Стипендії	249,9	249,9/100%	249,9
РАЗОМ			384,8	384,8/100%	384,8

Розподіл коштів за спеціальним фондом

№ з/п	КЕКВ	Статті доходів	Надходження коштів до спеціального фонду	Касові видатки сума, тис. грн
1.	0000	За послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	127,4	136,6
2.	0000	Від оренди майна бюджетних установ	168,0	54,9
РАЗОМ			295,4	191,5
№ з/п	КЕКВ	Статті витрат	Касові видатки сума, тис. грн	
1.	2111	Оплата праці працівників бюджетної установи	74,4	
2.	2120	Нарахування на заробітну плату	16,4	
3.	2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар, у тому числі м'який інвентар та обмундирування	0,0	
4.	2240	Оплата послуг (крім комунальних)	97,7	
5.	2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1,0	
6.	2800	Інші видатки	2,0	
РАЗОМ			191,5	

Станом на 01 січня 2024 року за загальним фондом (програма 6551030) дебіторська заборгованість за видатками становить 5400,00 грн (попередня оплата періодичних видань – послуги доступу до «Електронного кабінету періодичних видань видавничого будинку "ФАКТОР"» – Бухгалтер 911, ББ, ОП,МС,РС на 2024 рік), буде погашена в січні 2024 р.; кредиторська заборгованість відсутня.

Станом на 01 січня 2024 року за спеціальним фондом (програма 6551030): дебіторська заборгованість за доходами відсутня; кредиторська заборгованість відсутня.

XIV. ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАПН УКРАЇНИ

НА 2023–2027 РОКИ
Орієнтовні щорічні індикатори розвитку НАПН України за 2023 рік

№	Назва індикатора розвитку	показ-ник
1. Якість наукових досліджень і експериментальних розробок		
1.1	Індекси цитувань установи на кінець року:	
1.1.1	– Google Scholar (кількість цитувань / h-індекс / i10-індекс)	1844/19/43
1.1.2	– WoS (кількість цитувань / h-індекс)	7/2
1.2	Середні індекси цитувань учених на кінець року:	
1.2.1	– Google Scholar (середня кількість цитувань / h-індекс / i10-індекс)	190/4/4
1.2.2	– WoS (середня кількість цитувань / h-індекс)	7/2
1.2.3	– Scopus (середня кількість цитувань / h-індекс)	
1.3	Кількість (од.)/частка (%) видань наукової установи НАПН України, що індексуються в наукометричних базах даних WoS та/або Scopus	0/0
1.4	Кількість (од.)/частка (%) видань наукової установи НАПН України, що індексуються ~~в~~ інших наукометричних базах даних[3] *(окрім тих, що зазначено у п. 1.3)*	3/100
1.5	Кількість (од.)/частка (%) видань наукової установи НАПН України, які входять до Переліку наукових фахових видань України	3/100
1.6	Кількість авторських свідоцтв, патентів, отриманих у звітному році	0
2. Вплив на державну освітню і наукову політику та громадську думку щодо вирішення актуальних проблем освіти, інших сфер суспільного життя		
2.1	Кількість законодавчих і нормативно-правових актів у сфері освіти, прийнятих за ініціативи/розроблення вчених НАПН України	4
2.2	Кількість наданих експертних висновків і пропозицій до проєктів законодавчих та нормативно-правових актів	16
2.3	Кількість виконаних проєктів на інституційному, регіональному, національному рівнях	0
2.4	Партнерська взаємодія із громадськими організаціями/асоціаціями: – кількість партнерських організацій; – кількість спільних наукових, науково-методичних заходів	3/0
2.5	Кількість експертних рад (комісій, груп, комітетів, агентств) на національному та міжнародному рівнях, у яких беруть участь вчені наукової установи	20
3. Розвиток науково-дослідницького потенціалу наукових/науково-педагогічних працівників		
3.1	Середній вік наукових/науково-педагогічних працівників / частка серед	50/7

[3] EBSCO databases, що підтримують Searchable Cited References (Academic Search Complete, Academic Search Premier, Education Research Complete, Education Source та ін.), Index Copernicus International тощо.

№	Назва індикатора розвитку	показ-ник
	них молодих	
3.2	Гендерне співвідношення (представництво) серед наукових/науково-педагогічних працівників установи (% жінок і чоловіків)	63,3
3.3	Відсоток штатних наукових/науково-педагогічних працівників за основним місцем роботи	52
3.4	Відсоток керівників наукових підрозділів установ, які мають науковий ступінь доктора наук	33
3.5	Відсоток докторів наук і кандидатів наук від кількості штатних за основним місцем роботи наукових/науково-педагогічних працівників	58
3.6	Середнє значення конкурсу на вступ в аспірантуру/докторантуру за державним замовленням	0
3.7	Кількість аспірантів/докторантів, які захистили дисертації у звітному році, у тому числі з урахуванням випуску минулих років	1
3.8	Кількість спеціалізованих вчених рад з присудження наукового ступеня доктора наук і спеціальностей, за якими захищаються дисертації	0
3.9	Кількість разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії і спеціальностей, за якими у звітному році захищено дисертації	1
3.10	Кількість наукових/науково-педагогічних працівників установи, які у звітному році проходили стажування, навчання, підвищення кваліфікації, здійснювали викладацьку і дослідницьку роботу за кордоном	5
3.11	Кількість учених, які у звітному році мають публікації у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних WoS/Scopus	8
3.12	Частка учених, які у звітному році мають публікації у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних WoS/Scopus від загальної кількості наукових/науково-педагогічних працівників	13,3
4. Конкурентоспроможність, імідж у суспільстві та освітньо-науковому просторі		
4.1	Кількість публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи матеріали конференцій)	14
4.2	Відсоток публікацій у зарубіжних виданнях (включаючи, матеріали конференцій) із загальної кількості публікацій працівників установи	10,7
4.3	Кількість публікацій англійською та іншими іноземними мовами	17
4.4	Відсоток публікацій англійською та іншими іноземними мовами із загальної кількості публікацій працівників	13,0
4.5	Кількість публікацій у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних WoS/Scopus	7
4.6	Відсоток публікацій у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних WoS/Scopus	5,3
4.7	Кількість видань НАПН України, заснованих спільно із зарубіжними партнерами	0
4.8	Кількість міжнародних освітніх і наукових проєктів	1
4.9	Залучення грантових коштів для розвитку установи (обсяг, тис. грн)	0
4.10	Відсоток недержавного фінансування	0

№	Назва індикатора розвитку	показ-ник
4.11	Кількість учених: – членів іноземних академій, міжнародних наукових товариств, – які беруть участь у міжнародній експертній діяльності, – які рецензують зарубіжні видання	2/2/3
4.12	Кількість наукових, науково-практичних заходів, проведених спільно із зарубіжними партнерами у звітному році	0
4.13	Кількість лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки, Національної премії України імені Бориса Патона, усього	2
4.14	Кількість лауреатів Державної премії України в галузі освіти, усього	4
4.15	Кількість вчених установи, які у звітному році отримали Національну премію України імені Бориса Патона	0
4.16	Кількість вчених установи, які у звітному році отримали Державну премію України в галузі освіти	0
4.17	Кількість отриманих державних стипендій видатним діячам науки	0
4.18	Кількість отриманих іменних стипендій Верховної Ради України для найталановитіших молодих учених	0
4.19	Кількість отриманих стипендій Кабінету Міністрів України для молодих учених	0
4.20	Кількість отриманих щорічних премій Президента України для молодих учених	0
4.21	Кількість отриманих премій Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок	0
4.22	Кількість отриманих премій Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України	0
5. Упровадження результатів наукових досліджень та експериментальних розробок		
5.1	Кількість опублікованих наукових, навчальних, науково-методичних і методичних праць за результатами виконаних досліджень (окрім статей та матеріалів конференцій)	13
5.2	Кількість підручників та навчальних посібників з грифом МОН України	0
5.3	Кількість праць вчених установи, завантажених в Електронну бібліотеку НАПН України у звітному році	56
5.4	Кількість завантажень наукових праць, розміщених в Електронній бібліотеці НАПН України	239272
5.5	Кількість експериментальних майданчиків/баз	25

XV. ВИСНОВКИ

У звітному році Інститут обдарованої дитини НАПН України спрямував свою роботу на виконання завдань, які визначені метою його діяльності як єдиної спеціалізованої установи в Україні, яка досліджує феномен дитячої обдарованості та розробляє науково-методичне забезпечення системи виявлення, розвитку та підтримки обдарованих дітей і молоді.

Діяльність інституту здійснювалася відповідно до регламенту та плану роботи НАПН України на 2023 рік, плану роботи інституту на 2023 рік, завдань тематичного плану наукових досліджень і була спрямована на вирішення наукових та організаційних завдань, що пов'язані з: формуванням комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (залежно від виду обдарованості); розробленням моделі реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування; обґрунтуванням форм і методів навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування; розробленням комплексу методів щодо розкриття особистісного потенціалу обдарованих учнів; обґрунтуванням місця, ролі і значення педагогічних можливостей використання філософських методів пізнання як ефективної форми розвитку системного і креативного мислення учнів.

У 2023 році вченими при виконанні фундаментального наукового дослідження ***«Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти»*** *вивчено* педагогічні можливості використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти і *розроблено* методичні засади формування системного і критичного мислення учнів.

Розроблено концептуальні засади процесу розвитку креативного і системного мислення особистості як чинника подальшої демократизації суспільства. *Досліджена* взаємодія продуктивної уяви й когнітивних здібностей

учнів в умовах інформаційно-цифрової реальності. теоретично обґрунтовано зміст, форми і методи формування креативного і системного мислення у учнів закладів загальної середньої освіти.

Узагальнено теоретичні і методологічні засади місця, ролі і значення педагогічних можливостей використання філософських методів пізнання як ефективної форми розвитку творчого і продуктивного мислення учнів.

На другому етапі наукового дослідження ***«Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості»*** *розроблено* концепцію ідентифікації суспільно-типологічних чинників розвитку обдарованого індивіда. Сформовано комплекс засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості.

На другому етапі наукового дослідження ***«Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування»*** *розроблено та апробовано* комплекс заходів, що сприяє розвитку потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану.

На другому етапі наукового дослідження ***«Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування»*** *створено* та *описано* моделі реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування в авторських публікаціях співробітників відділу. В авторських моделях акцентовано увагу на їх реалізацію з урахуванням умов воєнного стану та післявоєнного відновлення країни. *Встановлено*, що для реалізації моделей STEM/STEAM -освіти особливе значення має розробка інтегрованих освітніх програм різного рівня інтеграції; наявність/підготовка кваліфікованих спеціалістів з різнобічними навичками у різних галузях знань, які знають наукові принципи, мають досвід роботи з технічними засобами та засобами образотворчого мистецтва; наявність певної інфраструктури, технічних засобів, лабораторного інструментарію та матеріалів для творчості та ін., забезпечення нормативно-правовою базою щодо впровадження STEM-

освіти, колаборація між освітніми установами та науковими, промисловими, культурологічними, між державними та приватними закладами освіти.

На другому етапі наукового дослідження ***«Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування»*** *обґрунтовано* критерії відбору навчально-тренувальних завдань і вправ, спрямованих на розвиток у здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування умінь і навичок ставити запитання, дискутувати, аргументувати, використовувати необхідну термінологію, логічно висловлювати свою думку, сприймати не власні ідеї та розуміти їх.

В Інституті обдарованої дитини НАПН України працює 84 особи, з яких 41 – штатний працівник**,** 36 – сумісників і 7 – внутрішніх сумісників. Наукових працівників **–** 60 осіб, з яких за основним місцем роботи – 31 особа. У складі інституту працює один академік АПН України, та два члени-кореспонденти НАПН України. Чотири наукових співробітники мають почесні звання «Заслужені діячі науки і техніки України» (двоє вчених), «Заслужений працівник освіти України» (двоє вчених). П’ять наукових співробітників – «Відмінники освіти України», чотири наукових співробітники – «Лауреати Державної премії України в галузі освіти», двоє наукових співробітники – «Лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки».

У 2023 році завершено виконання одного фундаментального наукового дослідження «Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти». Розпочато виконання одного прикладного наукового дослідження «Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти». Чотири наукових досліджень є перехідними: «Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості», «Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування», «Форми і методи навчання

обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування», «Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування».

Упродовж звітного року упроваджено 5 результатів наукових досліджень, отриманих упродовж звітного та року, що передує звітному, за видами продукції:

– наукова – 1;

– виробничо-практична – 3;

– навчальна – 1.

Кількість розміщених у репозиторію Електронної бібліотеки НАПН України результатів наукових досліджень та розробок – 5. Динаміка завантажень результатів наукових досліджень та розробок упродовж звітного та року, що передує звітному, покращилась на 622 скачування, у середньому 207 скачувань однієї одиниці продукції.

Технічними завданнями, перспективним і тематичним планами наукових досліджень у 2023 році передбачена експериментальна робота з двох прикладних наукових досліджень.

Експерименти проводилися на рівні підвідомчої установи НАПН України за рішенням вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України. До експериментів залучено учнів із 26 закладів освіти.

Інститут обдарованої дитини НАПН України є засновником одного періодичного видання «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» та співзасновником двох наукових періодичних видань: науково-методичного журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості», науково-методичного журналу «Мистецтво та освіта». Усі наукові періодичні видання інституту включено до категорії Б Переліку фахових видань України. Окремі видання входять до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar; Бібліометрика української науки; Index Copernicus International; Research Bib; POL-Index; Ulrichsweb; World Catalogue of Scientific Journals; ERIHPlus.

Загальна кількість праць, підготовлених за звітний період – 144, надруковано – 135, електронні видання – 6.

Наукова продукція. Підготовлено – 11, оприлюднено в електронній бібліотеці НАПН України/сайті видань – 11, надруковано – 0, *з них:* монографія – 1; збірник наукових праць, матеріали конференцій – 6, щоквартальний науково-методичний журнал – 4.

Виробничо-практична продукція. Підготовлено – 5, оприлюднено – 5, надруковано – 0, *з них:* методичний посібник – 1; методичні рекомендації – 4.

Навчальна продукція. Підготовлено – 1, оприлюднено – 1, надруковано – 0, *з них:* навчальний посібник – 1.

Статті. Підготовлено –130, надруковано – 130, *з них:* у виданнях, які внесені до Переліку наукових фахових видань України – 61; у вітчизняних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 2; у вітчизняних виданнях, що індексуються в інших науко-метричних базах даних *(окрім статей, які враховано у попередньому пункті)* – 59; у зарубіжних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 5; у зарубіжних виданнях, що індексуються в інших науко-метричних базах даних *(окрім статей, які враховано у попередньому пункті)* – 7.

Відповідно до Наказу МОН № 700 від 05.08.22 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп» п’ятеро вчених є членами предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп. Учені інституту входять до різних комісій МОН України, серед яких: експертна комісія з надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам (географія, з 2021 р.); експертна комісія з надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам (фізика, 2022).

Учені входять до редакційних колегій періодичних видань. Один науковий співробітник входить до редакційних колегій двох видань, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та / або Web of Science Core Collection. П'ятнадцять наукових співробітників є членами редакційних колегій 15 наукових періодичних видань, що входять до Переліку наукових фахових видань України. Двоє наукових працівників є членами редколегій

зарубіжних наукових періодичних видань, що не входять до наукометричних баз даних Scopus та / або Web of Science Core Collection.

За звітний період ученими підготовлено 9 рецензій рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань) для рекомендації їх до публікації (друку), із них: наукової – 3; виробничо-практичної – 2; навчальної – 4.

У 2023 році 10 наукових співробітників були рецензентами рукописів статей для 5 наукових періодичних видань.

Ученими проведено експертизу 16 законодавчих і нормативно-правових документів.

Здійснено 22 науково-методичні експертизи навчальної літератури, засобів навчання і навчального обладнання для надання грифів і свідоцтв Міністерства освіти і науки України, серед яких: навчальна література (гриф) – 14; навчально-методична література (схвалено до використання) – 6; засоби навчання (свідоцтво) – 2.

10 наукових співробітників виконали 10 попередніх експертиз дисертацій (у межах спеціалізованої вченої ради), 4 наукових співробітника надали відгуки на 5 дисертацій (опонування).

Ученими виконано всі заплановані на 2023 р. заходи Програми спільної діяльності МОН і НАПН України, а саме:

- проведено Всеукраїнський конкурс-рейтинг закладів загальної середньої освіти «Школа – джерело талантів». Визначено переможців;
- проведено щорічний Всеукраїнський конкурс «Творчий вчитель – обдарований учень». Визначено переможців конкурсу;
- здійснено підготовку здобувачів освіти на третьому освітньо-науковому рівні у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності:011 – «Освітні, педагогічні науки» (освітньо-наукова програма – «Освіта та розвиток обдарованої особистості»**).** У 2023 році освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості» була акредитована;
- проведено спільно з Інститутом педагогіки НАПН України, Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти»,

Національним центром «Мала академія наук України», Кафедрою UNESCO з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова круглий стіл «STEAM-освіта від теорії до практики» (24 березня 2023 р.). Підготовлено рекомендації та матеріали круглого столу, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України http://surl.li/grqof;

- проведено круглий стіл «Освіта обдарованих учнів: подолання сучасних викликів та євроінтеграція» (30 травня 2023 р.) спільно з Національним центром «Мала академія наук України» Підготовлено рекомендації та матеріали круглого столу, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України (http://surl.li/mquki);

- у рамках XIV Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2023» проведено: Всеукраїнську міжгалузеву науково-практичну онлайн-конференцію «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави». Підготовлено матеріали конференції, які розміщено на сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України (**http://surl.li/hkbvx**); круглий стіл «Детермінанти спеціалізованої освіти наукового спрямування за умов структурних зрушень в суспільстві: досвід України та Польщі»;

- сформовано комплекс засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (академічної, інтелектуальної, творчої, комунікативної). Розроблено стандартизовані нормативи методик сформованого комплексу засобів діагностики чинників розвитку обдарованої особистості та підготовлено інтерпретаційні тексти. Комп'ютеризовано блок методик діагностики чинників розвитку обдарованої особистості (зокрема, діагностики комунікативної, інтелектуальної, академічної та творчої обдарованості (https://iod.gov.ua/ua/testoteka). Підготовлено рукописи методичних рекомендацій «Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості», «Психологічна діагностика обдарованості учнів».

У 2023 році Інститутом обдарованої дитини НАПН України було проведено 11 масових науково-практичних заходів за Планом роботи НАПН

України, серед яких: всеукраїнських та міжнародних конференцій – 3; науково-практичних семінарів – 3; круглих столів – 3; всеукраїнських конкурсів – 2.

У 2022-2023 навчальному році Інститут успішно пройшов усі етапи процедури акредитації освітньо-наукової програми та отримав сертифікат про акредитацію від Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти строком на 5 років (дата видачі 20.06.2023 р. №4957).

Освітньо-наукова програма має прикладну орієнтацію, охоплює проблеми пов'язані з розвитком обдарованої особистості від дошкільного віку до зрілості, навчанням і вихованням обдарованих дітей і молоді; орієнтує здобувачів на актуальні диференціації в розрізі спеціалізації «Освіта та розвиток обдарованої особистості» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, в межах яких можлива подальша наукова та викладацька кар'єра.

Загальна чисельність аспірантів (станом на кінець 2023 року) становить 4 особи, із них: за державним замовленням – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 2); на умовах контракту – 2 особи (за денною формою здобуття освіти / з відривом від виробництва – 1; за заочною формою здобуття освіти – 1). Всього здобувачів за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» – 4 особи.

У 2023 р. створено разову спеціалізовану вчену раду Інституту обдарованої дитини НАПН України з присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки створена наказом директора Інституту обдарованої дитини НАПН України від 04.09.2023 р. № 20.

У 2023 році міжнародна діяльність Інституту обдарованої дитини НАПН України була спрямована на розвиток міжнародної наукової діяльності щодо налагодження наукових зв'язків із спорідненими науковими установами та закладами вищої освіти інших держав, вивчення іноземного досвіду щодо підходів до виявлення обдарованих учнів та інноваційний освітніх підходів щодо розвитку обдарованості, зокрема особливостей наукової освіти, STEM/STEAM-напряму. Укладено одну угоду про співпрацю з Пан-Європейським університетом (Братислава, Словаччина). Налагоджено зв'язки та побудовано співпрацю з вченими країн Німеччини, Швейцарії, Польщі та

Норвегії. Зокрема, співробітниками відділу проектування розвитку обдарованості здійснено гостьові візити до Ангальтського університету прикладних наук (Німеччина), Вищої педагогічної школи Цюріху (Швейцарія), Люблінського католицького університету ім. Яна Павла II, Університету імені Яна Длугоша, Академії імені Марії Гжегожевської (Республіка Польща). Візити відбувались за кошти закордонних партнерів.

Відбулося одне закордонне відрядження. Організовано і проведено Міжнародну науково-практичну онлайн-конференцію «Обдаровані діти – скарб нації!». Загальна кількість учасників – 1505 осіб, серед яких було троє учасників з Італії, США і Канади. Обговорено питання педагогічної та психологічної підтримки українських учнів та вчителів.

П’ять наукових співробітників пройшли закордонне стажування.

У 2023 р. забезпечено онлайн-трансляція окремих науково-практичних наукових заходів інституту на YouTube-каналі. Вченими підготовлено 9 статей, які опубліковані в засобах масової інформації.

Налагоджено та підтримуються зв’язки з громадськість.

Станом на 01 січня 2024 року за загальним фондом (програма 6551030) дебіторська заборгованість за видатками становить 5400,00 грн (попередня оплата періодичних видань – послуги доступу до «Електронного кабінету періодичних видань видавничого будинку "ФАКТОР"» – Бухгалтер 911, ББ, ОП,МС,РС на 2024 рік), буде погашена в січні 2024 р.; кредиторська заборгованість відсутня.

Станом на 01 січня 2024 року за спеціальним фондом (програма 6551030): дебіторська заборгованість за доходами відсутня; кредиторська заборгованість відсутня.

Виклики та ризики у діяльності установи.

Зовнішні загрози

Невідповідність бюджетного фінансування наукової сфери з нормами Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність».

Зменшення бюджетного фінансування для здійснення фундаментальних та прикладних наукових досліджень.

Внутрішні загрози

Недостатнє використання можливостей грантової наукової діяльності як альтернативного джерела фінансування.

Актуальні завдання на найближчу перспективу:

– збільшення кількості публікацій у наукових виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science та ін.);

– започаткування освітньої діяльності щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників і психологів закладів загальної середньої і позашкільної освіти;

– організація та проведення лекцій, тренінгів, майстер-класів, інших науково-практичних заходів, спрямованих на формування готовності педагогічних працівників працювати з обдарованими учнями, зокрема, щодо реалізації науково-дослідницького підходу;

– розширення міжнародного наукового партнерства з науковими установами інших країн щодо обміну досвідом з проблем обдарованості, наукової освіти, проходження стажування;

– підвищення професійної компетентності вчених та аспірантів шляхом проведення методологічних семінарів, на яких обговорюються актуальні наукові проблеми, результати виконаних наукових досліджень;

– покращення представлення результатів наукової, дослідно-експериментальної діяльності інституту у засобах масової інформації;

– залучення грантового фінансування.

XVI. СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

Монографії

1. Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України : колективна монографія / авт. кол.: В. В. Ільїн, М. С. Гальченко, М. В. Ліпін, З.Е. Скринник, О.Г. Ковальов, Н. В. Савчук, Л.С. Калиш, О. А. Федорчук. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 320 с.

Збірники наукових праць

1. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – Вип. 1 (30). – 96 с.

2. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – Вип. 2 (31). – 116 с.

Матеріали конференцій

1. STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали круглого столу (м.Київ, 24 березня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 652 с.

2. Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 934 с.

3. Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науковопрактичної онлайн-конференції (м.Київ, 5–8 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 540 с.

4. Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави : матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 17–19 травня 2023 року) / Уклад.: Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 946 с.

Щоквартальний науково-методичний журнал

1. Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал / В. В. Бондаренко (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2023. – № 1 (88), І квартал. – 116 с.

2. Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал / В. В. Бондаренко (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2023. – № 2 (89), ІІ квартал. – 108 с.

3. Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал / В. В. Бондаренко (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2023. – № 3 (90), ІІІ квартал. – 132 с.

4. Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал / В. В. Бондаренко (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2023. – № 4 (91), IV квартал. – 126 с.

ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНА ПРОДУКЦІЯ

Методичні посібники

– STEAM-освіта: від теорії до практики : методичний посібник. / Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко., І. М. Шевченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 127 с.

Методичні рекомендації

– Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану : методичні рекомендації / К. А. Андросович, Л. І. Ткаченко, М. М. Міленіна. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 57 с.

– Психологічна діагностика обдарованості учнів : методичні рекомендації / Н. А. Бєльська, М. Ю. Мельник. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 172 с.

– Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості : методичні рекомендації / Н. А. Бєльська, М. Ю. Мельник. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 70 с.

– Сліпухіна І., Савченко Я. Реалізація STEM підходу в освітньому середовищі музею науки : методичні рекомендації. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 54 с. https://lib.iitta.gov.ua/738077/

НАВЧАЛЬНА ПРОДУКЦІЯ

Навчальні посібники

– Філософія як засіб розвитку дитини: обдарованість, знання, творчість : навчальний посібник / В.Г. Кремень, М.С. Гальченко, В.В. Ільїн. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 152 с.

Статті

1. Babiichuk Svitlana, Pikul Stepan, Davybida Lidiia, Tomchenko Olha, Gordiienko Oleksandr. Using Satellite Imagery as an Educational Tool: Experience on the example of the All-Ukrainian Summer School on Remote Sensing 2021-2022/ International conference of young professionals «Geoterrace-2023» (02-04.10.2023, Lviv, Ukraine) URL: https://openreviewhub.org/geoterrace/paper-2023/using-satellite-imagery-educational-tool-experience-example-all-ukrainian

2. Babiichuk, S.M., Dovgyi, S.O., and Tomchenko, O.V. 2023. Experience of using planet Earth observation data in retraining courses for educators in the Junior academy of sciences of Ukraine. Information Technologies and Learning Tools. 95, 3 (Jun. 2023), 197–214. DOI: https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5191 (WoS)

3. Halchenko M., Malynoshevska A., Belska N., & Melnyk M. (2023). Resilience of teachers, students, and their parents under the conditions of martial law.

School Psychology. Advance online publication. https://doi.org/10.1037/spq0000559 (Scopus)

4. Honchar A., Dovgyi S., Lytvynenko A. IT Platform for the Formation of Digital Duplicates for Museum Exhibits. Lecture Notes in Networks and Systems. Cham : Springer. 2023. С. 190–201. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-46880-3_12 (Scopus)

5. Lipin M., Husieva N. Inclusive education as a space for the development of human subjectivity. Correction and rehabilitation innovations: implementation of european experience. Riga: Publishing House «Baltija Publishing», 2023. С. 156-174.

6. Milenina M. Group dereflexion method when working with older students for stabilization of the psycho-emotional state and prevention of neurotic and psychotic spectrum diseases / M. Milenina, M. Dovha // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 4 (91) / IV квартал /2023.– С.45-50.

7. Milenina M. Realization of personal potential by methods of logotherapy in the conditions of martial law // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. – 2023. – № 3. С. (подано до руку)

8. Milenina M. Teachers' ideas about creativity and their influence on students' readiness for creativity development // Thinking Skills and Creativity. 2023. P. (подано до руку)

9. Sadova Myroslava, Lapshun Galyna. První výsledky programu psychosociální podpory «STRONG» Recenzovaný sborník příspěvků interdisciplinární mezinárodní vědecké konference doktorandů a odborných asistentů. V BRATISLAVSKÝCH ŠKOLÁCH. QUAERE 2023. – Vol. XIII. June 26–29, 2023. P. 843-853. www.vedeckekonference.cz/library/proceedings/quaere_2023.pdf

10. Sadova Myroslava. Rozdiely v inkluzívnom vzdelávaní na ukrajine a v zahraničí. Slovak Journal for Educational Sciences. – №2-3/2023. – P. 29-32. https://www.cvtisr.sk/buxus/docs//prevencia/Prevencia_2-3_2023.pdf

11. Shapovalov, Y. B., Slipukhina, I. A., & Shapovalov, V. B. (2023). Substantiation of the sustainable education terms as one of the modern views on

STEM education taking to account the European Experience. Journal of Physics: Conference Series, 2611(1), 012027.. https://doi.org/10.1088/1742-6596/2611/1/012027 (Scopus)

12. Slipukhina I., Andruszkiewicz F., Shapovalov Y. B. Współpraca Uniwersytetu Opolskiego z jednostkami naukowo- edukacyjnymi Ukrainy w stanach zagrożeń: praktyczny wymiar. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J – Paedagogia-Psychologia. 2023. URL: https://journals.umcs.pl/j (подано до руку)

13. Slipukhina I., Chernetskyi I., Andruszkiewicz F., Bartkowiak G. Zastosowanie analizy wideo w zdalnym nauczaniu fizyki. Colloquium. 2023. URL: https://colloquium.amw.gdynia.pl/index.php/colloquium (подано до руку)

14. Slipukhina, I., Bovtruk, A., Kurylenko, N., & Mieniailov, S. (2023). Application of digital technologies for bilingual physics education organizing. Modern approaches to ensuring sustainable development. The University of Technology in Katowice Press. P. 262–273. https://doi.org/10.54264/M020 http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/33ba92a74a7c70f8ce3859b114f45150.pdf

15. Tadeyev Petro, Tadeyeva Mariya. Developing operational and practical skills of gifted students as the fundamentals of their research activities. 2023 Virtual WCGTC World Conference. Submission Accepted №247. https://eu-webapp.spotme.com/6ab557cecbeca49d4ff692c94337cd58/view/session/a16b44f2-1b5c-420f-9974-803028f69a83.

16. Tadeyev Petro, Tadeyeva Mariya. Reflacting skills for the XXI century in the standard of specialized scientific education in Ukraine. 2023 Virtual WCGTC World Conference. Submission Accepted №246. - https://euwebapp.spotme.com/6ab557cecbeca49d4ff692c94337cd58/view/session/a08f86c1-46a0-431d-80ec-0a537cffe9f2.

17. Tadeyeva M. I., Tadeyev P. O. Retrospective Analysis of Gifted Education in the USA on the Frames of the World's Trends of its Development // Духовність особистості : методологія, теорія, практика : збірник наукових праць СНУ імені В.Даля. 2023. № 4 (108). С. (подано до руку)

18. Tymenko V., Brovchenko A., Krykun O., Borisova T., Korkushko A. Transforming design education in Ukraine: insights from global best practices // Journal of Curriculum and Teaching. – 2023. – Vol. 12, No.5, Special Issue. – P. 1-13. DOI: https://doi.org/10.5430/jct.v12n5p1 ~~(Scopus непроіндексовано)~~

19. Tymenko, V., Chyrchyk, S., Rudencenko, A., Livshun, O., & Poltavets-Guida, O. (2023) Formation of Professional Competence Among Students of Rural Institutions of Education in the Context of COVID-19. Revista Brasileira De Educação Do Campo. – 2023. – Vol. 8, e16955. – P. 1-15. DOI: https://doi.org/10.20873/uft.rbec.e16955 (WoS)

20. Tymenko, V.; Brovchenko, A.; Savenko, I.; Bukoros, A.; Rudencenko, A. Newest practices of design training of scientific and pedagogical workers: Digital technologies in the context of distance learning integration. Política e Gestão Educacional, Araraquara, V. 27, n. esp. 2, e023041, 2023. DOI: https://doi.org/10.22633/rpge.v27iesp.2.18387 (WoS)

21. Андросович К.А. Концептуалізація проблеми обдарованості учнівської молоді у соціально-психологічній парадигмі процесу її соціалізації // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць / В. В. Бондаренко (голов. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2023. – Вип. 1 (30). – 96 с., С.52-62. DOI: https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1(30)-52-61

22. Андросович К.А. Особливості соціально-психологічної підтримки процесу соціалізації обдарованої учнівської молоді. // Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Сєвєродонецьк : 2023. № 2 (61). С. 18-35. https://doi.org/10.33216/2219-2654-2023-61-2-18-35

23. Андросович К.А. Психологічне консультування людей, постраждалих внаслідок війни. // Перспективи та інновації науки : журнал. Випуск № 1(19) 2023, 565 с. С.406-415. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1(19)-406-414

24. Андросович К.А. Соціальний розвиток особистості у суспільстві інформаційних технологій. Теоретичні і прикладні проблеми психології та

соціальної роботи: зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. К.: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. № 1 (60). С. 111-122. https://doi.org/10.33216/2219-2654-2023-60-1-111-122

25. Андросович К.А., Баханська А.М. Наукова освіта як складова розвитку потенціалу особистості студента // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали науково-практичної онлайн-конференції» (м.Київ 6-9 грудня 2023 року). Київ : ІОД, 2032. С. 15-19.

26. Андросович К.А., Гоян І., Поплавська Є., Пастернацький А., Бончук Р. Психологічні умови формування і розвитку життєстійкості особистості в умовах невизначеності. Наукові перспективи : журнал. 2023. №9(39) 2023. 677с., С.552-565. https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9(39)-552-564

27. Андросович К.А., Гоян І.М., Дворніченко Л.Л., Федорик В.В., Поплавська Є.В. Проблематика професійної свідомості у психології. Наукові перспективи: журнал. 2023. № 8(38) 2023, 810 с, С.631-643. DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8(38)

28. Аніщенко Н.В. Психолого-педагогічні аспекти розвитку музичних здібностей обдарованих школярів у процесі мистецького навчання // Обдаровані діти – скарб нації : зб. матер. IV Міжнародної наук.-практ. онлайн-конференції (Київ, 5-8 липня 2023р.). – К.: ІОД НАПН України, 2023. – 533 с. – С. 20-33.

29. Аніщенко Н.В. Фортепіанне навчання обдарованих учнів у контексті формування музично-виконавського сприйняття // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. – № 1 (30), 2023. –С. 82–92.

30. Аніщенко Н.В. Чинники формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти / Л.В. Гребенюк, І.В Дубровіна, Н.В. Аніщенко // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 4 (91) / IV квартал /2023.– С.56-62.

31. Баханська А.М. Виявлення особистісного потенціалу обдарованих учнів. The 1th International scientific and practical conference “Current issues of

science and integrated technologies" (January 10–13, 2023) Milan, Italy. International Science Group. 2023. 799 p., C.567-573. DOI – 10.46299/ISG.2023.1.1

32. Бєльська Н. А. Ресурси та чинники психологічного благополуччя учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану / Н. А. Бєльська, М. Ю. Мельник. // Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 5–8 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 540 с. – С. 51–58. https://iod.gov.ua/content/events/50/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi-_publications.pdf?1697759660.5444

33. Бурлаєнко Т. І. Різноманіття освітніх моделей – консьюмеризм сучасної освіти/ Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції : збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 556 с.

34. Бурлаєнко Т.І. Чотирьохвекторна модель багатостороннього навчання особистості Вінсента Оконя/ Позиціонування закладів освіти на ринку освітніх послуг в умовах воєнного стану : збірник матеріалів конференції Всеукраїнського науково-методологічного семінару рамках XV Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті» (м.Київ – м.Бориспіль, 26 жовтня 2023 р.). Київ : ДЗВО «Університет менеджменту освіти», 2023. С.18-22. URL: http://umo.edu.ua/materiali-konferencij-nimp

35. Волощук І.С. Інтелект: поки що припущень більше, ніж конкретних відповідей / І.С. Волощук, О.С. Шуленок // Освіта та розвиток обдарованої особистості : Щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 4 (91) / IV квартал /2023.– С. 28-32.

36. Волощук І.С. Концептуальні засади дослідження і діагностики обдарованості // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 2 (89) / II квартал /2023.– С. 16-24. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-2(89)-16-24

37. Волощук І.С. Методика накопичення життєвого досвіду крізь призму потенціалу розумної поведінки: наукове підґрунтя / І.С. Волощук, А.Ю. Мельник // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 1 (88) / І квартал /2023.– С. 05-11. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-5-11

38. Волощук Р. І. Методичні засади педагогічної діагностики обдарованості // Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 5–8 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 540 с. – С. 68–74. Режим доступу: https://iod.gov.ua/content/events/50/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi-_publications.pdf?1697759660.5444

39. Волощук Р. І. Ціннісні орієнтації обдарованих старшокласників / М. Ю. Мельник, Р. І. Волощук // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи № 2 (31). ІІ півріччя, 2023. С. 81–89.

40. Гальченко М. С. Національно-патріотична система виховання – головна умова розвитку і збереження молодого покоління України // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. (м. Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С 7-9.

41. Гальченко М.С. Генеза наукової освіти в епістемології і філософії // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 1 (30). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С.13-18.

42. Гальченко М.С. Інноваційні технології наукової освіти в перспективі відбудови України // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.77-82.

43. Гальченко М.С. Теоретико-практичне забезпечення впровадження наукової освіти Малої академії наук України // Освіта та розвиток обдарованої

особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 1 (88) / І квартал /2023.– С. 111-113.

44. Горбань Л. В. Розвиток соціальної обдарованості у STEAM-ОСВІТІ // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.105-111.

45. Горбань Л. В. Соціальна обдарованість учнівської молоді як наукова і соціальна проблема // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 4 (91) / IV квартал /2023.– С.40-44.

46. Горбань Л.В. Педагогічний супровід соціально обдарованої учнівської молоді / Л.В. Горбань // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 86-94.

47. Горбань Л.В. Педагогічні умови STEAM-навчання обдарованої учнівської молоді / Л.В. Горбань // STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали круглого столу (м.Київ, 24 березня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 242-248.

48. Горбань Л.В. Сучасні інновації і тренди в науковій освіті обдарованих учнів // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 1 (30). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С.72-78. DOI: https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1(30)-72-78

49. Демченко О. Філософський діалог як сучасна модель для розвитку критичного мислення дітей і молоді в Україні/ О. Демченко // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.146-152. URL: https://lib.iitta.gov.ua/738570/

50. Демченко О.П. Розвиток емоційної саморегуляції молодших школярів з проявами обдарованості у процесі діяльності театрального гуртка / О.П. Демченко, С.Ю. Драбинюк // Освіта та розвиток обдарованої особистості :

щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 4 (91) / IV квартал /2023.– С.68-75.

51. Дубініна О. В. Особливості впровадження моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем: досвід України та республіки Польща / Ю.М. Ольшаний, О.В. Дубініна // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.169-176.

52. Дубініна О. В., Бурлаєнко Т. І., Халас К. Аналіз існуючих моделей освіти та екссизм-виклики моделей спеціалізованої наукової освіти / Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Series of Social and Human Sciences. Pedagogy) 2023. (Прийнято до друку).

53. Дубініна О. Методологічні засади обґрунтування моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем // Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (м.Мукачево, 26-27 жовтня 2023 р.). Мукачево : Вид-во МДУ, 2023. С.232-236.

54. Дубініна О.В. Теоретико-методологічні аспекти обґрунтування моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування за фізико-математичним профілем/ Funkcjonowanie szkoły i jej podmiotów wobec wyzwań cywilizacyjnych – teoria, badania, projektowanie zmian. T.II. Lublin. 2023. (Прийнято до друку).

55. Дубініна О.В., Боровик А.О. Формування дослідницької компетентності майбутнього вчителя історії у процесі фахової підготовки/ Вісник післядипломної освіти. Випуск 24(53) 2023. Серія «Педагогічні науки» DOI: https://doi.org/10.58442/2218-7650-2023-24(53)

56. Дубініна О.В., Бурлаєнко Т.І. Спадщина Марії Гжегожевської в моделях спеціалізованої освіти, як шлях до формування наукової компетентності здобувача освіти. // Вісник післядипломної освіти : збірник наукових праць. Випуск 26 (55). 2023.С.104-122. DOI: https://doi.org/10.58442/2218-7650-2023-26(55)-104-122

57. Ільїн В. Візуальна грамотність як атрибут наукової освіти // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.223-228.

58. Ільїн В.В. Знання як фактор суспільного прогресу: темпоральний вимір // Інтеграція науки і освіти: розвиток культурних і креативних індустрій : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Київ : КНУТД, 2023. – С. 29-31.

59. Ільїн В.В. Концепція «сродної» праці як дорога до щастя у філософії Г.С. Сковороди // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 1 (30), 2023. – С. 18-24. DOI: https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1(30)-18-24

60. Ільїн В.В. Основні напрями виховання у «філософії для дітей» // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 5–9 липня 2023 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 187-190.

61. Ільїн В.В. Українська наука в епоху постнеокласики: шлях до сучасності / В.В. Ільїн, А.А. Ільїна // Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави : матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 17–19 травня 2023 року) / Уклад.: Л.І. Ткаченко, В.М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 50-53.

62. Казакова О.І. Моделі наукової освіти в контексті подолання освітніх втрат // Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : зб. матер. V Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 20 вер. 2023 р. / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. – Київ : НЦ «Мала академія наук України», 2023. – 404 с. С. 62.

63. Калмикава Л. О. Комунікація як шлях реалізації завдань європеїзації освіти України. Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави // Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави : матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-

практичної онлайн-конференції (Київ, 17–19 травня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 501-508.

64. Калмикава Л.О. Критерії відбору педагогічних засобів розвитку науково-комунікативних умінь і здібностей учнів ліцеїв // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 1 (30). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С.33-37.

65. Калмикова Л.О. Психолого-педагогічні принципи формування у здобувачів середньої спеціальної освіти наукового спрямування комунікативно-наукової компетентності / Л. О. Калмикова // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 4 (91) / IV квартал /2023.– С.33-39.

66. Ковальов О.Г. Наукова освіта як фактор трансформації мислення і знання / О.Г. Ковальов // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.280-284.

67. Ковальов О.Г. Статус наукового знання в умовах інформаційно-цифрової реальності / О.Г. Ковальов // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 2 (31). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С. 26-31.

68. Ковальова О.А. Верифікація інноваційних методик наукової освіти МАН України/ О.А. Ковальова, О. М.Рева, В. В. Камишин // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 1 (88) / I квартал /2023.– С. 19-27. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-19-27

69. Ковальова О.А. Європейська політика розвитку обдарованості: від цінностей до реалізації // Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави : матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 17–19 травня 2023 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 63-67.

70. Ковальова О.А. Моделі в освіті: визначення, види, особливості / Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : зб.

матер. V Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 20 вер. 2023 р. / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. – Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2023. – 404 с. С. 66.

71. Ковальова О.А. Модель допитливого навчання вінн гарлен в контексті подолання освітніх втрат / О.А. Ковальова, О.А. Казакова // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 2 (31). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С. 55-63.

72. Ковальова О.А. Модернізація освіти обдарованих учнів на шляху до євроінтеграції / О.А. Ковальова, О. Демченко // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 2 (89) / ІІ квартал /2023.– С. 43-49. DOI: https://doi.org/10.32405/2309393520232(89)4349

73. Ковальова О.А. Обдарована особистість в інклюзивному освітньому просторі: український і європейський контекст / О.П. Демченко, О.А. Ковальова. // Інклюзивний соціоосвітній простір: порівняльна характеристика європейського та українського досвіду : монографія. – Вінниця : ТВОРИ, 2023. – 468с. С. 46-77. URL: http://93.183.203.244/xmlui/handle/123456789/11214

74. Ковальова О.А. Резолюція за підсумками круглого столу «Освіта обдарованих учнів: подолання сучасних викликів та євроінтеграція» (Київ, 30 травня 2023 р.) // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 1 (30). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С.38-45. DOI: https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1(30)-38-45

75. Ковальова О.А. Результати опитування «Напрями зміцнення Української державності» в рамках проєкту «Незламність – генетичний код українців»/ О.А. Ковальова, С. В. Ярмак // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Київ, 6–12 грудня 2023 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.284-293. URL: https://lib.iitta.gov.ua/738570/

76. Ковальчук Ю.М. Вивільнення ресурсів національної скарбниці обдарованості – стратегічний шлях побудови новітньої України: матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково – практичної онлайн-конференції «

Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави » - (м.Київ, 17–19 травня 2023 року). - м. Київ, 2023. – С. 501-508.

77. Ковальчук Ю.М. Методика діагностики функціонального стану обдарованих осіб в умовах війни. // Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року) – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. С. 224 – 245.

78. Ковальчук Ю.М. Обдарованість: від стихії до принципів ідентифікації: Освіта та розвиток обдарованої особистості № 2 (89) / II квартал / 2023. С. 5 – 16.

79. Ковальчук Ю.М. Психологічні виміри і механізми здобуття наукового знання в освіті: Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи № 2 (31). II півріччя/ 2023. – С. 41–54.

80. Кочарян А. Б. Європейський досвід цифрової трансформації в контексті спеціалізованої освіти наукового спрямування України. Інноваційна педагогіка. №2(62). Том 2. 2023. С. 151-158. DOI https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/62.2.30

81. Кочарян А.Б. Гейміфікація публікаційної діяльності учнів // Modern problems of science, education and society : The 8th International scientific and practical conference (October 9-11, 2023) SPC “Sciconf.com.ua”, Kyiv, Ukraine. 2023. 1179 p., P. 546 – 551. URL: https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/10/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-9-11.10.23.pdf

82. Кочарян А.Б. Розвиток публікаційної діяльності учнів засобами інформаційно-комунікаційних технологій // Scientific research in the modern world : The 11th International scientific and practical conference (August 24-26, 2023). Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2023. P. 200-207. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/18191/1/SCIENTIFIC-RESEARCH-IN-THE-MODERN-WORLD-24-26.08.23.pdf#page=200

83. Кочарян А.Б. Розвиток публікаційної діяльності юних дослідників із використанням відкритих електронних журнальних систем // Освіта та розвиток

обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 2 (89) / ІІ квартал /2023.– С. 31-35. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-2(89)-31-35

84. Кочарян А.Б. Роль дистанційного навчання у підтримці освітнього процесу в умовах війни: українські реалії / А.Б. Кочарян, В.М. Прилипко, Н.В. Стельмах. // Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science, 30.10.2023, Poland, Łódź. 1(1), 2023. P. 51-54. URL: https://futurity-publishing.com/wp-content/uploads/2023/10/Kocharyan-A.-Prylypko-V.-Stelmah-N.-2023.pdf

85. Ласкова-Ярмоленко А. О. Патріотизм молодого покоління як важливий внесок у перемогу та відбудову України // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 1 (88) / І квартал /2023.– С. 106-110.

86. Ласкова-Ярмоленко А. О. Психологічна підтримка дітей під час війни: огляд актуальних онлайн-ресурсів // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 270-274.

87. Ліпін М. Інклюзія, якісна освіта і проблема обдарованості. //Обдаровані діти – скарб нації! : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 5–9 липня 2023 р.). Київ : ІОД НАПН України. С. 285-288.

88. Ліпін М., Каращук М. Інклюзія, демократія і влада в контексті політичної суб’єктивації. Політологічний вісник. 2023. № 90. С. 59-84.

89. Ліпін М.В. Демократія, інклюзія та толерантність у вимірах ідентичності. Розвиток громадянського суспільства в умовах воєнного часу: Збірник матеріалів та доповідей Всеукраїнської науково-практичної Конференції (м. Київ, 22 квітня 2023 р.). Ред. кол. А.Є. Конверський (голова) [та ін.]. Київ: ВАДЕКС, 2023. С. 127-134.

90. Ліпін М.В. Деякі причини і наслідки інформаційно-технологічної трансформації освіти/ М.В. Ліпін // Інноваційні практики наукової освіти :

матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.413-419.

91. Малиношевська А. В. Про результати досліджень науково-методичного забезпечення спеціалізованої освіти наукового спрямування в Інституті обдарованої дитини НАПН України: за результатами наукової доповіді на засіданні Президії Національної академії педагогічних наук України, 5 квітня 2023 р. // Вісник Національної академії педагогічних наук України. № 5 (1), С.1-7. https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5119.

92. Малиношевська А.В. Формування понятійного апарату STEM-/STEAM освіти / А.В. Малиношевська, Г.В. Онопченко, О.В. Онопченко // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.453-460.

93. Малиношевська А. В. Інформаційно-комунікаційні технології в психодіагностичній роботі: виклики та можливості використання / А. В. Малиношевська, М. Ю. Мельник. // Інформаційні технології і засоби навчання, 2023, Том 94, №2. https://doi.org/10.33407/itlt.v94i2.5130 (WoS)

94. Мелешко В.В. Критерії відбору навчально-тренувальних завдань і вправ, спрямованих на формування технічних умінь обдарованих учнів // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 2 (31). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С.104-113.

95. Мелешко В.В. Методичні засади розвитку технічних умінь у навчальному процесі середніх спеціалізованих закладів освіти наукового спрямування // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 3 (90) / III квартал /2023.– С. 76-82.

96. Мельник М.Ю. Науково-практичний онлайн-семінар «Діагностика та моніторинг розвитку обдарованості особистості». Вісник Національної академії педагогічних наук України, 2023, 5(1). С.1-4. https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5127

97. Мельник М.Ю. Ресурси та чинники психологічного благополуччя учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану / М. Ю. Мельник, Н.А. Бельська // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 4 (91) / IV квартал /2023.– С. 17-28.

98. Мирончук Н. Вимоги до відбору завдань і вправ для формування організаційних умінь дослідницької діяльності учнів. Інновації в науці: сучасний вимір : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих дослідників (4 травня 2023 року, м. Суми). Суми: ФОП Цьома С.П., 2023. С. 84-85.

99. Мирончук Н. Обдарованість плюс наполеглива праця. Житомирщина. №41. 2023. С.3.

100. Мирончук Н. М. Критерії відбору дослідницьких навчальних завдань для формування організаційних умінь учнів. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2023. Вип.70.

101. Мирончук Н. М. Методика проведення навчального практикуму для учнів з планування наукового дослідження. Вісник науки та освіти. 2023. №10 (16). С. 724-736.

102. Мирончук Наталія, Дячук Наталія. Розвивально-виховний потенціал Музею каміння як культурної цінності Житомирщини. Підвищення професіоналізму фахівця засобами інноваційних педагогічних технологій : зб. матеріалів XXVI Міжнар. наук.-практ. конф. / за заг. ред. О.Є. Антонової, Н.П. Бірук, В.В.Павленко. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 226 с. С. 181-186.

103. Новогородська М.М. Міжнародний досвід та світові тенденції виявлення учнів з комунікативним та творчим напрямом обдарованості // Інноваційні практики наукової освіти : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 6–12 грудня 2023 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 934 с. – С. 566–571.

104. Новогородська М.М. Світові дослідження ідентифікації творчо та комунікативно обдарованих учнів // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. №4 (91), 2023. С. 115–120.

105. Ольшаний Ю. М. Результати круглого столу «Перспективні освітні моделі спеціалізованої освіти наукового спрямування» (20.09. 2023 р., м. Київ) / Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 934 с. С. 580-584. URL: https://lib.iitta.gov.ua/738570/

106. Онопченко Г. В. Південна Корея: становлення та розвиток STEM/STEAM-освіти. / Г.В. Онопченко, О.В. Онопченко // STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали круглого столу (м.Київ, 24 березня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 42-50.

107. Онопченко Г. В. Формування професійних компетенцій у галузі наукового пошуку у школярів // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 378-385.

108. Онопченко О. В. Застосування дистанційних технологій навчання в сучасному освітньому процесі // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 385-392.

109. Осадчий І. Г. Особливості персональних освітніх запитів учнів та їхніх батьків, зорієнтованих на здобуття середньої спеціалізованої освіти наукового спрямування / І. Г. Осадчий, Л.А. Яременко // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць. Випуск 2 (31). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С. .

110. Осадчий І. Г. Про деякі аспекти персональних освітніх запитів інтелектуально обдарованих учнів та їхніх батьків щодо інтеграції навчальної та наукової складових профільної середньої освіти / І. Г. Осадчий // Обдаровані

діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 402-410.

111. Осадчий І.Г. Середня спеціалізована освіта наукового спрямування: освітня послуга та забезпечення її якості /І.Г. Осадчий // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 3 (90) / III квартал /2023.– С. 07-15.

112. Поліхун Н. І. Рекомендації круглого столу. STEAM-освіта: від теорії до практики / Н.І. Поліхун, І.А. Сліпухіна // STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали круглого столу (м.Київ, 24 березня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 10-14.

113. Поліхун Н.І. Інтегроване навчання STEM: від предметності до трансдиплінарності / Н.І. Поліхун, І.А. Сліпухіна, І.С. Чернецький, К.Г. Постова. // Світ інноваційних можливостей: актуальні питання розвитку STEM-освіти : монографія. / за заг. ред. О.Є. Стрижака, Ю.І. Завалевського. Київ, 2023. С. 69-88. Режим доступу : https://drive.google.com/file/d/1F1biub9s7qRhRH2t_1bZh8BQCsAJqIiC/view

114. Постова К. Г. STEM-компетентності в освітній компоненті / К. Г.Постова// STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали круглого столу (м.Київ, 24 березня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 256-263.

115. Постова К. Г. Вивчення антибактеріальної активності важких металів як метод вдосконалення роботи гуртків валеології / Є. В. Даниленко, І.О. Такчук, К. Г.Постова, Г.П. Мегалінська // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 4 (91) / IV квартал /2023.– С.51-55.

116. Постова К. Г. Форми навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM напряму в освіті / К. Г. Постова // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 428-437.

117. Рева О. М. Перспективні напрями досліджень впливу людського чинника на прийняття рішень в освітніх гуманістичних системах / В. В. Камишин, О. М. Рева. // Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 190-197.

118. Рева О.М. Методологія кваліметрії показників впливу людського чинника на прийняття рішень в освітніх системах / О.М. Рева, В.В. Камишин, К.В. Кириченко, М. І. Сізик // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 3 (90) / III квартал /2023.– С. 27-41. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-3(90)-27-41

119. Савченко Я. В. Інтерактивні музеї науки як освітні середовища / І. А. Сліпухіна, Я. В. Савченко, О. Караманов // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 1 (88) / I квартал /2023.– С. 28-37. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-28-37

120. Савченко Я. Використання інформаційно-аналітичних площадок при організації науково-дослідницької діяльності на адаптивних засадах / Савченко Я., Приходнюк В., Горборуков В., Шаповалов Є. // Адаптивні процеси в освіті : збірник матеріалів (тез доповідей) 2-го Міжнародного наукового форуму [за заг. ред. Г. В. Єльникової; ред. кол.: О.Л. Ануфрієва, Л.О. Бачієва, В.М. Гладкова, З.В. Рябова; упоряд. Я.Й Васильченко]. Київ-Харків-Запоріжжя, 2023. С. 259–260.

121. Савченко Я. Візії подальшого розвитку інтерактивного музею науки Малої академії наук України в умовах воєнного стану / Відкрита наука України: візійний дискурс в умовах воєнного стану : матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 27-29 вересня 2023 року. – Ужгород, 2023. С. 335-338.

122. Савченко Я. В. Тематична виставка творчості й мистецького шляху Григорія Савовича Сковороди у штаб-квартирі ЮНЕСКО до 300-річчя з дня

його народження: цифрові образи / І. М. Савченко, В. М. Кудляк, Т. І. Бєлан, Я. В. Савченко // Музейна педагогіка в науковій освіті: освітні втрати в умовах війни : збірник матеріалів доповідей учасників міжнародного круглого столу, м. Київ, 8 червня 2023 року. – Київ: Національний центр «Мала академія наук України». 2023. С. 204–210.

123. Савченко Я. В., Кудляк В. М., Бєлан Т. І. Створення мультифункціональних опцій в електронних книгах //STEAM-освіта від теорії до практики : матеріали круглого столу Київ. 2023. С. 481–482.

124. Савченко Я. В., Савченко І. М., Юрова О. Л., Ємець В. В. Створення авторських автентичних колекцій одягу упродовж всеукраїнського експерименту зі створення Steam-центру у Криворізькому навчально-виробничому центрі професійно-технічної освіти // Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції Кривий Ріг. 2023. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/16UONjvTkV54M-31Y_aPXCkAD7ESeXK_B/view

125. Савчук Н. В. Добробут і комфорт – запорука розвитку обдарованості і талантів дитини / Н. В. Савчук // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 448-451.

126. Савчук Н. В. Економічна освіта в параметрах викликів сучасного соціуму: від науки до «корисного знання» / Н. В. Савчук // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 2 (31). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С. 15-20.

127. Садова М. Емпірична типологія реалізації особистісного потенціалу обдарованих дітей юнацького віку. Науковий журнал «Інсайт: психологічні виміри суспільства. Insight: the psychological dimensions of society». (подано до друку)

128. Садова М., Шафієв Т. Особистісне самовизначення обдарованих як чинник стресостійкості. // Продовольча та економічна безпека в умовах війни та

повоєнної відбудови: виклики для України та світу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ, 25.05. 2023 р.,). – С. 160-163.

129. Садова М.А. Емпіричні результати дослідження постановки цілей в реалізації особистісного потенціалу обдарованої молоді в умовах воєнного стану. – // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – Випуск 3, 2023 р. С. 55-60. https://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2023/3/8.pdf

130. Садова М.А. Подолання психологічних бар'єрів щодо реалізації особистісного потенціалу обдарованої молоді в умовах воєнного стану // «Освіта в умовах воєнного стану: реалії та перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Буча, Україна, 19.10.2023 р.). – С. 120-125.

131. Садова М.А. Реалізація особистісного потенціалу обдарованої молоді в умовах воєнного стану. // Психологія і соціальна робота у XXI столітті : збірник наукових праць I Міжнародного науково-практичного форуму (Полтава, Україна, 01-03.11.2023 р.). – С. 170-173.

132. Садова М.А. Теоретична структура мотиваційних компонентів особистісного потенціалу обдарованих юнаків та дівчат. – // Вчені записки університету «КРОК». – Випуск №1 (69). – 2023 р. С. 197-207. DOI:10.31732/2663-2209-2022-69-9-197-206
https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/577/606

133. Скринник З. Алаверди монетарософії // Журнал європейської економіки. Том 22. № 2 (85). Квітень–червень 2023. С. 336 – 338.

134. Скринник З. Освітня система як елемент соціальної інфраструктури // Інтеграція науки і освіти: розвиток культурних і креативних індустрій : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Київ. 14 квітня 2023 р.). Київ : КНУТД, 2023. С. 9-11.

135. Скринник Зоя. Символічне світосприйняття Григорія Сковороди: траєкторія крізь віки// Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи : збірник наукових праць. Випуск 2 (31). – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2023. – С. 7-15.

136. Сліпухіна І. А. Інтерактивні музеї науки як освітні середовища / І.А. Сліпухіна, Я. Савченко, О. Караманов // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 1 (88) / І квартал /2023.– С. 28-37. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-28-37

137. Сліпухіна І. А. Структура дослідницької компетентності здобувачів базової середньої освіти/ І. А. Сліпухіна // Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 457-460.

138. Сліпухіна І., Бовтрук А., Мєняйлов С. Аспекти використання CHAT GPT AI при білінгвальному викладанні фізики у закладах вищої освіти. // Інформаційні та інноваційні технології в XXI столітті : колективна монографія за результатами VI Міжнародної конференції (Сілезька академія (Польща), 19-20 вересня 2023 р.). Подано до друку

139. Сліпухіна І., Чернецький І. Трансдисциплінарне навчання в концепції освіти 4.0. Актуальні аспекти розвитку STEAM-освіти в умовах євроінтеграції : матеріали І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Кропивницький, 21 квітня 2023 року). Кропивницький : ДонДУВС. 2023. С. 212–213.

140. Сліпухіна, І., Куриленко, Н., & Мєняйлов, С. (2023). Розвиток поняття інформаційно-цифрової компетентності в практиці вітчизняної природничої освіти. Physical and Mathematical Education, 38(2), 27–36. https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-2-005

141. Тадеєв П. О. Формування дослідницьких умінь математично обдарованих учнів у процесі виконання навчальних завдань / П. О. Тадеєв // Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 482-489.

142. Тадеєв П. О. Формування практичних умінь як одна з необхідних умов реалізації державного стандарту спеціалізованої освіти наукового

спрямування // Духовність особистості: методологія, теорія і практика : збірник наукових праць СНУ ім. В. Даля. 2023. № 1 (105). С.173-185. DOI: https://doi.org/10.33216/2220-6310/2023-105-1-173-185

143. Тадеєва М. І. Використання технології «TASK-BASED LEARNING» у навчанні лінгвістично обдарованих учнів // Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м.Київ, 05-08 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 489-494.

144. Тадеєва М. І. Розвиток операційних здібностей ліцеїстів у структурі їхньої підготовки до науково-дослідницької діяльності // Духовність особистості: методологія, теорія, практика : збірник наукових праць СНУ імені В.Даля. 2023. № 1(105). С. 186-202. https://orcid.org/0000-0002-3853-3668 Режим доступу: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP _SNU/article/view/660.

145. Тадеєва М. І., Цвик В. Р. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх інженерів – електроенергетиків засобами проєктів. Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Рівне, 10.05.2023). Рівне, НУВГП, 2023. С. 370-373.

146. Тименко В.П. Європейський досвід початкової дизайн-освіти: мультимедійний дизайн / В.П. Тименко, Б.Р. Королюк. // Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави : матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції, м. Київ, 17-19 травня 2023 року. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 831-833.

147. Тименко В.П. Мультимедійна педагогіка: модернізація артефактів німецького музею Ukranenland / В.П. Тименко, В.В. Гуль // Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави : матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції, м. Київ, 17-19 травня 2023 року. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 829-831.

148. Тименко В.П. Педагогічна діагностика обдарованості з проєктної творчості у здобувачів освітніх рівнів / В.П. Тименко, О.М. Крикун // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – 2023. – № 1 (88), I квартал. – С. 95-100. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-1(88)-95-100

149. Тименко В.П. Педагогічна діагностика проектно-творчої обдарованості здобувачів вищої дизайн-освіти за освітньо-професійною програмою "Мультимедійний дизайн" / В.П. Тименко, М.С. Кравченко, М.М. Черніков // Обдаровані діти – скарб нації : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Київ, 5-8 липня 2023 року. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 494-500.

150. Тименко В.П., Бровченко А. І. (2023) Інформаційні технології візуалізації у дизайні. Publishing House “Baltija Publishing”. С. 142-162 DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-319-4-9

151. Ткаченко Л. І. Освітні інновації загальної освіти періоду широкомасштабного вторгнення росії в Україну 2022 року: аналіз і пропозиції щодо застосування/ Л. І. Ткаченко, О.Д. Оверченко. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. – Київ: Інститут обдарованої дитини, 2023. – № 2 (89) / II квартал /2023.– С. 95-105. DOI: https://doi.org/10.32405/2309-3935-2023-2(89)-95-105

152. Ткаченко Л. Науково-пошукова діяльність учня як технологія формування лідерського потенціалу особистості // Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : V Всеукраїнський відкритий науково-практичний онлайн-форум, 20 вересня 2023. С.

153. Ткаченко Л.І. Дидактичні засади формування лідерських якостей обдарованої особистості. Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2023. № 4 (91), IV квартал. – С.76-82.

154. Ткаченко Л.І. Формування лідерських якостей обдарованих учнів: мета, завдання, складники. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи :

збірник наукових праць. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2023. Вип. 2 (31). – С.96-104.

155. Федорчук О.А. Проблеми виховання молоді в Україні / Обдаровані діти – скарб нації! : матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 5-8 липня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 510-513.

156. Шевченко І. М. Запитання як інструмент формування дослідницьких умінь молодших школярів на заняттях з елементами STEAM-освіти. STEAM-освіта: від теорії до практики / І. М. Шевченко // STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали круглого столу (Київ, 24 березня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С. 535-539.

157. Щербань А.В. Педагогічна діагностика академічної обдарованості: сучасні тенденції / А.В. Щербань // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.898-906.

158. Ярмак С. В. Результати опитування «напрями зміцнення Української державності» в рамках проєкту «незламність – генетичний код українців»/ Ковальова О.А., С. В. Ярмак // Інноваційні практики наукової освіти : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 6–12 грудня 2023 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – С.284-293.

159. Ярослав Савченко, Віталій Приходнюк, Вікторія Ємець, Наталія Ряполова. Створення онтологічної призми STEAM-центру Криворізького навчально-виробничого центру професійно-технічної освіти: результати всеукраїнського експерименту. Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії : збірник матеріалів П’ятого Всеукраїнського відкритого науково-практичного онлайн-форуму (м.Київ, 20 вересня, 2023 року). Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2023. (Подано до друку).

ДОДАТКИ. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВИ
(у таблицях)

Таблиця І.1.1.

Науково-експертна діяльність вчених Інституту обдарованої дитини в 2023 р.

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Назва агентства, експертної ради, комісії, комітету, робочої групи тощо	Реквізити документа про затвердження складу
Малиношевська А.В. https://orcid.org/0000-0003-0472-1940 (основне місце роботи)	Експертна група з педагогіки та методики початкової освіти	Наказ МОН № 700 від 05.08.22 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп»
Мирончук Н.М. https://orcid.org/0000-0002-1360-6381 (сумісник)	Член експертної комісії з психології та педагогіки	Наказ МОН № 700 від 05.08.22 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп»
Тадеєва М. І. https://orcid.org/ 0000-0002-3853-3668 (сумісник)	Експерт МОН України з експертизи проектів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що подаються до участі в конкурсах	Наказ МОН України 1111 від 12.12.2022 р.
Калмикова Л.О. http://orcid.org/0000-0002-7538-2635 (сумісник)	Експерт з акредитації кваліфікаційних центрів Національного агентства кваліфікацій	Рішення НАК (№2 до протоколу №14 (50) від 26.10.2021).
	Член науково-методичної комісії (підкомісій) 012 Дошкільна освіта сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України	Наказ МОН №375 від 06.04.2016.
Постова К. Г. https://orcid.org/0000-0001-9728-4756 (основне місце роботи)	Член експертної комісії з надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам (географія, з 2021р)	Наказ МОН № 700 від 05.08.22 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп»
Поліхун Н. І. https://orcid.org/0000-0002-0176-0752 (основне місце роботи)	Член експертної комісії з надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам (фізика, 2022)	Наказ МОН № 700 від 05.08.22 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп»
	Робоча група з питань впровадження STEM освіти в Україні	Наказ МОН 188 від 29.02.16
	Член комісії заходу «Краща STEM публікація 2023»	Наказ ДНУ «ІМЗО» №73 від 28.12.2022
	Склад експертної комісії заходу «Ми розбиваємо STEM»	Наказ ДНУ «ІМЗО» №32 від 23.10.2023
Сліпухіна І.А. https://orcid.org/0000-0002-9253-	Робоча група з питань впровадження STEM освіти в Україні	Наказ МОН 188 від 29.02.16

8021 (сумісник)	Експерт з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за спеціальностями 11 – Освітні, педагогічні науки, 104 – Фізика та астрономія	Рішення національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 30.09.20 р. (протокол № 17) зі змінами від 15.11.20 р. (протокол № 24); 30.08.22 р. (протокол № 13); 22.11.22 (протокол № 20)
	Склад комісії заходу «Краща STEM публікація 2023»	Наказ ДНУ «ІМЗО» №73 від 28.12.2022
Демченко О.П. https://orcid.org/0000-0001-5975-4470 (основне місце роботи)	Предметна (галузева) експертна група з педагогіки та методики початкової освіти МОН України	Наказ МОН № 700 від 05.08.22 «Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій та експертних груп»
	Національне Агентство із забезпечення якості вищої освіти, член ГЕР 01 Освіта	Рішення національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 30.09.20 р. (протокол № 17) зі змінами від 15.11.20 р. (протокол № 24); 30.08.22 р. (протокол № 13); 22.11.22 (протокол № 20)
Ковальова О. А. https://orcid.org/0000-0002-0161-4026 (основне місце роботи)	Предметна (галузева) експертна комісія з психології і педагогіки МОН України	Наказ МОН України № 700 від 05.08.22 р. Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій і експертних груп
Бурлаєнко Т. І. https://orcid.org/0000-0001-5734-4611 (сумісник)	Національне агентство забезпечення якості освіти за спеціальностями 51 – Економіка, 73 – Менеджмент	Додаток наказу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 26.01.2021 р.
	Експертна комісія з економіки, підприємливості та фінансової грамотності	Наказ МОН України № 700 від 05.08.22 р. Про утворення предметних (галузевих) експертних комісій і експертних груп
	Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego pod tytułem „Biblioteka dla wszystkich. Równi, Różni, Ważni”.	Термін дії проекту з 08 серпня 2022 р. до 30 червня 2023 р.
Дубініна О. В. https://orcid.org/0000-0002-5405-8502 (сумісник)	Комісія з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за спеціальностями 14 – Середня освіта (за предметними спеціальностями), 73 – Менеджмент	Реєстр експертів Національного агентства (Додаток від 26.01.2021 р.)

	Предметна (галузева) експертна комісія з математики МОН України	Наказ МОН України від 05.08.2022 р. №700
	Експертизи уроків з алгебри, математики (НУШ) 5-6 класи, які висвітлені на платформі Всеукраїнська школа онлайн.	Наказ МОН України від 17.07.2021 № 812 «Про розроблення, проведення експертизи, придбання, супроводження та розміщення дистанційних курсів», Наказ державної установи «Український інститут розвитку освіти» «Про проведення експертизи дистанційних курсів для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників» від «04» листопада 2021 року № 161-аг
Камишин В. В. https://orcid.org/0000-0002-8832-9470, (сумісник)	Член спеціалізованої вченої ради Інституту вищої освіти НАПН України	
	Член спеціалізованої вченої ради ДНВЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України	
Тименко В. П. https://orcid.org/ https://orcid.org/0000-0002-5039-2511 (сумісник)	Спеціалізована вчена рада НПІ імені М.П. Драгоманова Д 26.053.19 за спеціальностями: 13.00.02 - теорія та методика навчання технологій	
	Міжвідомча рада з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (секція 015-теорія і методика професійної освіти)	

Таблиця І.1.2.

Членство вчених установи / закладу у редакційних колегіях наукових періодичних видань

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
1. Вітчизняні й зарубіжні наукові періодичні видання, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та / або Web of Science Core Collection			
Калмикова Л.О. http://orcid.org/0000-0002-7538-2635, сумісник	Psycholinguistics (Web of Science, Scopus), Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна, https://psycholing-journal.com/index.php/journal/about/editorialTeam	**ISSN** 2309-1797; **e-ISSN** 2415-3397	Україна
	East European Journal of Psycholinguistics (Scopus), Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна https://eejpl.vnu.edu.ua/index.php/eejpl/team	**ISSN** 2312-3265 **e-ISSN** 2313-2116	Україна

2. Наукові періодичні видання, що входять до Переліку наукових фахових видань України (окрім тих, що зазначені у розділі 1)			
Андросович К. А. https://orcid.org/0000-0002-4121-270X, сумісник	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Аніщенко Н. В. https://orcid.org/0000-0002-1671-2139, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Мельник М. Ю. https://orcid.org/0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Калмикова Л. О. https://orcid.org/0000-0002-7538-2635, сумісник	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
Сліпухіна І. А. https://orcid.org/0000-0002-9253-8021, сумісник	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
	Науково-методичний журнал «Рідна школа»	ISSN Print 0131-6788	Україна
Гальченко М. С. https://orcid.org/0000-0002-8151-530X, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Садова М. А. https://orcid.org/0000-0002-4297-7317, сумісник	Вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія «Психологія»	ISSN Print 2414-0023	Україна
	Збірник наукових праць «Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського»	ISSN Print 2311-4509	Україна
Міленіна М. М. https://orcid.org/0000-0002-7320-3453, основне місце роботи	Мистецька освіта: методологія, теорія, практика: зб. наук. пр.; Київська держ. акад. декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука. Київ : Видавничий центр КДАДПМД ім. М. Бойчука	ISSN 2226-4051	Україна
Демченко О.П. https://orcid.org/0000-0001-5975-4470, основне місце роботи	Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	ISBN978-966-2337-01-3	Україна
	Електронний науковий журнал «New Inception» Чернігівський національний педагогічний університет	ISSN 2710-5369	Україна
Дубініна О. В.	Збірник наукових праць «Вісник післядипломної	ISSN 2218-	Україна

https://orcid.org/0000-0002-5405-8502, сумісник	освіти» Серія «Педагогічні науки»	7650	
Кочарян А.Б. https://orcid.org/0000-0003-3854-4532 , основне місце роботи	Інноваційна педагогіка	2663-6085 (Print) 2663-6093 (Online)	Україна
Камишин В. В. https://orcid.org/0000-0002-8832-9470, сумісник	Науковий журнал «Наука, технології, інновації»	ISSN 2520-6524	Україна
Ільїн В. В. https://orcid.org/0000-0003-0503-8545, сумісник	«Філософські проблеми гуманітарних наук» (Київський національний університет імені Тараса Шевченка)	ISSN Print: 2414-5823 Online: 2522-1949	Україна
Тадеєв П.О., https://orcid.org/0000-0002-2885-6674, сумісник	Духовність особистості: методологія, теорія і практика. Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля	ISSN\EISSN : 2220-6310\ 2707-7292	Україна
Мирончук Н.М., https://orcid.org/0000-0002-1360-6381, сумісник	Вісник Житомирського державного університету	2663-6387 2663-6387	Україна
	Нові технології навчання	2710-3560 (друковане) 2710-3579 (електронне)	Україна
3. Зарубіжні наукові періодичні видання (окрім тих, що зазначені у розділі 1)			
Бурлаєнко Т. І. https://orcid.org/0000-0001-5734-4611, сумісник	Social Pedagogy / Pedagogika Społeczna. Kwartalnik ISSN: 1642-672X Wydawnictwo: PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie Patronat: Zespół Pedagogiki Społecznej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN **URL:** http://pedagogikaspoleczna.com/pedagogika-spoleczna-zespol-redakcyjny-pedagogiki-spolecznej/	ISSN 1642-672X	Польща
Демченко О.П. https://orcid.org/0000-0001-5975-4470, основне місце роботи	Social Pedagogy / Pedagogika Społeczna. Kwartalnik ISSN: 1642-672X Wydawnictwo: PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie Patronat: Zespół Pedagogiki Społecznej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN	ISSN: 1642-672X	Польща
4. Наукові періодичні видання, що видаються спільно з зарубіжними партнерами			
-	-	-	-
5. Інші видання			
Бурлаєнко Т. І. https://orcid.org/0000-0001-5734-4611, сумісник	Електронне науково-практичне видання «Науковий вісник УМО.	ISSN 2522-1280	Україна
Дубініна О.В. https://orcid.org/0000-	Електронне науково-практичне видання "Науковий вісник УМО"	ISSN 2522-1280	Україна

0002-5405-8502 , сумісник			

Таблиця І.2.2.

Рецензування рукописів видавничої продукції (друкованих та електронних видань) для рекомендації їх до публікації (друку)

Назва структурного підрозділу	Усього, одиниць	у т.ч. за видами продукції:			
		наукова	виробничо-практична	навчальна	довідкова
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	2	2			
Відділ діагностики обдарованості	0				
Відділ проектування розвитку обдарованості	0			0	
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	3	1		2	
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	1			1	
Відділ підтримки обдарованості	3		2	1	
Усього	9	3	2	4	0

Таблиця І.2.3.

Рецензування рукописів статей для наукових періодичних видань

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
1. Вітчизняні й зарубіжні наукові періодичні видання, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та / або Web of Science Core Collection			
2. Наукові періодичні видання, що входять до Переліку наукових фахових видань України (окрім тих, що зазначені у розділі 1)			
Андросович К. А. https://orcid.org/0000-0002-4121-270X, сумісник	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
Малиношевська А. В. https://orcid.org/0000-0003-0472-1940, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
Мельник М. Ю. https://orcid.org/0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
Аніщенко Н. В. https://orcid.org/0000-0002-1671-2139, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
Поліхун Н. І. https://orcid.org/0000-0002-0176-0752, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна

Прізвище, ініціали вченого, ORCID iD (основне місце роботи / сумісник)	Наукове періодичне видання		
	назва	ISSN	країна
Постова К. Г. https://orcid.org/0000-0001-9728-4756, основне місце роботи	Науково-методичний журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2309-3935	Україна
Андросович К. А. https://orcid.org/0000-0002-4121-270X, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Малиношевська А. В. https://orcid.org/0000-0003-0472-1940, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Ліпін М. В. https://orcid.org/0000-0003-0940-088X, сумісник	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Мельник М. Ю. https://orcid.org/0000-0001-6581-5129, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Аніщенко Н. В. https://orcid.org/0000-0002-1671-2139, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Поліхун Н. І. https://orcid.org/0000-0002-0176-0752, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Постова К. Г. https://orcid.org/0000-0001-9728-4756, основне місце роботи	Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи», Інститут обдарованої дитини НАПН України	ISSN Print 2413-4139	Україна
Дубініна О. В. https://orcid.org/0000-0002-5405-8502, сумісник	Збірник наукових праць «Вісник післядипломної освіти» Серія «Педагогічні науки»	ISSN 2218-7650	Україна
Калмикова Л.О. http://orcid.org/0000-0002-7538-2635, сумісник	Psycholinguistics (Web of Science, Scopus), Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна, https://psycholing-journal.com/index.php/journal/about/editorialTeam	**ISSN** 2309-1797; **e-ISSN** 2415-3397	Україна
Демченко О.П. https://orcid.org/0000-0001-5975-4470, основне місце роботи	Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського	ISBN978-966-2337-01-3	Україна

Таблиця І.3.1.

Експертиза законодавчих і нормативно-правових документів

№ з/п	Вид і назва проекту документа	Куди подано (НАПН України, МОН України тощо)
1.	Проєкт Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених»	НАПН України
2.	Пропозиції до Дорожньої карти відновлення освіти на деокупованих територіях	НАПН України
3.	Пропозицій до Дорожньої карти реалізації Стратегії когнітивної деокупації Криму.	НАПН України
4.	Проєкт Закону України «Про систему державного сприяння благодійній діяльності в Україні», реєстр. № 10154	НАПН України
5.	Проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально процесуального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за деякі злочини проти основ національної безпеки України», реєстр. № 10136	НАПН України
6.	Проєкт наказу МОН України «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України № 758»	НАПН України
7.	Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення питань з охорони та використання тваринного і рослинного світу», реєстр. № 9470	НАПН України
8.	Проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про авторське право і суміжні права» для забезпечення та реалізації освітнього процесу», реєстр. № 10082	НАПН України
9.	Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань присудження та позбавлення наукових ступенів»	НАПН України
10.	Проєкт Закону України «Про систему пріоритетних напрямів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні»	НАПН України
11.	Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України», реєстр. № 9591	НАПН України
12.	Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення вивчення основ тактичної медицини», реєстр. № 9576	НАПН України
13.	Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо дебюрократизації діяльності центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки», реєстр. № 9601	НАПН України
14.	Проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»	НАПН України
15.	Проєкт Стратегії розвитку екологічної освіти в Україні на період до 2030 року	НАПН України
16.	Проєкт Закону України «Про академічну доброчесність»	НАПН України

Таблиця І.3.2.

Науково-методична експертиза навчальної літератури, засобів навчання і навчального обладнання для надання грифів і свідоцтв Міністерства освіти і науки України

Типи закладів освіти, де передбачено їх використання	Усього, одиниць	у т.ч. за видами:			
		навчальна література (гриф)	навчально-методична література (схвалено до використання)	засоби навчання (свідоцтво)	навчальне обладнання (свідоцтво)
Заклади дошкільної освіти					
Заклади загальної середньої освіти (для початкової школи)	2	2			
Заклади загальної середньої освіти (для основної і старшої школи)	19	12	5	2	
Заклади загальної середньої освіти (для дітей з особливим освітніми потребами)	1		1		
Заклади позашкільної освіти					
Заклади професійної (професійно-технічної) освіти					
Інше (зокрема, інноваційна діяльність та дослідно-експериментальна робота)					
Усього	22	14	6	2	0

Таблиця І.3.3.

Експертиза дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук (доктора філософії) та доктора наук

Напрям	Усього		у т.ч. дисертацій на здобуття наукових ступенів:			
			кандидата наук (доктора філософії)		доктора наук	
	осіб*	од.**	осіб*	од.**	осіб*	од.**
Попередня експертиза дисертацій (у межах спеціалізованої вченої ради)	10	10	8	8	2	2
Відгуки на дисертації (опонування)	4	5	4	5		
Відгуки на автореферати дисертацій	0	0	0	0	0	0

** Чисельність вчених установи, які здійснювали у звітному році експертизу дисертацій.*
*** Кількість дисертацій, на які подано експертизу. Водночас, з метою запобігання дублювання необхідно уточнювати при підрахунку дані про здобувачів наукових ступенів.*

Таблиця І.4.

Інформація про висвітлення результатів діяльності установи, закладу в інформаційному науково-освітньому просторі

(на кінець звітного року)

Назва показника	Усього	у тому числі працівники:	
		за основним місцем роботи	сумісники
Загальна кількість наукових, науково-педагогічних працівників на кінець звітного року, осіб	60	31	29
з них мають профілі в Google Scholar, осіб	37	22	15
з них представлені у системі «Бібліометрика української науки», осіб	27	16	11
з них мають ORCID iD, осіб	37	22	15
Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які мають профілі в Google Scholar, відсотків	62	71	52
Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які представлені у системі «Бібліометрика української науки», відсотків	45	52	32
Частка наукових, науково-педагогічних працівників, які мають ORCID iD, відсотків	62	71	52
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких 1–10 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	30	18	12
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких у межах 11–19 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	6	3	3
Кількість наукових, науково-педагогічних працівників, індекс Гірша яких ≥ 20 (згідно з наявними у Google Scholar бібліометричними портретами), осіб	1	1	0

Таблиця І.5.

Інформація про представлення установи, закладу в Електронній бібліотеці НАПН України

(на кінець звітного року)

Назва структурного підрозділу	Кількість ресурсів		Кількість завантажень	
	усього	у т.ч. додано у звітному році	усього	у т.ч. у звітному році
Структурні підрозділи (на кінець звітного року)				
Відділ підтримки обдарованості	15	7	7042	4901
Відділ діагностики обдарованості	91	7	64629	20769
Відділ проектування розвитку обдарованості	108	12	58325	13823
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	31	6	14955	5521
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	66	15	16694	5798
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	30	9	12602	5144
Науково-організаційний відділ	5	0	1341	316
Структурні підрозділи, які припинили діяльність до початку звітного року				
Відділ формування та розвитку інформаційних мережевих ресурсів	4	х	4956	1950
Відділ моніторингу обдарованості дітей та молоді	41	х	40813	11086
Відділ підтримки обдарованості та міжнародної співпраці	26		12667	2554
Загальноінститутські ресурси	20	х	5248	1073
Усього	437	56	239272	72935

Таблиця ІІ.1.

Виконання наукових досліджень у 2023 році (одиниць)

Назви структурних підрозділів	Усього досліджувалося тем за державною та галузевою тематикою	у тому числі	
		розпочато у звітному році	завершено у звітному році
Фундаментальні дослідження			
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	1	0	1
Усього	*1*	*0*	*1*
Прикладні дослідження			
Відділ проектування розвитку обдарованості	1	1	0
Відділ діагностики обдарованості	1	0	0
Відділ підтримки обдарованості	1	0	0
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	1	0	0
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	1	0	0
Усього	*5*	*1*	*0*

Таблиця ІІ.3.1

Продукція, підготовлена/опублікована за завершеними у 2023 році прикладними дослідженнями (частина 1)

Напрям дослід-ження	Тема наукового дослідження, термін виконання	Науковий керівник дослідження (ПІБ, науковий ступінь)	Підготовлено продукцію[1] (вид, назва, обсяг)	з них опубліковано		
				друковані видання (бібліографічний опис, ISBN)	електронні видання (бібліографічний опис з адресою видання в Електронній бібліотеці НАПН України, ISBN)	електронні освітні ресурси7 (крім тих, які враховано у колонці 6)
			Наукова продукція[3]	*Наукова продукція*[3]	*Наукова продукція*[3]	
Напрям 4. Педагогіка і психологія освітнього процесу *Проблема дослідження:* Формування наукового світогляду учнів, системного і критичного мислення учнів та студентів.	Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти № 0121U100655 (2021-2023 рр.)	Ільїн Володимир Васильович, доктор філософських наук	Монографія «Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України» 11,0 авт.арк.		Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України : колективна монографія / авт. кол.: В.Г. Кремень, В. В. Ільїн, М. С. Гальченко, М. В. Ліпін, З. Е. Скринник, Н. В. Савчук, О. Г. Ковальов, О. А. Федорчук. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 11,0 авт.арк. (рукопис) http://lib.iitta.gov.ua/738717/	
			Навчальна продукція[5]	*Навчальна продукція*[5]	*Навчальна продукція*[5]	*Навчальна продукція*[5]
			Навчальний посібник «Філософія як засіб розвитку дитини:		Кремень В.Г., Гальченко М.С., Ільїн В.В. Філософія як засіб розвитку дитини: обдарованість, знання, творчість : навчальний посібник. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН	

			обдарованість, знання, творчість», 4,0 авт.арк.		України, 2023. – 4,0 авт.арк. (рукопис) http://lib.iitta.gov.ua/738724/	
			Усього (одиниць): 2	**Усього (одиниць):**	**Усього (одиниць):2**	**Усього (одиниць):**

Таблиця II.3.2.

Продукція, опублікована за завершеними у 2023 році фундаментальними дослідженнями
(частина II: статті)

Тема наукового дослідження, термін виконання	**Кількість статей (одиниці)**																		
	усього*	у тому числі за видами видань:											у тому числі за мовами статей:						з них опубліковані вченими установи спільно з зарубіжними авторами
		наукові періодичні видання										матеріали конференцій (інших науково-практичних заходів)							
		вітчизняні, у т.ч. з зарубіжними партнерами						зарубіжні											
		усього		з них:				усього	з них:		усього	з них індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	українська	англійська	німецька	французька	польська	інші *(уточнити які)*	
			внесені до Переліку наукових фахових видань України	**внесені до Української електронної енциклопедії освіти*** **	індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	індексуються в інших науко-метричних базах даних** *(окрім статей, які враховано у графі 6)*			індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	індексуються в інших науко-метричних базах даних** *(окрім статей, які враховано у графі 9)*									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти (2021-2023 рр.)	**61**	**37**	**28**		5	23	**11**	6	5	**13**		49	12					3
Усього*	**61**	**37**	**28**		5	23	**11**	6	5	**13**		49	12					3

* У підсумкових даних необхідно враховувати співавторство.

** EBSCO databases, що підтримують Searchable Cited References (Academic Search Complete, Academic Search Premier, Education Research Complete, Education Source та ін.), Index Copernicus International тощо.

***** Внесення показників з 2024 р.**

Таблиця ІІ.3.3.

Продукція, опублікована за завершеними у 2023 році фундаментальними дослідженнями
(частина ІІІ: тези доповідей)

Тема наукового дослідження, термін виконання	**Кількість тез доповідей (одиниці)**											
	усього*	у тому числі за видами науково-практичних заходів:					у тому числі за мовами:					
		всеукраїнські, усього	міжнародні			інші, усього	українська	англійська	німецька	французька	польська	інші *(уточнити які)*
			усього	у т.ч. за місцем проведення:								
				в Україні	за кордоном							
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти (2021-2023 рр.)	**23**	**11**	**12**	12			**23**					
Усього*	**23**	**11**	**12**	12			**23**					

* У підсумкових даних необхідно враховувати співавторство.

Таблиця ІІ.3.4.

Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2023 році
(частина 1, кількісні показники)

Тема наукового дослідження	Закони	Законо-мірності	Теорії	Концепції / дидактичні системи	Гіпотези	Тенденції	Моделі	Наукові принципи	Критерії	Методи	Технології	Інше*
Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти	1	1	1	1	1	-	1	1	1	2	1	-

Таблиця ІІ.3.5.

Наукові результати фундаментальних досліджень, завершених у 2023 році
(частина 2)

Тема наукового дослідження	Складники та рівні освіти	Наукові результати (формулюються у кількості не більше 10 слів)
Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти №0121U100655	Вища освіта; Профільна середня освіта; Базова середня освіта	Закони
		1. Закон поступального розвитку національних цінностей
		Закономірності
		1. Закономірність спадкоємності передачі духовного досвіду
		Теорії
		1. Теорія відтворення ментальної енергії в патріотичному вихованні
		Концепції / дидактичні системи

		1. Концепція педагогічної філософії учителя
		Гіпотези
		1. Гіпотеза наукової освіти в практиках формування громадянської свідомості української молоді
		Моделі
		1. Модель пізнання і навчання в детермінаціях технократизму
		Наукові принципи
		1. Принцип навчання як процес виховання громадянина України
		Критерії
		1. Критерії практичної доцільності
		Методи
		1. Метод контамінації
		2. Метод компаративістики
		Технології
		1. Технології інформаційно-цифрової реальності

Таблиця II.5.1.

Продукція, підготовлена/опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2023 році (одиниць)
(частина 1)

	Офіційна продукція					Наукова продукція						Виробничо-практична продукція						Навчальна продукція						Довідкова продукція					
	Усього	у тому числі				усього	у тому числі					усього	у тому числі					Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		стандарти	інструкції	нормативні, нормативно-інструктивні видання	інше		монографії		препринти	збірники наукових праць, матеріали конференцій (у тому числі збірники тез	інше (науково-методичний журнал)		практичні посібники	методичні посібники	методичні рекомендації	практичні порадники	інше		навчальні програми	підручники	навчальні посібники (навчально-методичні, навчальні наочні посібники, хрестоматії, посібники; атласи; навчальні карти; електронні засоби навчального		інше		енциклопедії (енциклопедичні словники)	мовні, лінгвістичні словники	довідники	каталоги	інше
							усього	видані за кордоном																					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Підготовлено продукцію						11	1			6	4	5		1	4			1			1								
З них друковані та електронні видання										6	4																		

Таблиця II.5.2.

Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2023 році
(частина II: статті)

Тема наукового дослідження, термін виконання	Кількість статей (одиниці)																	
	усього*	у тому числі за видами видань:										у тому числі за мовами статей:						з них опубліковані вченими установи спільно з зарубіжними авторами
		наукові періодичні видання								матеріали конференцій (інших науково-практичних заходів)								
		вітчизняні, у т.ч. з зарубіжними партнерами					зарубіжні											
		усього	з них: внесені до Перелік у наукових фахових видань України	внесені до Української електронної енциклопедії освіти***	індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	індексуються в інших науко-метричних базах даних** *(окрім статей, які враховано у графі 5)*	усього	з них: індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	індексуються в інших науко-метричних базах даних** *(окрім статей, які враховано у графі 8)*	усього	з них індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection	українська	англійська	німецька	французька	польська	інші (словацька	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування,	**22**	**14**	**13**			13	**3**	1	1	**5**		17	3				2	1

2022–2024 рр.																		
Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM -освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування, 2022–2024 рр.	**25**	**9**	**6**			6	**4**	1	3	**12**		21	3			1		
Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості, 2022–2024 рр.	**23**	**10**	**9**		1	8	**5**	3	2	**8**		19	4					
Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування, 2022–2024 рр.	**22**	**15**	**13**			13				**7**		19	3					
Методичні засади впровадження	**25**	**13**	**12**		1	11	**1**		1	**11**		23	2					

освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, 2023–2025 рр.																		
Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти, 2021-2023 рр.	**13**	**8**	**8**			8	**1**			**4**		12	1					1
	130	**69**	**61**		2	59	**14**	5	7	**47**		111	16			1	2	2

Таблиця ІІ.5.3

Продукція, опублікована в ході виконання наукових досліджень у 2023 році
(частина ІІІ: тези доповідей)

Тема наукового дослідження, термін виконання	**Кількість тез доповідей (одиниці)**											
	усього*	у тому числі за видами науково-практичних заходів:					у тому числі за мовами:					
		всеукраїнські, усього	міжнародні			інші, усього	українська	англійська	німецька	французька	польська	інші (*уточнити які*)
			усього	у т.ч. за місцем проведення:								
				в Україні	за кордоном							
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
Науково-методичні засади реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування (2022–2024 рр.)	**2**		**2**	2			**2**					
Форми і методи навчання обдарованої учнівської молоді в умовах реалізації STEM/STEAM-освіти в закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування» (2022–2024 рр.)	**7**		**4**	4		3	**7**					
Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості, (2022–2024 рр.)	**2**	**2**					**2**					
Науково-методичне забезпечення реалізації змісту спеціалізованої освіти наукового спрямування (2022–2024 рр.)	**2**	**1**	**1**	1			**2**					
Методичні засади впровадження освітніх моделей спеціалізованої освіти наукового спрямування в закладах загальної середньої та позашкільної освіти (2023–2025 рр.)	**5**	**3**	**2**	1	1		**5**					
Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти (2021-2023 рр.)	**9**	**4**	**5**	5			**9**					
Усього*	**27**	**10**	**14**	13	1	**3**	**27**					

Таблиця ІІ.6.

Дані щодо найбільш вагомих результатів наукових досліджень у 2023 році

№ з/п	Тема наукового дослідження, вид і термін виконання	Складники та рівні освіти*	Науковий результат дослідження	Назва підготовленої продукції, її вид та обсяг, електронний лінк	Очікуваний соціальний ефект	Сфера впровадження	Споживачі продукції
1	Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти №0121U100655 Фундаментальне дослідження (2021-2023 рр.)	Вища освіта; Освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта	Досліджено проблему філософських методів пізнання в контексті спрямованості навчання середніх закладів освіти на формування громадянина України. Розглянуто генезу філософського пізнання у стратегіях побудови наукової освіти. Проведено аналіз	Монографія «Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України», 11 д.а. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738717	Упровадження монографії сприяє актуалізації посилення наукової уваги до когнітивних та філософських складових навчального процесу в закладах загальної середньої освіти. Матеріали роботи можуть бути використані при розробці принципів, підходів та методів в навчанні.	Заклади вищої педагогічної освіти; заклади післядипломної педагогічної освіти; підвідомчі установи НАПН України	Видання призначено для вчителів, викладачів, студентів закладів вищої педагогічної освіти, а також науковим працівникам, аспірантам.

			взаємодії філософії, освіти і мислення у гетерогенності сучасного соціально-культурного простору. Досліджується сутність педагогічної філософії учителя як життєвої програми учня в ситуації подальшого розвитку громадянського суспільства в Україні. Розглянуто особливості філософського пізнання в освітніх практиках інформаційно-цифрової епохи.				

2	Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти №0121U100655 Фундаментальне дослідження (2021-2023 рр.)	Вища освіта; Профільна середня освіта; Базова середня освіта	Матеріал навчального посібника знайомить з етосом філософського знання, яке відкриває шлях до мудрості і творчого мислення. У посібнику розкрито роль філософії в житті сучасної людини, значення у формуванні її свободи в суперечностях інформаційно-цифрових технологій. Визначено відповідність філософського образу життя філософському образу	Навчальний посібник «Філософія як засіб розвитку людини: обдарованість, знання, творчість», 4 д.а. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738724	Упровадження навчального посібника сприяє збагаченню та розвитку учнів закладів загальної середньої освіти.	Заклади вищої педагогічної освіти; заклади післядипломної педагогічної освіти; заклади загальної середньої освіти;	Видання призначено для вчителів, викладачів, студентів закладів вищої педагогічної освіти, учнів

			мислення.				

Таблиця ІІ.7.

Відомості щодо результатів створення та використання об’єктів права інтелектуальної власності

Тема наукового дослідження, термін виконання	Об’єкт права інтелектуальної власності	Отримані свідоцтва про реєстрацію об’єктів авторського права на твір у звітному році (зазначити вихідні дані документу)	Подано заявок на реєстрацію об’єктів авторського права на твір (зазначити вихідні дані документу)	Отримані патенти на винаходи, корисні моделі у звітному році (зазначити вихідні дані документу	Подано заявок на реєстрацію винаходів, корисних моделей, (зазначити назву, вихідні дані)
Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти. Номер державної реєстрації: 0121U100655. (фундаментальне дослідження)	-	-	-	-	-

Таблиця ІІІ.1.

Кількісна характеристика експериментів Інституту обдарованої дитини НАПН України

№ з/п	Пріоритетні напрями наукових досліджень (тематика)	Усього	Складники та рівні освіти										Кількість експериментів за рівнями				Кількість експериментальних закладів освіти, установ, організацій				
													серед них				Усього	серед них			
																		затверджено			За угодами
			Дошкільна освіта	Початкова освіта	Базова середня освіта	Профільна середня освіта	Позашкільна освіта	Спеціалізована освіта	Професійно-технічна освіта	Фахова передвища освіта	Вища освіта	Освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта	Всеукраїнський (за рішенням МОН України)	Академічний (за рішенням Президії НАПН України)	Підвідомчої установи НАПН України (за рішенням відділення НАПН України,	Структурного підрозділу підвідомчої установи (за рішенням вченої ради установи)		МОН України	Обласними органами управління освітою	Місцевими органами управління освітою	
1	*Напрям 4:* Педагогіка і психологія освітнього процесу				1			1								2	25				25
	Усього:				1			1								2	25				25

Таблиця ІІІ.2.

Загальна характеристика експериментів за їх рівнями

№ з/п	Тема експериментальної роботи, термін проведення експерименту	Складники та рівні освіти	Пріоритетний напрям наукових досліджень (тематика)*	Науковий керівник (П.І.Б., посада, наук. ступінь, вчене звання)	Нормативно-правовий документ, на підставі якого проводився експеримент (наказ МОН України, постанова Президії НАПН України, рішення вченої ради підвідомчої установи)	Кількість закладів, установ, організацій, в яких проводиться експеримент
	Експерименти рівня підвідомчої установи**					
	Теоретико-методичні засади діагностики чинників розвитку обдарованої особистості, 2023 р.	Базова середня освіта	*Напрям 4:* Педагогіка і психологія освітнього процесу. *Проблема дослідження.* Психолого-педагогічні засади виявлення і розвитку обдарованості.	Мельник Марина Юріївна, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук	Рішення вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України, протокол № 2 від 8 лютого 2023 р.	8
	Науково-методичні засади реалізації особистісного	Базова середня освіта	*Напрям 4.* Педагогіка і психологія освітнього	Міленіна Мілена Михайлівна,	Рішення вченої ради	17

	потенціалу обдарованих учнів у закладах спеціалізованої освіти наукового спрямування, 2023 р.	Спеціалізована освіта	процесу *Проблема дослідження.* Індивідуально-психологічні відмінності учнів та їх урахування в освітньому процесі	завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованої особистості Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат філологічних наук	Інституту обдарованої дитини НАПН України, протокол № 2 від 8 лютого 2023 р.	

Таблиця IV.1.

Упровадження результатів наукових досліджень

Тема дослідження	Термін виконання	Упроваджені результати дослідження	Об'єкти впровадження результатів дослідження	Інформація щодо розміщення в Електронній бібліотеці НАПН України	
				Електронна адреса видання в Електронній бібліотеці НАПН України	Кількість завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України
1	2	3	4	5	6
За 2023 рік					
Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти № 0121U100655	2021-2023	***Наукова продукція:*** Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України : колективна монографія / авт. кол.: В.Г. Кремень В. В. Ільїн, М. С. Гальченко, М. В. Ліпін, З. Е. Скринник, Н. В. Савчук, О. Г. Ковальов, О. А. Федорчук. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 11,0 авт.арк. (рукопис)	Електронні бібліотеки – 1	http://lib.iitta.gov.ua/738717/	0
		Навчальна продукція: Кремень В.Г., Гальченко М.С., Ільїн В.В. Філософія як засіб розвитку дитини: обдарованість, знання, творчість : навчальний посібник. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН	Електронні бібліотеки – 1	http://lib.iitta.gov.ua/738724/	0

		України, 2023. – 4,0 авт.арк. (рукопис)			
За 2022 рік					
Методичні засади інноваційних практик наукової освіти у регіональній мережі Центру ЮНЕСКО «Мала академія наук України» №0120U100087	2020-2022	***Виробничо-практична продукція:*** Збірник інноваційних практик наукової освіти учнів Малої академії наук України / О. А. Ковальова, М. М. Міленіна, Г. В. Кузьменко, С. М. Бабійчук, О. В. Дубініна, Т. І. Бурлаєнко, О. І. Казакова; за заг. ред. О. А. Ковальової. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. – 122 с.	Електронні бібліотеки – 1	https://lib.iitta.gov.ua/727852/	767
		Теорія та практика наукової освіти Малої академії наук України : методичний посібник / О.А. Ковальова, М.М. Міленіна, О.В. Дубініна, Т.І. Бурлаєнко, О.М. Ісаченко. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. – 8,0 а.а. (рукопис)	Електронні бібліотеки – 1	https://lib.iitta.gov.ua/733600	216
		Бабійчук С.М., Ковальова О.А., Кочарян А.Б., Казакова О.І. Впровадження інноваційних практик наукової освіти в Малій академії наук України : методичні рекомендації. Київ. Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. – 3,0 а.а. (рукопис).	Електронні бібліотеки – 1	https://lib.iitta.gov.ua/733539/	140

Таблиця IV.2

Упровадження результатів наукових досліджень за видами продукції (одиниць)

Тема дослідження[1]	Термін виконання	Результати наукових досліджень[2]												Всього результатів наукових досліджень	
		Офіційна		Наукова продукція		Виробничо-практична		Навчальна продукція		Довідкова продукція		Електронні ресурси			
		підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено	підготовлено	упроваджено
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
За 2023 рік[3]															
Теоретико-методологічні засади використання філософських методів пізнання в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти № 0121U100655	2021-2023	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
За 2022 рік[4]															
Методичні засади інноваційних практик наукової освіти у регіональній мережі Центру ЮНЕСКО «Мала академія наук України» № 0120U100087	2020-2022					3	3							3	3
	Усього	-	-	1	1	3	3	1	1	-	-	-	-	5	5

Таблиця IV.3.

Динаміка впровадження результатів наукових досліджень

Тема дослідження, термін виконання[1]	Упроваджені результати дослідження[2]	Кількість завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31 грудня року, що передує звітному)[3]	Кількість завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31 грудня звітного року)[4]	Динаміка кількості завантажень з Електронної бібліотеки НАПН України (станом на 31 грудня звітного року)[5]
1	2	3	4	5
Методичні засади інноваційних практик наукової освіти у регіональній мережі Центру ЮНЕСКО «Мала академія наук України» (0120U100087) 2020-2022 рр.	***Виробничо-практична продукція:*** Збірник інноваційних практик наукової освіти учнів Малої академії наук України / О. А. Ковальова, М. М. Міленіна, Г. В. Кузьменко, С. М. Бабійчук, О. В. Дубініна, Т. І. Бурлаєнко, О. І. Казакова; за заг. ред. О. А. Ковальової. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. – 122 с.	498	767	269
	Впровадження інноваційних практик наукової освіти в Малій академії наук України : методичні рекомендації / С.М. Бабійчук, О.А. Ковальова, А.Б. Кочарян, О.І. Казакова. Київ. Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. (рукопис)	3	140	137
	Теорія та практика наукової освіти Малої академії наук України : методичний посібник / О.А. Ковальова, М.М. Міленіна, О.В. Дубініна, Т.І. Бурлаєнко, О.М. Ісаченко. Київ. Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. (рукопис)	0	216	216

Таблиця V.1.

Наукові періодичні видання,
засновником або співзасновником яких є Інститут обдарованої дитини НАПН України

ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ

щоквартальний науково-методичний журнал

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Education and Development of Gifted Personality
Засновник (співзасновники)	Національна академія педагогічних наук України, Інститут обдарованої дитини НАПН України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Рік заснування	2012
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	Педагогіка, психологія
Періодичність	Щоквартально
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	Загальнодержавна, зарубіжна
Мова (мови) видання:	–
– статті	Українська, англійська
– анотації	Українська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації *(для друкованих періодичних видань)*	Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 19047-7837 Р від 08 червня 2012 року зі змінами з 2018 року щодо періодичності та обсягу видання відповідно до листа Міністерства юстиції України № 24518/17744-33-18/19.4.2 від 19.06.2018 року
Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Видання «Освіта та розвиток обдарованої особистості» входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886, додаток 4) Спеціальність: «Педагогіка»
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	**ISSN** 2309-3935
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Бондаренко Валентин Володимирович* – доктор педагогічних наук (спец. 13.00.04), доцент, завідувач кафедри спеціальної фізичної підготовки Національної академії внутрішніх справ ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0170-2616

Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Мельник Марина Юріївна* – кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України **(заступник головного редактора, науковий редактор (серія «Педагогічні науки»)** ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6581-5129 *Андросович Ксенія Анатоліївна* – кандидат психологічних наук, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України **(заступник головного редактора (серія «Психологічні науки»)** ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4121-270X
Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Аніщенко Наталія Вікторівна* – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України **(науковий редактор)** ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1854-452X
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	У складі редколегії 30 вчених, з яких: 21 доктор та 9 кандидатів наук, 9 закордонних науковців: 7 – Узбекистан; 1 – Польща
Веб-сайт видання	http://otr.iod.gov.ua
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	DOI 10.32405/2309-3935
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Бібліометрика української науки (Рейтинг наукових періодичних видань, що мають бібліометричні профілі). Центр досліджень соціальних комунікацій (2018); Українська наукова (2018); Google Scholar (2018); Index Copernicus International World of Journals. Master List (Польша, (2018)); Research Bible (Японія, (2018)); Polska Bibliografia Naukowa (Польша, (2018)); World Catalogue of Scientific Journals (2019); Ulrichsweb.Global Serials Directory (США, 2019); ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (2019)); Eurasian Scientific Journal Index (ESJI, 2019)
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	_

Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	Науково-організаційний відділ Інституту обдарованої дитини НАПН України (044) 481-27-06; iod.ukraine@gmail.com
Кількість випусків у звітному році, з них об'єднаних випусків	4
Середній тираж (наклад) видання у звітному році *(для друкованих періодичних видань)*	300
Зміни, що відбулися у звітному році	Штатні оновлення редакційної ради відповідно до внутрішніх наказів Інституту обдарованої дитини НАПН України: «Про зміни в редакційній колегії ЗМІ в збірнику наукових праць "Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи" та науково-методичному журналі "Освіта та розвиток обдарованої особистості"» від 19 січня 2023 р. № 3
Додаткові відомості	–

Всеукраїнський науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта»

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Art & Education
Засновник (співзасновники)	Інститут проблем виховання НАПН України, Інститут обдарованої дитини НАПН України
Рік заснування	1996
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	011 Освітні, педагогічні науки 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Періодичність	4 рази на рік
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	Загальнодержавна
Мова (мови) видання:	
– статті	Українська, англійська
– анотації	Українська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації *(для друкованих періодичних видань)*	Серія КВ, № 21388-11188ПР від 17 червня 2015 р.

Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Журнал включено до переліку вітчизняних наукових фахових видань (Наказ МОН України від 02.07.2020 р., № 886); галузь науки – педагогічна; 011 Освітні, педагогічні науки 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN 2308-8885, 2013 р.
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Шайгозова Жанерке Науризбаївна (Zhanerke Shaygozova)* – кандидат педагогічних наук, асоційований професор, асоційований професор кафедри художньої освіти, Казахський Національний педагогічний університет імені Абая, член Союзу художників Республіки Казахстан, член Національного комітету з охорони нематеріального культурного спадку Республіки Казахстан при Національній комісії у справах ЮНЕСКО і ІСЕСКО, Казахстан; ORCID iD: https://orcid.org/0000-0001-8167-7598
Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Рагозіна Вікторія Валентинівна* – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання НАПН України, Україна, ORCID iD: https://orcid.org/ https://orcid.org/0000-0002-3694-2054 *Миропольська Наталія Євгеніївна* – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, Україна, ORCID iD: https://orcid.org/0000-0002-7469-5111
Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Очеретяна Наталія Василівна* – науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, Україна, ORCID iD: 0000-0003-4912-9254
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	15; 3 (1 – Литва, 1 – Республіка Казахстан, 1 – Ізраїль)

Веб-сайт видання	http://artedu.com.ua
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	https://doi.org/10.32405/2308-8885
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Index Copernicus International (ICV), 2016; EBSCO Publishing, Inc., 2018; ERIH PLUS, 2020
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 1996; Google Scholar, 2015; CrossRef, 2018
Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9, к. 415 +38 (050) 190-65-17, vlavian@ukr.net
Кількість випусків у звітному році, з них об'єднаних випусків	4
Середній тираж (наклад) видання у звітному році *(для друкованих періодичних видань)*	112
Зміни, що відбулися у звітному році	
Додаткові відомості	

ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ: ІДЕЇ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник наукових праць

Назва періодичного видання іншою мовою (мовами)	Education and Development of Gifted Personality
Засновник (співзасновники)	Інститут обдарованої дитини НАПН України
Рік заснування	2005
Тематична спрямованість – спеціальності, за якими видання публікує наукові праці	Педагогіка, філософія, психологія
Періодичність	Двічі на рік
Сфера розповсюдження (місцева, регіональна, загальнодержавна, зарубіжна)	Загальнодержавна, зарубіжна
Мова (мови) видання:	–
– статті	Українська, англійська
– анотації	Українська, англійська
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: серія, номер свідоцтва, дата реєстрації *(для друкованих періодичних видань)*	Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 20882-10682 ПР від 31 липня 2014 року

Внесення до Переліку наукових фахових видань України: дата і номер наказу МОН України, категорія, галузь науки, галузь знань, спеціальність / спеціальності	Видання «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи» входить до категорії Б Переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії (затверджено наказом МОН України від 02 липня 2020 р. № 886 (Серія «Педагогіка») і від 26 листопада 2020 р. № 1471 (Серія «Філософія»)
Міжнародний стандартний номер/номери періодичного видання: ISSN Print, ISSN Online, ISSN-L	ISSN 2413-4139
Головний редактор: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Бондаренко Валентин Володимирович* – доктор педагогічних наук (спец. 13.00.04), доцент, завідувач кафедри спеціальної фізичної підготовки Національної академії внутрішніх справ ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0170-2616
Заступники головного редактора: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Мельник Марина Юріївна* – кандидат педагогічних наук, завідувач відділу діагностики обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України **(заступник головного редактора, науковий редактор (серія «Педагогічні науки»)** ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6581-5129 *Гальченко Максим Сергійович* – доктор філософських наук, директор Інституту обдарованої дитини НАПН України **(заступник головного редактора, науковий редактор (серія «Філософські науки»)** ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8151-530X *Андросович Ксенія Анатоліївна* – кандидат психологічних наук, завідувач відділу інтелектуального розвитку обдарованості Інституту обдарованої дитини НАПН України **(заступник головного редактора (серія «Психологічні науки»)** ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4121-270X

Відповідальний секретар: прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, посада, установа/заклад, країна, ORCID iD	*Аніщенко Наталія Вікторівна* – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України **(науковий редактор)** ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1854-452X
Загальна кількість членів редакційної колегії, з них іноземних членів (країни іноземних членів)	У складі редколегії 39 вчених, з яких: 26 докторів та 13 кандидатів наук, 9 закордонних науковців: 7 – Узбекистан; 2 – Польща
Веб-сайт видання	http://pi.iod.gov.ua
Наявність у статей DOI (вказати префікс і незмінну частину суфікса)	**DOI** 10.32405/2413-4139
Перелік наукометричних і реферативних баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	Бібліометрика української науки (Рейтинг наукових періодичних видань, що мають бібліометричні профілі). Центр досліджень соціальних комунікацій (2018); Українська наукова (2018); Google Scholar (2018); Index Copernicus International World of Journals. Master List (Польша, (2018)); Research Bible (Японія, (2018)); Polska Bibliografia Naukowa (Польша, (2018)); World Catalogue of Scientific Journals (2019); Ulrichsweb.Global Serials Directory (США, 2019); ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (2019)); Eurasian Scientific Journal Index (ESJI, 2019)
Перелік інших баз даних, до яких включено видання: назва бази, рік включення	_
Контактні дані редакції: поштова та електронна адреси, телефон	Науково-організаційний відділ Інституту обдарованої дитини НАПН України (044) 481-27-06; iod.ukraine@gmail.com
Кількість випусків у звітному році, з них об’єднаних випусків	2
Середній тираж (наклад) видання у звітному році *(для друкованих періодичних видань)*	300
Зміни, що відбулися у звітному році	Штатні оновлення редакційної ради відповідно до внутрішніх наказів Інституту обдарованої дитини НАПН України: «Про зміни в редакційній колегії ЗМІ в збірнику наукових праць “Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи” та науково-методичному журналі “Освіта та розвиток обдарованої особистості”» від 25 лютого 2022 р. № 11; від 19 січня 2023 р. № 3
Додаткові відомості	_

Таблиця V.2.

Інформація про наукові періодичні видання установи/закладу, які включені до наукометричних баз даних

Назва періодичного видання	Наукометричні бази даних (показники у звітному році)					Присвоєння цифрових ідентифікаторів DOI	Модернізація веб-сайту видання
	Scopus (SJR, SNIP)	Web of Science Core Collection (імпакт-фактор)	Index Copernicus International (ICV)	Art & Architecture Complete (EBSCO Publishing, Inc.)	Google Scholar, European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS); Ulrichsweb Global Serials Directory		
Мистецтво та освіта	–	–	2016 р. – 31.80 2017 р. – 34.95 2018 р. – 52.42 2019 р. – 57.05 2020 р. – 74.54 2021 р. – 76.52 2022 р. – 70.91	+	Google Scholar +, CrossRef +, Art & Architecture Complete (EBSCO Publishing, Inc. +, ERIH PLUS+	DOI 10.32405/2308-8885	2020 р.
Освіта та розвиток обдарованої особистості	–	–	2018 р. – 40.38 2019 р. – 47.83 2020 р. – 63.70 2021 р. – 68.24 2022 р. – 69.19	–	Google Scholar +, ERIH PLUS +; Ulrichsweb.Global Serials Directory +	DOI 10.32405/2309-3935	2020 р.
Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи	–	–	2020 р. – 82.90 2021 р. – 79.82 2022 р. – 84.03	–	Google Scholar +, ERIH PLUS +; Ulrichsweb.Global Serials Directory +	DOI 10.32405/2413-4139	2020 р.

Таблиця VI.1.

Організація та проведення науково-практичних масових заходів (одиниць)

Організація та проведення масових заходів	Види масових заходів																Усього	у тому числі міжнародні
	з'їзди, конгреси		симпозіуми, форуми		конференції		наукові семінари		педагогічні читання		круглі столи		виставки		інші види заходів			
	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Масові заходи, включені до Плану НАПН України	-	-	-	-	3	1	3	-	-	-	3	-	-	-	2	-	11	1
Масові заходи, включені до Плану Інституту (Центру) НАПН України	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Усього	**-**	**-**	**-**	**-**	**4**	**1**	**4**	**-**	**-**	**-**	**3**	**-**	**-**	**-**	**2**	**-**	**13**	**1**

Таблиця VI.2.

Участь у науково-практичних масових заходах (одиниць)

Назви структурних підрозділів	Види масових заходів																Усього	у тому числі міжнародні
	з'їзди, конгреси		симпозіуми, форуми		конференції		наукові семінари		педагогічні читання		круглі столи		виставки		інші види заходів			
	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні	усього	у тому числі міжнародні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Відділ інноваційних технологій в освіті обдарованих	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відділ філософсько-методологічних проблем інноваційного розвитку людини	-	-	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	6	1
Відділ інтелектуального розвитку обдарованої особистості	-	-	2	1	10	7	7	2	-	-	3	2	4	4	12	-	38	16
Відділ проєктування розвитку обдарованості	-	-	4	1	24	9	2	-	-	-	9	-	5	1	5	3	49	14
Відділ діагностики обдарованості	2	1	-	-	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	4
Відділ підтримки обдарованості	-	-	1	1	9	2	5	-	-	-	2	-	2	-	2	-	21	3
Усього	**2**	**1**	**7**	**3**	**55**	**22**	**14**	**2**	**-**	**-**	**14**	**2**	**11**	**5**	**20**	**3**	**123**	**38**

Таблиця VII.1.1.

Підготовка здобувачів на науковому рівні вищої освіти

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Наукові консультанти	Чисельність докторантів (на початок року)			Випуск								Відрахо-вано		Прийом			Чисельність докторантів (на кінець звітного року)			Чисельність здобувачів
						за державним замовленням				на умовах контракту												
			за державним замовленням	на умовах контракту	всього	всього	із захистом дисертацій	з поданням до захисту	ефективність роботи (у %)	всього	із захистом дисертацій	з поданням до захисту	ефективність роботи (у %)	всього	за державним замовленням	за державним замовленням	на умовах контракту	всього	за державним замовленням	на умовах контракту	всього	
1.	011 Освітні, педагогічні науки	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
УСЬОГО:		-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Таблиця VII.1.2.

Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (випуск аспірантів)

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Загальна чисельність аспірантів (на початок року)							Випуск аспірантів																Відраховано	
		за державним замовленням			на умовах контракту			РАЗОМ	за державним замовленням								на умовах контракту									
									з відривом від виробництва			без відриву від виробництва			РАЗОМ (чол.)	Ефективність	з відривом від виробництва			без відриву від виробництва			РАЗОМ (чол.)	ефективність роботи (у %)		
		всього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	всього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва		всього	із захистом дисертацій	з поданням до захисту	всього	із захистом дисертацій	з поданням до захисту			всього	із захистом дисертацій	з поданням до захисту	всього	із захистом дисертацій	з поданням до захисту			всього	у т.ч. за державним замовленням
1.	011 Освітні, педагогічні науки	3	3	0	3	1	2	6	1	1	0	0	0	0	1	100	0	0	0	1а	0	0	1а	100	0	0
	УСЬОГО	**3**	**3**	**0**	**3**	**1**	**2**	**6**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**100**	**0**	**0**	**0**	**1а**	**0**	**0**	**1а**	**100**	**0**	**0**

а – оформлено перерву у навчанні

Таблиця VII.1.3.

Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (прийом аспірантів)

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Наукові керівники		Прийом							Загальна чисельність аспірантів (на кінець року)							Загальна чисельність здобувачів
		докт.н., проф./ с.н.с., доц.	канд.н., ст.н.с./ доц.	за державним замовленням			на умовах контракту			РАЗОМ	за державним замовленням			на умовах контракту			РАЗОМ	
				всього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	всього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва		всього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва	всього	з відривом від виробництва	без відриву від виробництва		
1.	011 Освітні, педагогічні науки	-	-	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	2	0	2	4	4
УСЬОГО		**-**	**-**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**	**0**	**2**	**0**	**2**	**4**	**4**

Таблиця VII.1.4.

Працевлаштування аспірантів та докторантів установи, які навчалися за державним замовленням

№ з/п	Шифр і назва спеціальності	Аспіранти/ Докторанти		Працевлаштування								Не працюють
		Усього	за денною формою здобуття освіти /з відривом від виробництва	У наукових установах НАПН	У закладах освіти			Інших установах, організаціях			Усього	
					Державні	Іншої форми власності		Державні	Іншої форми власності			
						Комунальні	Приватні		Комунальні	Приватні		
АСПІРАНТИ												
1.	011 Освітні, педагогічні науки	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0
УСЬОГО:		**1**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**

Таблиця VII.1.5.

Впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу у підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів установи

№ з/п	Показники	За державним замовленням	На умовах контракту	Усього
1.	**Прийом аспірантів**	0	0	0
2.	Кількість жінок прийнятих до аспірантури	0	0	0
3.	Питома вага жінок прийнятих до аспірантури від загальної кількості прийому	0	0	0
4.	**Випуск аспірантів**	1	0	1
5.	Кількість жінок, які завершили навчання в аспірантурі	1	0	1
6.	Питома вага жінок, які завершили навчання в аспірантурі від загальної кількості випуску	100	0	100

Таблиця VII.4.2

Робота разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії

Шифр разової спеціалізованої вченої ради	Код та найменування галузі знань	Шифр та найменування спеціальності	Наказ МОН України про утворення разової спеціалізованої вченої ради
1.	01 Освіта/Педагогіка	011 Освітні, педагогічні науки	Наказ директора Інституту обдарованої дитини НАПН України № 20 від 04.09.2023 р.
Усього:	1	1	1

Таблиця VII.4.3.

Робота разових спеціалізованої ради за науковими спеціальностями

Шифр і назва наукових спеціальностей	Захист дисертацій		Розгляд апеляцій			Кількість дисертацій укр.мовою	Кількість рефератів/ анотацій укр.мовою	Кількість дисертацій, що знаходяться на розгляді в рад/ установі
	з позитивним рішенням	з негативним рішенням	Усього	з позитивним рішенням	з негативним рішенням			
	На здобуття ступеня:							
Доктора філософії								
1. 011 Освітні, педагогічні науки	1	0	0	0	0	1	1	0
УСЬОГО:	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**1**	**0**

Таблиця XII.I.

Кількісний і якісний склад наукових працівників установи

Посади	*Усього наукових працівників**	*із них*						*сумісники*	*за віковими категоріями*				
		докторів наук		*кандидатів наук*		*без наукового ступеня*							
		усього	*у т.ч. за основним місцем*	*усього*	*у т.ч. за основним місцем*	*усього*	*у т.ч. за основним місцем роботи*		*до 35 років*	*35-50 років*	*50-60 років*	*60-70 років*	*понад 70 років*
Директор	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Заступник директора з наукової роботи	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Радник директора	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Завідувачі відділів	7	2	1	4	4	1	1	1		3	1	2	1
Головні наукові співробітники	9	9	1	-	-	-	-	8	-	1	2	4	2
Провідні наукові співробітники	7	1	-	6	4	-	-	3	-	5	-	1	1
Старші наукові співробітники	15	2	-	9	5	4	3	7	1	4	7	2	1
Наукові співробітники	13	-	-	-	-	13	5	8	4	6	3	-	-
Молодші наукові співробітники	6	-	-	-	-	6	4	2	1	4	-	1	-
Усього:	**60**	**16**	**4**	**20**	**14**	**24**	**13**	**29**	**6**	**25**	**13**	**10**	**6**

* Якщо одна й та ж особа займає 1,5 шт.од., у графі «Усього» цей показник зазначається лише один раз.

Таблиця XII.2.

Дані про професійні кваліфікації наукових працівників установи

Посади	Усього наукових працівників	За вченими званнями					Почесні звання	
		академік	член-кореспондент	професор	доцент	старший науковий співробітник	Заслужений діяч, працівник тощо	Лауреат Державної премії
Директор	1	-	-	-	-	-	-	2012 р.
Заступник директора з наукової роботи	1	-	-	-	-	-	-	-
Радник директора	1	1 – академік АПН України	-	1	-	-	1	-
Завідувачі відділів	7	-	1 – НАПН України	1	1	1	1	1 2013 р., 2017р.
Головні наукові співробітники	9		1 – НАПН України	6	1	2	1	1 1988 р., 2012 р
Провідні наукові співробітники	7				1	3	-	
Старші наукові співробітники	15	-	-	1	5	1	-	1 2012 р.
Наукові співробітники	13	-	-	-	-	-	-	-
Молодші наукові співробітники	6	-	-	-	-	-	-	-
Усього:	**60**	**1**	**2**	**9**	**8**	**7**	**3**	**4**

ЧАСТИНА ІІ

АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ РОЗРОБОК, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

Монографії

Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України Кремень В.Г., Ільїн В. В. , Гальченко М. С. , Ліпін М. В. , Скринник З. Е. , Савчук Н. В. , Ковальов О. Г., Федорчук О. А.

У монографії досліджується проблема філософських методів пізнання в контексті спрямованості навчання середніх закладів освіти на формування громадянина України. Розглянута генеза філософського пізнання у стратегіях побудови наукової освіти. Проведено аналіз взаємодії філософії, освіти і мислення у гетерогенності сучасного соціально-культурного простору. Досліджується сутність педагогічної філософії учителя як життєвої програми учня в ситуації подальшого розвитку громадянського суспільства в Україні. Розглянуто особливості філософського пізнання в освітніх практиках інформаційно-цифрової епохи.

Книга розрахована на вчених, освітян, викладачів, аспірантів, всіх, кого цікавлять проблеми розвитку української людини в умовах геополітичних викликів.

Методи і принципи філософії у формуванні громадянина України : колективна монографія / авт. кол.: В.Г. Кремень В. В. Ільїн, М. С. Гальченко, М. В. Ліпін, З. Е. Скринник, Н. В. Савчук, О. Г. Ковальов, О. А. Федорчук. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – (рукопис – 11 авт.арк.). URL: https://lib.iitta.gov.ua/738717/

ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНА ПРОДУКЦІЯ

Методичні посібники

STEAM-освіта: від теорії до практики

Поліхун Н. І., Постова К.Г., Онопченко Г.В., Онопченко О. В., Шевченко І. М.

Рух від STEM до STEAM пускає коріння протягом останніх кількох років і розвивається як ефективний напрям необхідний для задоволення сучасних потреб економіки XXI століття. STEAM поєднує кілька ключових компонентів, які багато роботодавців, викладачів і батьків визначили як критичні для розвитку дітей у сьогоденні та майбутньому, що швидко наближається.

Автори визначають та окреслюють особливості, теоретичні та практичні аспекти з упровадження STEAM в Україні. У виданні запропоновано моделі STEAM передусім, для обдарованих учнів, які в майбутньому можуть стати основою трансформаційних процесів для освіти загалом. Акцентовано на використанні наукового методу й інженерного дизайну та інших методів для впровадження STEAM, розкрито особливості освітнього STEAM середовища.

Посібник спрямовано на формування більш глибокого розуміння новітніх тенденцій в освіті, які покликані підготувати нове покоління до вимог сучасності. Видання призначено для вчителів, викладачів, методистів, студентів закладів вищої освіти та всіх зацікавлених цим питанням осіб.

STEAM-освіта: від теорії до практики : методичний посібник. / Н. І. Поліхун, К. Г. Постова, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко., І. М. Шевченко. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – (рукопис – 5 авт.арк.).

Методичні рекомендації

Психологічна діагностика обдарованості учнів

Бєльська Н. А., Мельник М. Ю.

У методичних рекомендаціях висвітлено підходи до оцінки обдарованості особистості та методи діагностики обдарованості. Представлено стандартизовані методики ідентифікації інтелектуальної, творчої, комунікативної обдарованості та методики діагностики чинників розвитку обдарованості особистості, описано процедуру тестування й алгоритм обробки еміпричних даних. Представлено загально-статистичні та нормативні показники методик. Нормативні дані сформовані на сучасній українській вибірці.

Методичні рекомендації адресовано практичним психологам, педагогам, працівникам освітніх закладів, які працюють з обдарованими дітьми й учнівською молоддю, а також науковим працівникам, аспірантам, студентам, викладачам психолого-педагогічних дисциплін.

Психологічна діагностика обдарованості учнів : методичні рекомендації / Н. А. Бєльська, М. Ю. Мельник. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – (рукопис – 3 авт.арк.).

Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану

Андросович К.А., Ткаченко Л.І., Міленіна М.М.

У методичних рекомендаціях представлено заходи для реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів в умовах воєнного стану. Висвітлено

особливості розвитку лідерського потенціалу обдарованих учнів та представлено засоби розвитку інтелектуально-дослідницького і морально-духовного потенціалу обдарованої особистості в рамках проєктів, реалізованих за час війни на території України. Запропоновано та описано методи логотерапії при роботі з учнями для стабілізації психоемоційного стану та профілактики розладів невротичного та психотичного спектрів.

Методичні рекомендації адресовано практичним психологам, педагогам, працівникам освітніх закладів, які працюють з обдарованими дітьми й учнівською молоддю, а також науковим працівникам, аспірантам, студентам, викладачам психолого-педагогічних дисциплін.

Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану : методичні рекомендації / К.А. Андросович, Л.І. Ткаченко, М.М. Міленіна. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – (рукопис – 2 авт.арк.).

Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості

Бєльська Н. А. , Мельник М. Ю.

У методичних рекомендаціях висвітлено методи первинної ідентифікації обдарованих здобувачів освіти (скринінгу), що базуються на послідовному тривалому цілеспрямованому спостереженні за навчальною або позанавчальною активністю дітей та молоді їхніми наставниками (учителі, вихователі тощо) за допомогою розробленої профільними фахівцями системи критеріїв оцінки ознак тієї чи іншої обдарованості (академічної, інтелектуальної, творчої, організаційно-лідерської, практичної). Отримані результаті структурованого експертного оцінювання дозволяють формувати орієнтовні рейтинги учнів та забезпечують педагогів, батьків, здобувачів освіти необхідною інформацією для побудови індивідуальних траєкторій розвитку обдарованої особистості. Методичні рекомендації адресовано практичним психологам, педагогам, працівникам освітніх закладів, які працюють з обдарованими дітьми й учнівською молоддю, а також науковим працівникам, аспірантам, студентам, викладачам психолого-педагогічних дисциплін.

Рейтингові шкали оцінки проявів обдарованості : методичні рекомендації / Н. А. Бєльська, М. Ю. Мельник. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – (рукопис – 7 авт.арк.).

Реалізація STEM підходу в освітньому середовищі музею науки

Сліпухіна І., Савченко Я.

Розглянуто суспільне значення музеїв науки, які нині систематично залучають STEM підхід до формування освітніх пропозицій. Наведено відомості й рекомендації щодо залучення соціокультурного оточення до

розроблення програм, орієнтованих на широку взаємодію з громадськістю. Особливу увагу приділено практичним аспектам взаємодії музеїв науки зі STEM експертами. Методичні вказівки містять приклади практичних кейсів реалізації STEM підходу в середовищі музеїв науки.

Адресовано широкому колу фахівців формальної і неформальної освіти, студентам й іншим стейкголдерам, зацікавленим майбутнім вітчизняної системи професійної орієнтації.

Сліпухіна І., Савченко Я. Реалізація STEM підходу в освітньому середовищі музею науки : методичні рекомендації. – Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – (рукопис – 1,5 авт.арк.). URL: https://lib.iitta.gov.ua/738077/

НАВЧАЛЬНА ПРОДУКЦІЯ

Навчальні посібники

Філософія як засіб розвитку дитини: обдарованість, знання, творчість

Кремень В.Г., Гальченко М.С., Ільїн В.В.

Матеріал навчального посібника знайомить з етосом філософського знання, яке відкриває шлях до мудрості і творчого мислення. У посібнику показано роль філософії в житті сучасної людини, значення у формуванні її свободи в суперечностях інформаційно-цифрових технологій. Визначено відповідність філософського образу життя філософському образу мислення.

Навчальний посібник розрахований на школярів молодших і старших класів, студентів, вчителів.

Кремень В.Г., Гальченко М.С., Ільїн В.В. Філософія як засіб розвитку дитини: обдарованість, знання, творчість : навчальний посібник / В.Г. Кремень, М.С. Гальченко, В.В. Ільїн. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – (рукопис – 4 авт.арк.). – URL: https://lib.iitta.gov.ua/738724/